På Swedjeland och i Dalkjusa

Småbitar ur bygdekrönikor af

Thure Sjöberg

Illustrerad af
G. Stuhlenbarg

STOCKHOLM
C. & E. GERNANDTS FÖRLAGSAKTIEBOLAG

PÅ SVEDJELAND

OCH

I DALKJUSA

SMÅBITAR UR BYGDEKRÖNIKOR

AF

THURE S(ÄLLBERG)

STOCKHOLM
C. & E. GERNANDTS FÖRLAGS AKTIEBOLAG

STOCKHOLM 1901
IDUNS KUNGL. HOFBOKTR. FILIAL

En förskräcklig situation.

En dag inträffade här i socknen ett så kalladt drama, ett hemskt och upprörande sådant, ett sällsynt och konstigt drama, som man eljes endast får läsa om i de mest hiskliga romaner.

Det var två människolif, dyrbara och framstående, som stodo på spel samt under cirka tio minuter liksom hängde på ett hår.

Man tycker, att de där herrarne, som roa och föda sig med att sätta ihop detektivhistorier, hafva en förvånansvärd och osedvanlig fantasi. Men de förmå dock knappast fundera ut så spännande och hårresande situationer, som dem verkligheten stundom arrangerar midt ibland oss.

Detta är ett faktum, som jag själf kan bestyrka, ty jag var den ene af dem, som sväfvade i dödsfara.

Länsmannen var gualof den andre.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Hvar och en vet, att det är som så, att när läns- och fjärdingsmännen komma ut i bygden och hafva något viktigt värf för sig, vid hvilket de tarfva handräckning eller ojäfviga vittnen, ha de vanligen svårt att få folk till hjälp.

Vi hålla det för en chikan att följa dem åt, ty om man förekommer i deras sällskap, kan folk, som man möter, lätt

taga en för en häktad person, dels går man ofta och byter sig till stryk af dem, gent emot hvilka man är kronobetjäningen behjälplig.

När därför läns- och fjärdingsmännen komma och anhålla om något slags biträde, gör man alltid en hel hop undanflykter. Antingen säger man, att man har sjukt i huset eller att man har vrickat sig i benet eller dylikt, så att man omöjligen kan följa med. Själf har jag vid sådana tillfällen ofta räddat mig undan med förebärandet, att jag huxflux måste köra efter barnmorskan, hvilket länsmannen städse respekterat i det han sagt:

— Kör åt häcklefjäll med bå dej och barnmorskan!

Men här om dagen lurade han mej likväl och lockade mig med till Jonkarefållan.

Innan jag hann säga ett endaste ord om barnmorskeskjuts eller dylikt, tog han till att berömma mig och säga, att förevarande affär tarfvade biträde af en synnerligen förståndig och förfaren karl, och som han inte kände någon likare eller klokare eller präktigare man i orten än mej, så finge jag lof göra konungens höga befallningshafvande och samhällsordningen den tjänsten att följa med ner till Jonkarefållan.

Sådana ord bita sig djupt in i en människa, och i min beskedlighet följde jag med honom, min dumbom.

Saken var den att Göran Jönsson i Jonkarefållan är den mest framstående rackare vi ha i socknen.

Han är så mycket farligare, som han går omkring och ser ut såsom en predikant samt är så lener i målet och så säflig i vändningarna som om han vore ute och tiggde begrafningshjälp eller utsäde. Härigenom har han duperat en hel hop dumt folk och fått flera anhängare.

Här finns ingen, som kan sucka så fromt, så vackert eller så högt som han på samlingar och bönemöten, och därför fanns det åtskilliga, som höllo honom för ett skinande ljus och blefvo arga på dem, hvilka påstodo, att

Göran var en smiler och en skrymtare, invärtes full af all världens djädrigheter.

Nu ligger Jonkarefållan afsides i en skogskant med mossar och mader och gungfly omkring åt alla håll. Ingen vankade just dit ner, och för min del har jag nästan aldrig varit där, eller vet huru där är beskaffadt hvarken inom- eller utomhus eller hurdan terrängen är.

Men det hviskades ofta, att om man undersökte vrårna därnere, skulle man hitta både ett och annat, både kalfskinn och fläskskinkor, som kommit bort om nätterna i gårdarna och som luffare och gesäller fått skuld för att ha tagit.

Men så fort man sa' ett ord åt det hållet, blefvo alltid de fromma i socknen besatta och förklarade, att »världen alltid haft sin lust i att trampa på himlens ögonstenar».

Så fingo en sommar åtskilliga gubbar värre otur än vanligt med sina kreatur, och det underligaste var, att fast inga sjukdomar förspordes eller några vargar hörts af sedan femtitalet, försvann dock det ena djuret efter det andra ute i betena.

Kalle i Målen blef af med en ettårskalf, Johan i Hägnen förlorade en liten grann kviga och för Samuel i Skriperyd försvunno två baggar och en rätt bra griskulting, som han släppt ut på trädan en bit från gården.

Alla människor tyckte att det var underligt, och en stor räddhåga blef rådande ibland oss för våra smådjurs skull.

Länsmannen förvånade sig också storligen och kunde inte begripa hvart kreaturen tagit vägen. Ty så klok var han, förstås, att han insåg, att de inte gärna kunnat blifva upptagna från jorden i brinnande vagnar.

Åh, nänämen, länsmannen har klara berepp om saker och ting.

När han därför en dag förnam de ogudaktigas prat om Göran Jönsson och de misstankar, som riktades emot honom, beslöt han att i löndom gå ner till Jonkarefållan och

titta efter, om han där kunde finna några spår efter de försvunna kreaturen. Och många människor styrkte honom i den föresatsen, ty när man tänkte riktigt efter, kunde man lägga märke till, att Göran liksom blifvit fetare i kinderna och mera hullig, sedan stuten och kvigan och fåren och grisen kommo bort. Man kunde nästan se på honom, att han bestod sig bra kosthåll och att han icke saknade sofvel om dagarna.

Vi smögo oss alltså dit ner genom skogen.

Det var nu när läns- och fjärdingsmannen skulle gå ner till Jonkarefållan, som de lurade mej att följa med genom att skräppa med mig på sätt härofvan omtalats.

Vi smögo oss alltså dit ner genom skogen och det var, minsann, inte närmaste väg. Regnade gjorde det också den dagen, så det hade varit en otreflig färd redan i från början, om inte länsmannen hade haft en stor och fyrkantig flaska med sig, som vi fingo hålla oss till tidt som oftast. Det var i alla fall en välsignad flaska. Fjärdingsmannen och jag blefvo så muntra af hennes innehåll, att vi nog

trallat i skogen, om inte länsman varit med eller vi haft ett så viktigt uppdrag för oss.

Ungefär vid tretiden på aftonen närmade vi oss Jonkarefållen.

— Gå nu tyst, så ingen märker oss! Får han se oss, gömmer han nog undan det misstänkta han kan ha, sa' länsmannen.

— Dä förstås! skrek fjärdingsmannen, som var bra lifvad.

— Åh, håll ditt bräkande åsnegap! röt befallningsmannen och hötte med käppen.

Rätt som vi gingo, fingo vi med ens syn på Göran, som gick med en svinbytta inåt hålskogen. Vi begrepo tvärt, att han nog hade en hytta gömd någonstädes och djur i den, som han skulle fodra.

Men den sabla karlen fick i samma vefva korn på oss och gjorde svängning bortåt en bergknatt, som befann sig midt emot en liten mossöppning i skogen.

Fjärdingsmannen barkade efter Göran mellan träden.

— Låt oss springa öfver mossen, så genskjuta vi karlen och träffa honom före den fårskallige fjärdingsmannen! komderade länsmannen.

Och så började denne och jag att skutta ut på mossen. Vi togo rätt bra språng, och jag kunde inte begripa, att länsmannen, som är bå' stor och tung och tjock, kunde vara så ledig.

Men rätt i rappet stannade han och började svärja på ett sätt, som jag hvarken kan eller vill återge.

Och så tyckte jag, att han blef mindre och mindre. Jag trodde i början att det var innehållet i flaskan, som förvände synen på mej.

Men när jag kom närmare, såg jag, att han hade sjunkit ner i mossen jäms efter knäna.

Han ryckte, spottade och svor och snurrade i hålet som en bålgeting.

Men han bara sjönk och sjönk allt djupare och djupare. Vi hade råkat ut för gungfly, och den eländige Göran hade nog sprungit med flit åt det håll han gjorde för att locka oss ut i eländet.

— Hjälp mej, din drummel! stönade länsman. Och jag skulle just till att räcka honom ena näfven, då äfven jag slank ner genom den tunna jordhinnan.

I mycken smörja har jag visserligen varit i mina dar, men aldrig i värre. Det kändes som om jag haft en tiopunding vid hvart benet och som om det hade funnits en sugmaskin där nere. Därtill blef hjärtat så beklämdt. När jag tog i med alla krafter och sökte rycka till mig den ena skanken, sjönk den andra allt djupare och så följde hela kroppen med neråt, tum efter tum.

— Det här bär rakt neråt häcklefjäll! frustade länsmannen, som nu var kommen ner så långt som till magen.

Jag höll med honom och sa', att hvad honom beträffade, så tycktes han ha' kommit in på den stråten, hvilket retade honom så, att han tog en näfve dy och slängde i planeten på mej.

Men jag var inte sen att ge honom lika godt igen, ty här i mossen funnos ju inga vittnen, och därtill var det han som började.

Ni skulle ha sett honom, go' vänner, i den situationen. Han vardt svart i synen som en morian och rasade som ett vildt djur samt hotade mej med stryk och halshuggning. Men han kom, gualof, inte ur fläcken, utan sjönk och sjönk i stället. På det viset bombarderade vi nu hvarandra en stund med blöt dyjord, och jag blef värst, hvilket var mig till mycken tröst i denna svåra stund.

Jag tänker, att hvar och en som läser eller hör talas om det här, skulle velat ge till rätt mycket för att få åse skådespelet.

Svart som själfva den så kallade satan och ursinnig och vild och fäktande med armarne sjönk länsmannen, im-

mer och immer, allt djupare. O, hvilken syn det var. Och jag själf sjönk också förstås. Men jag är ju litet lättare, så jag hade inte kommit ner längre än till nafveln, då länsman var uppsvulgen jäms efter armhålen.

Då föll han ändtligen till föga.

— Låt bli att kasta dy, din niding! Det är visst på tiden att vi bättra oss och tänka på våra synder! sa' han omsider och fick tårar i ögonen. Detta rörde mej djupt, ty jag hade aldrig förr sett en länsman gråta, och jag får väl aldrig se det mera här i tiden.

Sen tog han till att bekänna, att han syndat grufligt och mycket, så att det vore inte underligt om han finge ett så sorgligt och eländigt slut. Därpå bad han om förlåtelse för en hel hop olaga häktningar och för hårdhet vid utmätningar och rackarstreck uti sju eller åtta stora konkurser, som han satt i scen, fast de inte varit nödiga. För hvart tum han sjönk bekände han en ny rödglödgad synd, och när han hade hakan jäms med marken, vidgick han, att han otaliga gånger varit otrogen emot och bedragit hustru sin.

Håren reste sig på mitt hufvud. Jag greps af en förfärlig skräck, samt skulle just till att söka leta rätt på och uppenbara och bekänna mina egna små synder, snedsprång och brister, då fjärdingsmannen kom med rep och slanor och drog upp oss ur djupets nöd. Det var också i yttersta stunden, ty det hade icke behöfts mer än en half timme till, förrän vi skulle varit försvunna ur ljuset.

Men våra stöflar blefvo kvar i gungflyn.

När vi sen kommo gående i strumplästerna på vägen, dyiga, svarta och skvabbiga, erbjödo vi en mera afskräckande än egentligen skön syn. Folket vek för oss.

Men när vi hunno midt för mitt vägskäl, hade länsman förgätit sin bättring och sin syndaånger. Ty då vi skulle skiljas åt, gaf han mig en öring, så att jag drog emot grindstolpen. Och så sa' han:

— Om du nämner ett ord om det jag sa', när jag satt fast i hålet, så häktar ja' dej för våld emot tjänsteman!

Så'n karl är han. Men han får reda opp sina räkenskaper själf. Den, som dock aldrig vidare följer med honom eller hjälper honom, det är jag det.

Kall vår.

Det gifs, som vi veta, ett gammalt ordspråk, hämtadt ur bondepraktikan, som säger:

»April våt och maj kall,
fyller bondens lador all.»

Om det nu inte finnes så mycket sanning i den här åldriga sentensen, så gömmes det i alla fall en hel hop tröst och förhoppning uti honom.

När kölden kommer på vårsidan och bränner af topparne på rågfälten och stäcker klöfvern i hans lofvande frodighet och krymper svällande knoppar samt kommer hela växtligheten att stanna och tyna, är det ju så tröstefullt att kunna påminna sig den gamla bondepraktikans ord, som ändå ställa i utsikt rika och vajande skördar.

— Här ä', förstås, en hop rusk och snö, som ska' ner. Se'n kommer dä att växa, så att dä brakar i backarna! säger man, när frost och kyla knäppa till fram i maj.

Jojo, man har icke långt till tröstgrunderna, och väl är det för den stackars mänskligheten.

Så gingo de ock nere i Backelund och menade godt om den bitande och smällkalla våren. Inte fanns där just mycket foder kvar i ladan och inte visade betet någon håg

att växa i kölden. Men det unga hjonelaget var inte ledset för det.

— Dä här tar knäcken på jordlopporna och all annan uselhet! logo de, när de kommo ut om morgnarne och sågo rimfrosten på marken och isen i vattenhon.

Det var, som sagdt, ett ungt folk, som nu bodde i Backelund, och de sådde just sin första gröda därnere.

Svens far hade varit en storgubbe i socknen och ägare till Boaryd, så att man nog inte för ett par tre år sedan skulle kunnat tro, att hans son en gång skulle behöfva hamna som brukare af det lilla Backelund.

Men det går så underligt till här i världen.

Göran i Boaryd var på sin tid en storkaxe, pösig af rikedom och morsk af välde.

Boaryd skötte han som en herregård, odlade och konstrade och experimenterade, som om han gått igenom bå' Alnarp och Ultuna. Han uppsatte mejeri och köpte ångtröskverk, åkte efter två hästar och drack whiskygrogg såsom den förnämste herre.

Men sådant där tål inte en mindre bondgård vid. Pröfvar man en sådan jordlapp med ångtröskverk och vagnshästar, så kastar han snart af sig det oket och ägaren också, som lägger på detsamma. Det fick Göran pröfva.

En tid gick det. Lån och växlar höll det uppe, kanveta. Men när så en hop förluster å borgen stötte till och banken började dra sig för Göran, så ramlade det bakut för honom.

Under Görans väldighetsdagar hade ingenting egentligen varit godt nog åt honom. Sonen hade tidt och ofta gjort framställning om att få gifta sig med Lina i Backelund. Men fadern hade bara grinat åt honom och hånat och hädat honom samt skymfat flickan.

Nästan hvar gång Göran såg Sven och var i stämning, skojade han med sonen om Backelundsflickan, och när främmande hörde på, brydde han Sven på ett rått och oförsynt

sätt för hans kärlek till »sextondedelstösen». Backelund var endast $^1/_{16}$ hemman, kantänka.

— Hon är mer helgårdsflicka än de flesta, och ni kan låta bli att häda henne. Ni får kanske ångra det en dag! plägade Sven svara.

— Bah! — hånlog gubben.

Men när kraschen slutligen kom och Boaryd och allt gick under klubban, så att Göran stod där utan spik i vägg och utan tak öfver hufvudet, hatad och skydd och förbannad af alla de många, som tillika fått förlora stora summor på honom, var det minsann godt nog att få flytta med Sven ner till Backelund, när han på hösten gifte sig med Lina, efter det hennes föräldrar fallit undan.

Det var i alla fall nätt och noga, att »sextondedelsflickan» och hennes lilla hemman gick an åt Göran. När han bara hunnit bli varm i kläderna därnere, började han rynka på nosen åt både det ena och det andra. Tyckte att det var smått och frånvändt samt voterade en hop ombyggnader och reparationer och tillställningar, som de unga icke hade råd till. De rättade sig heller inte efter honom, utan gjorde och handlade såsom de tyckte förståndigast vara. Men för Lina kändes det i alla fall många gånger tungt och svårt att ingenting kunde vara till lags åt svärfar hennes.

— Bry dig inte om honom. Han mjuknar väl med tiden, fast det då i alla fall är underligt, att Herren inte kunnat tämja honom än! brukade Sven säga.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Så hade de nu nästan gjort sin vår därnere och sörjde just icke, som sagdt, öfver torkan och frosten, utan voro, på grund af bondpraktikans vittnesbörd, glada åt den kalla våren, som ju skulle följas af korn och kärna. När man är ung och nygift, är det ju icke mycket, som kan skymma utsikten för en.

Sven höll just på att i skymningen hacka sönder torf på kornträdan, hvilket är ett ganska styft arbete.

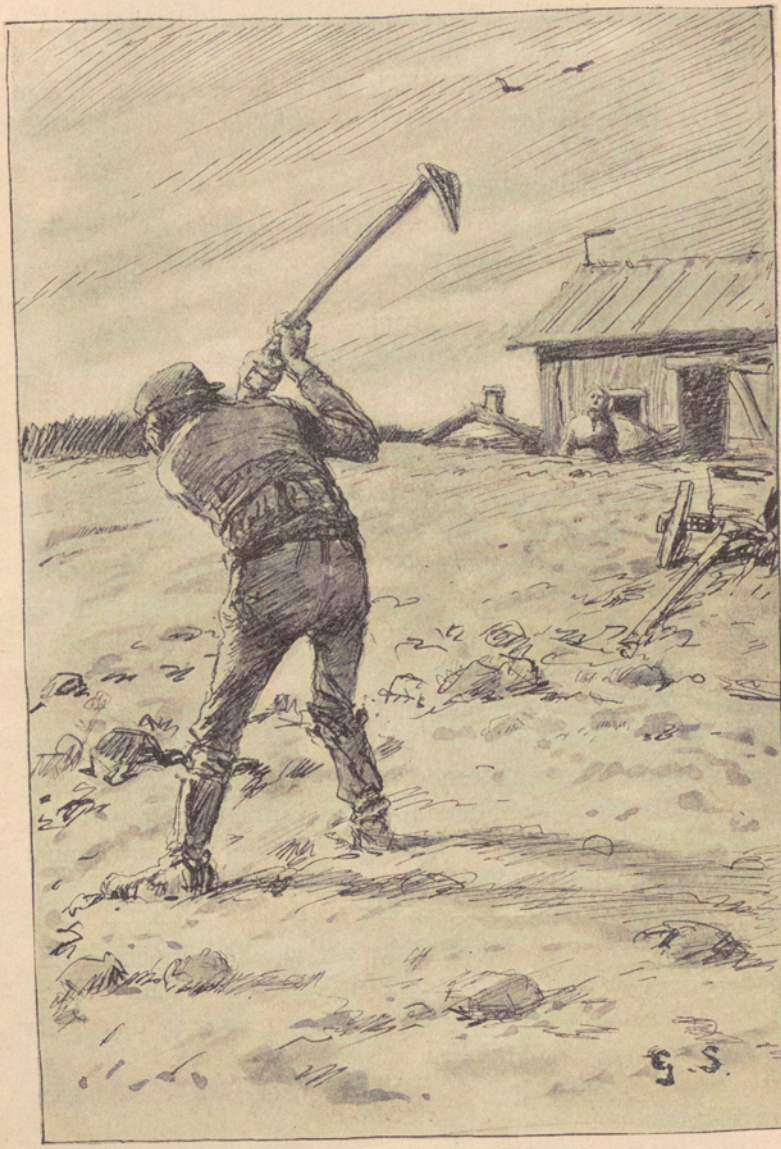

Sven höll just på att i skymningen hacka sönder torf.

Svetten rann af honom, men torfven yrde omkring den raske karlen, och det syntes, att han satt sig för att inte gå hem, förrän han smulat sönder den sista torfven.

— För Guds skull ta på dej tröjan, när du lyktat, Sven! Dä blåser så kallt nu i solagången och vårluften är farlig! skrek Lina åt honom, när hon gick ifrån sina sysslor i la'gårn och såg karlen tröjelös och i skjortärmarne ute på åkern.

Men så kom Göran ut till Sven, just då denne höll på att sluta, och började en disputation med sonen om ett täckdike, hvilket han ansåg böra läggas genom åkern före såningen. Och så kommo de att gå omkring därute och kasta ord med hvarandra, så att Sven glömde tröjan.

Framåt natten tog han till att frysa och hacka tänder, och följande morgon hade han en sådan hufvudvärk, att han knappt kunde se.

Lina vardt ledsen och bedröfvad. Men Sven mente på, att det snart skulle gå öfver.

— Vårlufta' ä' alltid sökande och starker, helst när det håller sig så kallt som nu! sa' han.

Men hufvudvärken gaf inte med sig, utan blef liksom värr och värr.

— Rätt hvad det är bryter det ut i snufva och sen är ja' bra karl igen! lät han.

Snufvan kom dock icke. I stället fick Sven ett grufligt håll i bröstet, midt emellan skulderbladen.

— Dä' känns som om de körde en tretti, förti knifvar igenom mej! sa' han och bad Lina lägga på gröt.

Så började Sven yra och regera, så att de nästan fingo binda honom i sängen, och där vardt dystert och bedrövligt i Backelund. Det såg ut, som döden stått på lur vid dörren och redan lagt handen på klinkan.

Göran föll ihop som en trasa. Hvad skulle det bli af honom, om döden slete bort sonen och lämnade honom åt sextondeflickans nåd och barmhärtighet? tänkte han.

Men den, som inte föll ihop, det var Lina. Natt och dag hängde hon öfver sängen och slogs med döden om sin Sven. Hon vek inte en tum. Ju längre det led och ju farligare det blef, dess blekare blef hon visst, men desto allvarligare och segare kämpade hon.

Det var som om döden slutligen böjt sig inför denna kämpande kvinna, hvilken, så att säga, kastade sin kärlek i vägen för hans skördande lie.

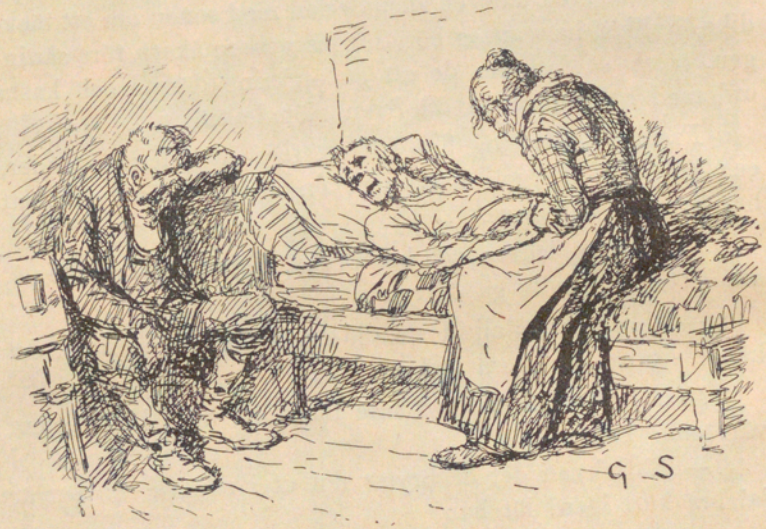

Men Göran började gråta.

Och döden vek bort efter att i nio dygn hafva smugit omkring därnere i Backelund.

En morgon, när Sven vaknade till, var han lätt i bröstet och redig i ögonen.

— Hur är det med dej nu, Sven lelle?

— Gualof, men dä har var't fasligt varmt i denna vår! — hviskade han matt.

Lina log. Och hade hon inte var't så utsjasad som

hon var, hade hon bestämdt börjat tralla, ty nu såg hon, att faran var öfver.

Men Göran började gråta. Under dagars och nätters ängslan och bäfvan hade han sett hvad Lina gick för och nu rann samvetet på honom. Göran grät länge.

— Hvad går åt er, farfar? sporde hon.

— Du är en helgårdstös, Lina! Gu' välsigne dej i evighet. Vi bry oss inte om lagårdsbygge eller täckdike eller andra fundamenter. Den, som har en så'n käring som du är, han har den högsta egendomen i häradet. Gu' välsigne dej! Sven är rikare med dej än om han fått Boaryd ointecknadt och gått utan dej i lifvet. Herren välsigne dej, Lina, för du är helgårdsflicka, snyftade Göran.

Sven hade nog hört gubbens stammande tal, ty fastän han var svag som en barnunge, vände han hufvet utåt stugan och tittade på de två och log och såg lycklig ut.

I samma vefva flyktade också nattfrosterna och kölden därute, och den riktiga vårens värme och sol bröto in i allehanda måtto öfver Backelund.

Det ser alltså ut som om det verkligen blir riktigt bra efter en kall vår.

En sillfrukost.

De här järnvägarne, hvilka likt spindelväf breda sig ut och gå kors och tvärs och i kryss öfver vårt land, som suckar och klämmes och stönar under dessa järnband, äro nog så trefliga och bekväma att hafva. Men ute i socknarna slita vi prack och vända under de tider, då man håller på att anlägga dem.

Innan en järnväg börjar byggas, komma storgubbar och bolagsherrar ut i socknarna och tala stora och vidlyftiga ord till oss. De visa med siffror, hur vår ort skall gå framåt och blomstra och hur våra fastigheter och skogspinnar, vårt stråfoder, vår ved och våra kreatur skola stiga i pris, när järnvägar kommit till stånd. De förkunna huru vi på grund af järnvägen komma att få gödningsämnen och kalk till billigt pris, så att vi dädanefter skola kunna skörda tio tunnor, där vi förut endast erhöllo en. De svära på, att mjölk och honung skola flyta i socknen, när järnvägen en gång kommer att stryka fram genom densamma. Och sist visa de siffror på, hurusom vi kunna tjäna in grofva pengar medelst körslor och försäljning af proviant åt rallarne under den tid banbyggnaden pågår inom vår ort.

Sådana tal kittla oss måntro i öronen. Vi gapa och lyssna och tro, och slutligen teckna vi aktier både enskildt och kommunalt i järnvägen samt upplåta fri jord för honom och släppa till stängselvirke och Gu' vet icke allt.

Vi hoppas ju återfå alltsammans hundradefalt, när järnvägen en gång blifvit färdig.

Men vi äro, gunås, lurade igen. Alltid, alltid putsar man oss bönder!

När vi så tecknat aktier öfver förmågan, kan järnvägen byggas.

Rätt i rappet komma rallarne, på hvilka vi till att börja med blifvit förespeglade så grofva förtjänster medelst försäljning till dem af allehanda födoämnen. Jo, i hundan ock. Först förleda de alla våra pigor, därpå få vi smörj af dem, och till sist rymma de skam i våld utan att betala hvarken mat eller logis. Men kommunen får en stor tunga förmedelst utackordering af en hop små oskyldiga barn, hvilka låtit sig födas strax efter rälsläggningen.

Detta är den första välsignelsen af järnvägen.

Jaha, och slutligen blir då banan sent omsides färdig, och så börjar man hoppas på utdelning af aktierna.

Har ni sett sill blinka, gubbar?

Tåg komma och tåg gå och kreaturen köras ihjäl och banvaktarkäringar stympas och skogarna fraktas skam i våld och stubbafällorna vidgas och traktens lathundar flytta till stationerna och bli handlare och bagare och lönkrögare. Men nå'n utdelning å aktierna höres aldrig af, så länge vi och kommunerna äga några dylika.

Till sist bli vi ledsna och rasande och då tycka herrarna i järnvägsstyrelsen att det är synd om oss. Någon valuta anse de att vi skola hafva, och så gifva de oss trettiosex skilling eller något i den vägen för hvarje aktie. Vi sälja för att komma ifrån klabbet.

Men sen bär sig järnvägen, och bolagsherrarne bli så rika, att de kunna spricka.

Vi bönder bli alltid lurade.

Ja, go' vänner, sådan är för det mesta järnvägarnes gång här i landet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Det var emellertid inte detta vi skulle tala om på denna stunden, utan om ett par djädrigheter, som järnvägsarbetarna spelade oss, när de drogo fram banan genom denna socknen.

Vi ska' dock akta oss för att säga något ondt om någon människa.

Järnvägsarbetarne kunna nog vara bra karlar de också, särdeles ifråga om bergsprängning och grustippning, men därutöfver göra de just icke mycket, som är ägnadt att föra dem närmare himla.

Nu hade, som sagdt, bolagsherrarne, hvilka lockade oss till aktieteckningen, förespeglat oss väldiga inkomster genom försäljning af födoämnen till järnvägsarbetarne. Därför knäckte vi till med 60 öre kappen för potaterna och 12 öre litern för skummjölken och vi klådde dem, gualof, äfven ganska duktigt, när de ville köpa fläsk och bröd.

Det artade sig således i början ganska bra för oss och allt skulle nog redat sig bra, om järnvägsarbetarne — låtom oss för korthetens skull i fortsättningen kalla dem rallare, fast jag vet, att de äro rasande på den titulaturen och helst vilja skällas för ingeniörer, när de äro fulla — det skulle redat sig bra, därest rallarne varit såsom annat folk, säger jag.

I början sa' de ingenting. Men en lördagskväll fingo vi höra ett fasligt lif ifrån Skumpabohållet. Det vrålades och hojtades förskräckligt däruppe.

När vi samlat oss en tio à tolf byamän, sprungo vi dit upp. Skriken fortforo hela tiden och läto allt ynkligare och ynkligare.

Hvad tror ni vi fingo se, när vi kommo fram?

Jo, inte mer och inte mindre än själfva Anders Peter i Skumpabo korsfäst vi sin bodvägg.

Rallarne hade anammat Anders Peter, när han i sin långrock kom från bönemötet, och så hade de i sin syndfullhet ställt honom mot väggen, sträckt ut armar och ben

på'n och drifvit sextumsspikar igenom kläderna på'n och på det viset spikat fast och liksom korsfäst honom vid väggen.

Karlstackarn stod där såsom en uppfläckt groda och kunde icke röra en lem. Han var precis maktlös och förmådde intet annat än att skrika. Hustrun var inbommad i stugan och kunde inte göra något för hans räddning.

Aldrig har någon af oss sett en sådan syn. Tänk er då, att se en tre alnar lång bonde utspärrad och fastnaglad vid en bodvägg!

— Förlossa mej, go' vänner. Armar och ben ä' domnade på mej! grät Anders Peter.

— Hvem har gjort 'et? sporde vi.

— Rallarne! Men di ha nitat spikarna på innerväggen. För all del skaffa er verktyg, så att ni slipper skära sönder kläderna på mej, tiggde den korsfäste.

Anders Peter i Skrumpabo korsfäst.

I detsamma fingo vi se en papperslapp, som var fästad å bröstet på Anders Peter. Och när vi gingo fram och läste, så stod där skrifvet:

»Så ska' dä gå med hvareviga bondknöl, som tar 60 öre kappen för potater.»

Det var måntro ingen rolig läsning för någon af oss. Vi suckade och bäfvade och hade arbete i fem kvart, innan vi kunde lossa Anders Peter från bodväggen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Sen gick det en liten tid och allt var lugnt. Men pototispriset sjönk bums ner till tolf skilling kappen. Hvilket smärtade oss.

Rallarne tyckte ändå i sina vrånga sinnen, att äfven det priset var väl högt, fast de grinade och sa', att korsfästelsen hade gjort godt på Anders Peter i Skumpabo och hela hans släkt.

Lugna höllo de sig emellertid ända tills den fjärde böndagen.

Men då ställde de till ett så vidtomfattande och skamligt spektakel i socknen, att det är med knapp nöd jag bara vill tala om det.

Det var, som sagdt, fjärde böndagen och vi voro allesamman i kyrkan bå' manfolk och kvinnfolk såsom brukligt och kristligt är.

När tjänsten var slut, gingo vi åt hemhållet och anade intet ondt.

Men då vi kommo ut på prästgårds gärde, fingo vi se en fyratio stycken rallare stå uppställda, hälften på högra och hälften på vänstra vägkanten. De, som stodo på ena sidan, hade tjocka käppar i händerna och de, som höllo till på den andra, voro beväpnade med metspön.

Vi undrade och undrade hvad hundingen som kunde vara å färde, ty inte ville de väl slåss på själfva kyrkvägen under en bönedag. Sådant är ju farligt och kan knappt sonas med böter, det visste vi.

Då vi kommo närmare, fingo vi se, att den ena parten i ändan af sina metrefvar hade fastbundit stora och otvättade sillar.

— Guss fre'! hälsade vi.

— God da' igen! läto rallarne.

— Hva' står på här? sporde Bengt i Linnebråten, som gick i têten.

— Joho, nu ska' hvar och en af er bönder och käringar böja sej ner och bita ett litet stycke af hvarenda sill. Den, som inte vill, får i stället smörj utå di, som stå där med käpparna. Nu får ni välja! Sill eller stryk? När vi ska' köpa potater eller mjölk, så ä' dä ni, som komdera.

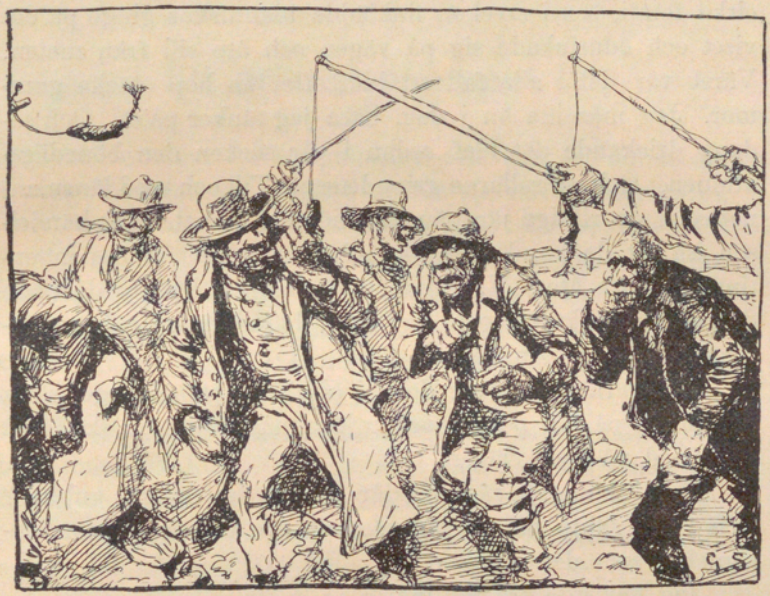

Bengt i Linnebråten bet i sillen.

I dag ä' dä vi, som befalla! sa' förmannen, som stod närmast och höll fram sitt mete med sillen i ändan.

Hva' skulle vi göra? Bengt i Linnebråten bet i sillen, därpå fick han marschera till närmaste man samt bita i hans sill och sen hela vägen utefter. Och så nödgades man efter man och kvinna efter kvinna att bita den ena efter den andra i sillarna utefter vägen. De, som åkte, måste göra på

samma sätt. Det var visst bortåt tjugofem rallare, som hade sillmeten och lika många silltuggor fingo vi i oss hvar och en. När en sill blef uppäten, bundo de genast fast en ny. Där var ingen brist på sill. Ben och inkrom måste vi ock äta upp. Var där någon, som buktade aldrig så litet, så hade han genast ett käpprapp i ryggen, så att det skungade i honom.

Men en kan allt tänka sig hur det skulle se ut, när cirka femti, sexti stycken finklädda människor gingo på det viset och ödmjukade sig på vägen och åto sill från meten. Värst var det i alla fall att bita efter en hop otäcka gummor. Jag mår illa än i dag, bara jag tänker på'et. Och sådant drickande det blef sedan i vår socken den bönedagsaftonen. Och så rallarne grinade sen. Till och med länsmannen och de riktiga järnvägsingeniörerna skrattade åt händelsen, så att de kunde sig fördärfva. Det var för oss ingenting att göra åtet. Vi kunde inte stämma dem, ty då hade det blifvit spektakel och gny inför häradsrätten och en paschasa om'et i tidningen.

Det allra värsta var dock i alla fall, att vi fingo sätta ner priset på bå' potatis och mjölk, på det att vi skulle få gå i fred på kyrkovägen.

Tror ni nu att sådana där rallare bli saliga, gubbar? Och är ni säkra på, att järnvägarna äro till sådan stor välsignelse, som det skränas?

Jag har min tro för mej.

Ett oriktigt exempel.

Karl Svensson i Käringabacken och hans son Johan åto merafton i stugan och sågo hvar för sig rätt grundrika ut. I sina vänstra näfvar hade de hvar sin rejäla ostskifva och dråpliga brödskifvor i de högra. Vid spisen stod Inga Lisa, gammal, mager, djädrig och led och klarade kaffet. Gång på gång svepte hon in näfven i nederdelen af kjolen för att inte bränna sig, när hon lyfte af kokarelocket och tittade efter om kaffet inte ville sjunka.

Karl Svensson yttrade aldrig ett ord, men glodde gång efter annan på Johan, som åt med stor brådska under det han allt emellanåt skelade åt klockan.

— Dä var då helgotte hva' kaffet ä' styfkokt i kväll, mor! brummade slutligen Johan.

— Hva' har du för brådt? Har du inte tid te' å vänta tills tåren blir färdig, så hvilket du vill, fräste gumman och hällde en skvätt ur kokarepipen.

— Ska' du ut i nåra angelägna affärder, Jo'an, efter du ä' så bråder på'et? lät gubben.

— Åh, jag skulle bara göra en liten schwäng i skymningen!

Kan tro dä'! Lockebopigan drar. Men det blir inga böxer utå det skinnet, förstår du. Och i kväll stannar du inne, för ja' vell tala reson med dej.

— Vi kan tala i mor'n. Dä kommer en go' dag då. Och hvad det anbelangar med Manda i Lockebo, så ä' vi öfverens och emellan oss är allt bergsäkert, genmälde Johan, och tog fram långstöflarne, som stodo vid soffändan.

Men gubben kommenderade honom att sätta tillbaka stöflarna och började en lång och visdomsdrypande predikan om äktenskapet samt svor och slog näfven i bordet och fördubblade sig på, att om Johan icke gjorde tvärt slut med Amanda och friade till Frida i Slambo, så skulle dä bli annat af.

— Jaha — afbröt Inga Lisa — du är så god och tar Frida för det har jag lofvat mor hennes. Frida har medel och doningar och . . .

— Och trut och sur andedräkt och löständer och illvett och en mor, som skam skulle vara gla' att kalla mamma! inföll sonen.

— Tösst, pojk, och tala mä aktning om din tillkommande och hennes släkt! röt fadern.

— Tillkommande! Inte i denna kungens tid. Förr skulle ja' väl springa tills ja' doge, än ja' gifte mej mä' det hissnesamma åbäket i Slambo! Tacka vell ja' Amanda. Har hon inga pengar, så sir hon ut som en mänska. Ho' ä' grannare än en lelja och mildare än en sommarkväll! lät Johan och tog ånyo tag i långstöflarna.

— Granner som en lelja! mumlade gubben och tittade på Inga Lisa. Det syntes på'n, att han fick en ny idé till sin bevisföring mot Johan. Han nickade gång på gång med hufvudet och log ett ödsligt, satiriskt löje. Så steg han upp och ställde sig på golfvet och bröstade sig precis som en karl gör i sockenstugan, när han tror sig kunna stuka en hel kommunalstämma.

— Sätt bort stöflarna ett grand, så ska' vi tala om vackra flickor, Johan! log gubben.

Pojken lät stöflarna stå och tittade undrande på far sin. Äfven gumman satte sig på spishällen och undrade hvad som komma skulle.

Då knäckte Karl Svensson till att tala om sina ungdomsdårskaper. Inga Lisa slök hvart enda ord.

Kalle Svensson i Käringabacken nämde till en början om, att hans föräldrar en gång hade bestämt, att han skulle gifta sig med Lina i Genafä, som hade en half tunna guld

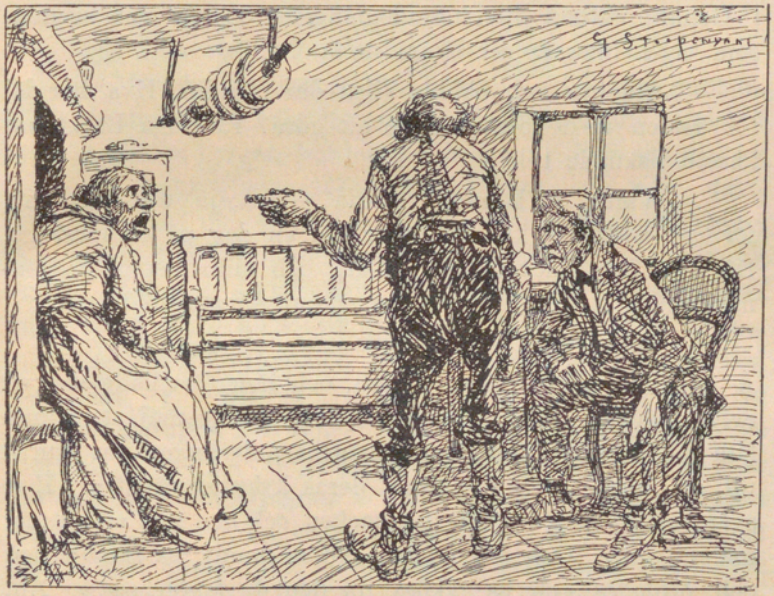

Du borde evinnerlitt skämmas!

och två skeffanjerer och täcken och bolstrar utan all ände.

— Inte var det nå'n vidare vackerhet på henne — fortfor han — för hon var skriner och bleker och fräknig på den tiden, men om ja' hållit fast ve' henne och lydt far och mor, så hade ja' inte behöft slita så möcke i min dag! suckade han.

— Du borde evinnerlitt skämmas! afbröt gumman.

— Tösst du, Inga Lisa, vi ä' inte vid slutet än! — Men ja' tog henne inte. Liksom du nu, Jo'an, i din dumhet och ungdomsyra, tyckte också ja' bättre om grannlåt än om pengar och andra praktiska doningar. Men det säjer och det står jag till, att ingenting finns, som ä' så ovaraktigt som granna flickor. Om ett par år ha de förändrat sej och en vet inte ordet af, förrän de ä' gamla och grömma käringar. Fula flickor däremot kunna växa till sig. Dä' gjorde Lina i Genafä. Nu ä' hon nämdemansmor och ja' vell se den, som ve' hennes år ser likare ut än hon?»

— Stå inte och babbla så'nt där elände! Hva' har dä' för resten med pojkens gifte att göra? röt Inga Lisa, som liksom ilsknade till.

— Vänta, vi komma väl dit. — Nå, ja' tog inte Lina, för ja' träffade, kanveta, mor din en dag på en lekstuga. Då var hon vacker som en dag och milder som morgonmjölken ä' strax efter det man släppt kreaturen i vall.

— Stolle där! log käringen.

— Jo, så'n var hon, Johan, och hon förvillade mej på eviga fläcken, så dä' var stört omöjligt för mej att kunna låta bli henne. Men den illmänskade bytingen var stursk till att börja med — dä ä' deras krigslist, förstås. Hon svängde sej och knyckte på nacken och bad mej »styra mej mä näfven.» Och om ja velle kössa henne, så flinade hon och örfilades och sa: »köss du den du kösste sist.» Allt tosetare och galnare blef ja', förstås.

Inga Lisa såg belåten ut vid dessa ord.

Men när det gått ett par timmar eller så, var jag karl att få kössa henne bakom förstugudörren. Sen blef hon spakare och kapitulerade, och det dröjde inte så länge förrän hon självmant kom och satte sej i knä'et på mej.

— Hut, Kalle! Inte ska' du skymfa mej inför pojken! afbröt Inga Lisa.

— Tåla dej du, mor; när ja' kommer te' slutet, ska' du få se att vi få pojken dit vi önska.

— Jo, hon satte sej i knä'et på mej, virade den ene armen om halsen på mej och stoppade sockerbitar i min mun ocn nöp mej i kinderna, så att ja' te' sist inte visste antingen ja var på jorden eller i himla. Hon knäckte mej precis och det hjälpte hvarken böner eller gråt eller förmaningar där hemma, utan ja' tog henne med te' prästen och gifte mej med henne. Hon var så grann och så smilifiner i den tiden, att ja' kunnat gå i häktelse för henne.

Inga Lisa snöt sej, fast hon ingen näsduk hade.

— Men nu kommer tillämpningen — fortsatte gubben. Titta på henne nu, där ho' sitter. Ja' menar inte nå't ondt med mina ord, men hurdan ser hon ut? Kan en tro, att hon var't nå'n grannlåt? Ja' vell inte säja nå't elakt, men ho' ser ut, så att en kan stämma blo' mä henne. Nu sätter hon sej, minsann, inte i knä'et på mej och fodrar mej mä sockerbitar. Nu liknar ho' tusen gånger mer pinsur vassle än söt moronmjölk. Mildheta for ur henne, när fägringa föll af henne. Så går dä mä alla vackra flickor. De hålla sej bara en kort liten tid, se'n ä' de borta. Nu har du exemplet för dej, Johan! Lyd därför mitt råd. Tya dej till Frida. Ä' ho' inte så rasande granner nu, så står ho' sej, min själ, tjogtals år längre, och dä' som nu fattas henne i ansiktet, det väges hundrafallt opp af det, som hon har på kistebotten. En lefver inte utå kärlek utan utå medel, och en blir ingen tjänsteman i kommunen för dä', att en har en vacker hustru. Men har en pengar till utlånings, så kan en krypa hur högt en vell. Amanda falnar snart af och blir rynkig och gråer och grömmer. Dä' gör den vackra flickan, dä' har mor din gjort, som du väl ser och . . .

— Åh, tig och håll din eviga flabb. Ä' ja' inte så granner, att ja' går an åt ett sån't blindstyre och åt en så'n snushane, som du är? Nu har du skällt nok. Om ja' har blett gammal och skrynklig, så ä' dä' för att ja' fått släpa och

slita år ut och år in, natt och dag. Och förresten ä' dä' hädelse att smäda folk för deras utseende. Att du inte vet skäms att prata på dä' viset. Men du har inte gjort'et för inte'. Dra' du på dej stöflarna, Joan, och gack te' di' Amanda och bry dej inte om hva' far din säger i sin fåvitsko. Han förstår sej inte mer på fruntimmer än vår enbetsstut begriper hebreiska. Gack du te' Amanda — och ta' henne gärna för mej! Här har du ett par nya vantar

Johan sprang ut som en ekorre.

och käppen står bakom skåpet. Gack du te' Amanda! Kvällsmaten står i spisen, när du kommer hem!

Johan sprang ut som en ekorre, kantänka.

Hvad de gamle se'n pratade om, det vet ingen. Men när Kalle om en stund gick utåt la'gårn, mumlade han för sig själf:

— Fruntimmer ä' ena konstiga maskiner. Ja' trodde, att dä' skulle bita så bra på Johan att visa hur förskräckligt

en flicka förvandlas. Inte tänkte ja', att Inga Lisa skulle ta så illa ve' sej, att jag drog fram henne som ett exempel! Anagga't! Hade ja' tatt en utå hennes bekanta och ovänner i stället och målat ut dem, så hade hon hållet mä mej. Min dumbom, nu ä' allt fördärfvadt. Ja' borde ha smörj! Ja' tog ett oriktigt exempel.

När Jonas i Jonsbo kom bort.

Jag vet inte hur det kom sig, men folket hade i allmänhet haft mera synd och svalg och dryckenskap för sig i den vintern än under många år förut.

Så jag gick här och var ledsen för människornas skull.

Det är sant och det är väl, att körförtjänsterna och de höga trä- och fläskprisen göra att folk får goda inkomster och tjänar grofva dagspenningar, men inte ska' de väl för den skull kasta sig i utsväfning och ge sig till att lefva slös- och lösaktigt utan ringaste tanke på sitt människovärde eller på framtiden, eller evigheten. Nänä men!

Ja, det är sorgligt med dem. Så fort de komma ur synhåll från sina käringar och ha en hop skogspengar i plånboken, anse de sig kunna lefva hur sjutsingen som helst, liksom trodde de, att pengarna aldrig kunna ta slut och att de äro så rika och dråpliga, att de böra husera som de värsta herrar.

En lördagskväll kom Lotta i Jonsbo ner till mitt en lång stund efter läggedags och bölade och tjöt och illgrömmade sig, så att det var hemskt åt' et, och slog sej på knäna och för bröstet, så att det sjöng i henne.

— Dä blir aldrig väl, aldrig i evighet, och ja' får lof gå i sjön! skrek hon.

— Glöm då inte att ta en reel yxa mä' dej, för isen är tjocker! rådde jag.

— Stollas inte, för här ä' allvar på färde! lät Lotta.

— Hva' i Guds namn ä' dä då? Tala om ditt elände, så en kan få veta, om du har nå't skäl att hugga dej ner i sjön midt i vintern, sa' jag, för ja' ä' själf gifter och vet utaf erfarenhet, att käringarna, gunås, aldrig nån'sin dränka sej, fast de dagligen glädja och trösta oss med att de ska' gå åstad och göra't. På det viset har min dränkt sej cirka fyrahundranittitre gånger på sista halfåret, sa' jag.

— Jo — skrek Lotta och snöt sej i sjalsnippen — Jonas drog af i ottan kl. 4 gåendes te' stationen efter penga' för skogsparken, och han ä' inte hemma än!

— Han kommer väl! tröstade jag.

— Kommer te'baks! Dä är nok inte så väl heller. Ihjälslagen och rånader ä' han. Ja' har träffat Bengt i Bro och han såg Jonas gå ifrån stationen ve' fyrati'en fuller å oredig mä' en potell i hvar fickan! Han har råkat ut för banditer, annars vore han hemma längesen!

— Då legger han å kryar te' sej nånstans utmed vägen! lät jag och tröstade Lotta så godt i människomakt stod.

Men hon tog ingen tröst till sig. Hon hade nog ett och annat på sitt samvete, för någon ängel har hon aldrig var't emot Jonas, och nu oroade det och stack henne kantänka, när hon trodde att han kommit undan.

Jag slapp henne inte med mindre än att jag satte för min märr och följde henne utåt vägarne för att söka den borttappade Jonas.

Vi dråsade omkring öfverallt och sökte och sökte i alla vinklar och vrår efter honom hela natten. Vi väckte folket på hvartenda ställe ifrån Jonsbo ända ner till stationen, men vi hörde inte så mycket som ett nysande efter Jonas. Lotta bölade och grät, så att hela slädfällen till sist skvab-

bade af vatten. Aldrig i hela mitt långa lif har jag haft en sådan natt.

På ottan kommo vi hem till Jonsbo och Lotta kokade i bedröfvelsen kaffe, som vi bägge två väl behöfde. Så sutto vi där och drucko och doppade och undrade och undrade hvar i all världen Jonas blifvit af. Och Lottas sorg var så stor, att hon bedyrade, att om Jonas komme helbrägda hem, skulle hon aldrig mer i hela lifvet säga ett enda ondt ord

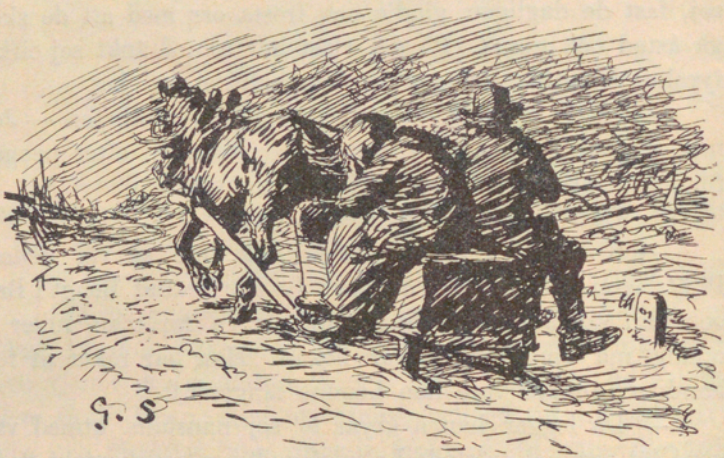

Utåt vägarne för att söka den borttappade Jonas.

till honom. Till den grad hade bedröfvelsen och pröfningen förbättrat henne under denna fasans natt.

När vi druckit så mycket kaffe vi orkade, sa' Lotta:

— Fast sorgen ä' stor, få kreaturen ändå lof att ha sin ans. Låt oss i Guds namn gå åt la'gårn.

Och jag följde henne för att se till, att hon inte gick och hängde sej, förstås.

Så fort vi öppnat ladugårdsdörren fingo vi då se en bra konstig syn. Skällekon, som stod alldeles bredvid ingången, hängde ner hufvet och såg förskräckligt snopen ut.

När vi så höllo fram lyktan bättre och tittade mera noga på kon, fingo vi se någonting, som det säkerligen icke är mången beskärdt att få skåda här i världen.

På kons horn hängde en hatt, en tröja och ett par pantalonger, som Lotta tvärt kände igen.

— Herre min skapare, dä ä' ju Jonas' bå' hatt å böxer! hojtade hon.

Där stodo vi nu och undrade och undrade igen, men till sist gick Lotta in till kon och anammade kläderna och kysste dem gång på gång. Till den grad altererad var hon, stackarn. Ty hon tyckte väl ändå, att det var som en bit af Jonas själf.

Just i samma momang sprutto vi till vi ljudet af ett grymt snarkande. Vi tittade och tittade vidöppet bägge två, men kunde ingenting se.

— Dä låter som om dä' komme från fårakätten, sa' Lotta slutligen.

Sakta och förskrämda gingo vi dit och lyste öfver kätten med lyktan. Där mötte oss en ännu förunderligare syn.

I ena hörnet stodo alla fåren i en hög, skälfvande och förskräckta, men midt i kätten låg — Jonas och sof med armen om halsen på en bagge, som han krystat ihjäl.

Lotta blef blek som ett lik och hoppade in i kätten och började ruska sin man på ett sätt, som inte just kunde kallas kärleksfullt.

— Statt upp, statt upp, dett evinnerliga svin! fräste hon.

— Tåla dej, tåla dej, Lotta lella, ett grand te'! Sola ä' väl inte uppgången än! murrade Jonas.

Men hon tålade sej inte, och rätt hvad det var fick hon lif i honom.

Ni skulle ha sett hur han glodde omkring sig, när han kom till sans.

— Hvad i all världens ti' har kommit åt dej, ditt leda kreatur? skällde Lotta.

— Kommit åt! Ja' trodde att jag låg inne i sängen. Ja' har gått rasande, förstås.

Lyste öfver kätten med lyktan.

— Hvarför har du hängt paltorna på kohorna?

— Kors, ja trodde väl, att dä va' kroken innanför stugudörren!

— Hvarför har du kramat ihjäl baggen?

— Jo, ja' trodde nog att det va' du, Lotta, suckade Jonas.

— Har du var't så illa fuller!

— Ja, dä ä' väl säkert!

Lotta glömde tvärt, att hon för en timme sedan sagt sig aldrig skola säga ett ondt ord åt Jonas, bara hon finge honom åter. I stället flög hon nu på'n och vältrade honom ut ur kätten och handterade honom illa på alla sätt och vis.

Och Jonas var till att börja med foglig som ett lamm.

Men när Lotta slutligen måste draga andan åt sig, sprang Jonas till sina kläder och snodde rätt på en butelj och höll den bra länge för munnen.

Sen var det han, som tog herraväldet i ladugården. Först slängde han ut Lotta i foderladan och krokade dörren efter henne och sen gaf han sej till att bösta mej bå' gul och blå.

— Hvarför i alla tider slöss du! skrek jag.

— För att du ska' hålla tösst mä mitt liggande på fårakätten och så ska' du väl ha nå't för att du hållit Lotta sällskap hela natten! flinade han och böstade mej i sidorna med en såstång.

Jo-jo, där fick jag tacken för att jag var't kristlig och sökt efter honom kring vägar och stigar.

Men han båtar inte af'et, för hvart han kommer och hvart han går, så fråga folk honom, antingen Lotta eller baggen hade den lenaste och varmaste munnen att kössa. Så kalla de honom vidare »Ulfven i Jonsbo» efter den betan, och det har han, gualof, mej att tacka för alltsammans.

Men så mycket är det då, att aldrig mer i världen kommer jag att bistå eller trösta några käringar, som tappat sina män. Det är inte lönt att de försöka.

Ett anarkistdåd i Snufvebo backe.

Det hade rådt en bedröfvelsens och farornas tid på grund af den grufliga halkan på vägar och stigar, och hvilken halka de skarpa nattfrosterna ganska bra hållit vid makt.

I städerna riskera människorna inte så mycket, ty där ha de ju en lag, som bjuder de gathållningsskyldige att sanda de fläckar, öfver hvilka manfolket ska' ragla och kvinnorna trippa fram.

Men hur i all världen skulle det vara möjligt att strö sand eller aska på våra landsvägar och stigar? Nähä, sådant går inte för sig, och därför ramla vi också och fördärfva oss i stor skala och ganska bastant i tider af halka.

Värst utsatta i det hänseendet äro naturligtvis vi gamle, som äro stumma och stabbiga i benen utaf strängt arbete, gikt, giftermål och andra långvariga och svåra lidanden.

Endast inom denna Herrans församling lågo i de dagarna många på krankheternas läger och illgrömmade sig på grund af brutna armar och ben samt axlar ur led.

Här hände verkligen många och ganska svåra spektakel.

Låt mig nu si, så att jag inte ljuger igen! Jo, det var en onsdagskväll, som Maja i Pinutten skulle gå till småskolelärarinnan med en kalfpannkaka.

Är det inte vackert när folk begåfva sina barnalärare med pannkaka? Maja hade nu gjort en reel sådan och gaf sig i väg till lärarinnan med kakan, medan densamma ännu var varm. Hon gick och myste och var glad och tänkte på allt det beröm, hon skulle undfå för sin rara pannkaka. Midt i vägen, i själfva trafven gick hon fram, ty på kanterna var det halt och svårt och det vill till att gå säkert, när man bär på en ömtålig och vördnadsbjudande pannkaka.

Men till sin eviga olycka mötte Maja, skam till sägandes, ingen mer och ingen mindre än själfva länsmannen i den branta brinken, som ligger nedanför Snufvebo. Maja skulle ned för brinken och länsmannen skulle upp för honom. Hal var den, och länsmannens häst sprattlade och slant emellanåt, så att den väldige hade fullt upp att göra med att hålla honom på benen. Att se på några mötande hade han ingen tid till för sitt körbestyr. Men Maja måste hålla ur trafven och kom så ut på det hala. Då hon nu därtill naturligtvis måste titta på och niga ett knyck för befallningsmannen, så bar det så illa till för stackarn, att hon halkade och föll.

Och när ett något till åren kommet fruntimmer faller, så faller hon tungt och illa, det vet en, gunås, allt.

Maja föll alltså med en sådan helsefyrs kläm och fart, att pannkakan for ut ur hennes händer. Knuten på knytet gick upp, och kvinnan fick bara klädet kvar i sin viftande näfve.

Men pannkakan själf susade med en hisklig och vidunderlig fart midt i ansiktet på befallningsmannen.

Nu veta vi nog lite till mans, att länsmän icke tycka illa om våra bästa håfvor. Men hur det är, gilla de nog inte ändå, att man dänger varma kalfpannkakor i synen på dem, när de färdas i sin oskuld ute på vägarne, försänkta i fromma betraktelser och milda tolkningar af utsökningslagen eller något af de sköna evangelier, som de ha att förkunna.

Majas pannkaka kom också med en sådan osedvanlig fart och styrka mot länsmannens milda ansikte, att hon fladdades emot detsamma och murade igen hans ögon och mun och näsa och förnuft och alla sinnen.

Jag har aldrig sett någon kasta kalfpannkakor i synen på en länsman. Men jag skulle gärna vilja skåda en sådan syn, ty jag känner på mig, att den måste verka upplyftande och stämningsfullt.

— — midt i ansiktet på befallningsmannen.

— Ptro — ptro! — pustade länsmannen och slängde tömmarne åt sin drängpojke. Ptro — ptro! Håll hästen! Här är en anarkist, som kastat en bomb på mig!

— Dä sir mer ut som pannkak'! lät drängen.

— Pannkak'! Håll hästen, du son af en grymtoxe och en boricka, mens jag stiger af och griper anarkisten. Hör du inte ett fruntimmerstjut? Ptro! Jag är i det närmaste oskadad, men kvinnan, som vi sågo, har troligen fått med

af bomben och blifvit sprängd! Ptro! Håll din rackare! Hör du inte fruntimmersvrålet?

Till sist fingo de hästen att stanna ofvanför backen. Länsmannen petade pannkakan ur sina ögon, knäppte upp fotsacken och steg varliga och bäfvande ned på landsvägen samt spejade inåt buskarna.

— Stanna och kom hit frivilligt. Kom hit, du bombkastare eller satan eller hvem du än är, som stört vägafriden och öfvat våld på tjänsteman i k. befallningshafvandes ärende stadd! Kom hit självmant! Dä ä' det enda som kan rädda dig och lindra ditt straff! skrek länsmannen, så att det ekade i Snufvebo skog och hela den ängden där omkring.

— Ja' kan inte, ja' kan inte! Herre jess, ja' har brutet å mitt stackars ben! Ih-ih-ih-ih! Ja' kan inte röra mej ur fläcken! tjöt det nere i backen.

— Si där ha vi fruntimret! fortfor länsmannen och kisade neråt backen. Jaha, där legger hon i diket, troligen lemlästad och massakrerad. Så har jag då sannerligen vid Gud och konungens befallningshafvande och missgärningsbalken och promulgationslagen aldrig varit med om slikt illdåd förr. Håll hästen säkert och titta efter, om du kan skymta den brottslige, medan jag verkställer okulär besiktning å kvinnan! förklarade länsmannen och gaf sig i väg neråt backen, spejande åt alla håll.

— Är du illa sårad? skrek han åt Maja, när han närmade sig henne.

— Ja, käre Gu', ja' ä' vesst fördärfvader ända uppifrå' och ända ner. Ja' ha' slagit mej i hufv'et, och dä vänstra benet ä' visst ågånget, för ja' kan inte lerka mä stortån, å i höfta har ja' vesst grytat mej, å den ene armen är domnader, å inte sir ja' mi pannekak heller!

— Såg du illgärningsmannen? sa' länsmannen.

— Nä, ja' såg ingen annan än befallningsmannen, å första ja' kastade ögat på honom, så damp ja' å så inträffade olöckan! grät Maja, där hon låg blek och tillintetgjord.

— Kan du inte stiga opp?

— Nä, nä, nä! Hur ska' dä va möjelitt, så handterad som ja' ä'?

— Räck hit näfven, så ska' jag försöka hjälpa opp er! Och länsmannen sträckte ut sin segervana hand mot Maja, som fattade den.

Men det var såsom vi förut varit i tillfälle att konstatera, halt på vägkanten, och Maja är, Gu' tröste oss ingen sylfid. Länsmannen slant och dråsade neder i diket.

Och när en bepälsad länsman med rem om lifvet, fet och gödd af ett helt distrikt faller, så faller han med brak och dån och så att marken rungar därvid.

Vår länsman föll ner i diket på Maja samt fick sitt ena ben dubbelviket under sig, så att det gick ur led vid knäet.

Då var det väl inte underligt, om Maja tog till att tjuta af smärta, så att det lät som om alla skogens onda andar blifvit lössläppta. Hon öfverröstade till och med länsmannen, hvilken Gudi klagadt, hängaf sig åt ett svärjande och ett vrålande, som skulle framkallat applåder i själfva afgrunden. Länsmannens häst blef skrämd och skenade in på ladugårdsbacken i Snufvebo, där karlarne grepo honom. De hade just fått bukt med honom, när drängen kom springande.

— Hva' står på? frågade karlarna.

— Jo, länsmannen påstår att där är en anarkist nere i backen. Han skulle titta efter, och nu hålla de vesst på och mörda'n. Ja' kunde ingenting se, för hästen ble' skrämd utå skrålet. Kom och hjälp honom!

— Tror du, att di hålla på att slå ihjäl befallningsmannen? sporde karlarna.

— Ja, så lät dä!

— Då ska' vi vänta ett litet grand. Sen ska vi titta dit ner, mumlade Snufvebokarlarna och snusade och styrde med ett och annat.

När det så gått en lagom stund, grepo de slutligen till stakar och stänger och yxor samt gingo neråt backen.

— Om det är nå'n, som slår en länsman, så ska' en inte springa fram i otid, för då kan en få vettna och dä ä' inte vackert att bli ovän med så manhaftiga karlar, som ryka på länsmän! mente de, när de gingo vägen fram.

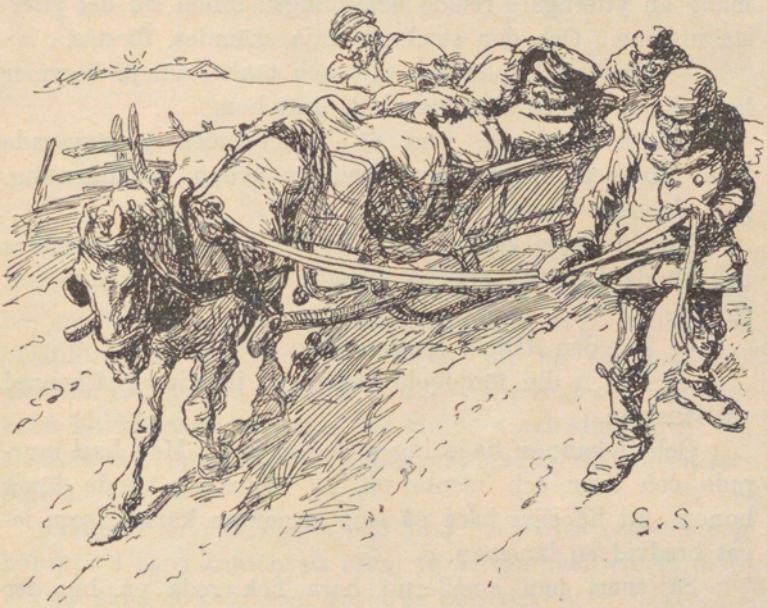

— — länsman och Maja bredvid hvarandra — —

Till slut nådde de olycksplatsen och sågo Maja och befallningsmannen sida vid sida i diket, den ena gråtande och den andra åkallande satanas, hvars härskaror han frambesvor legionsvis. Ty han rörde sig inte med småsiffror, där han låg, utan knäckte till med milliarder och andra otänkbara tal. Han hade under tiden af Maja fått reda på, att det bara var en simpel kalfvapannkaka, som orsakat hela denna förfärliga katastrof.

Därför var han arg och svor.

Maja hade verkligen brutit sitt ben och länsman hade fått knät så illa skadadt, att han icke kunde stödja på det ett enda tecken.

Så fingo nu Snufvebokarlarna hämta hans vagn, taga bort sätet, bädda i häcken och lägga länsman och Maja bredvid hvarandra i densamma, hvilket oundvikliga arrangemang än ytterligare retade befallningsmannen till det yttersta ursinne. Och den stackars Maja skämdes, förstås.

— Hva' ska' Johannes säja och tänka, när ja' kommer hem, liggandes på det här viset, grät hon.

Snufvebokarlarne, som följde med och prestaverade både före och efter detta osedvanliga åkdon, sa' ingenting, men de sågo knepiga ut.

När de voro komna midt för Pinutten, kom Johannes ut, och då han fick syn på tillställningen, förvandlade han sin hy.

— Tvi den dålige! spottade han.

— Bär in din fördömda käring, så ja' slipper si henne! röt länsman.

Och Johannes hade ingen annan råd. Men han murrade och svor och mente på, att ingen lag kunde döma honom att ha eller bära på sina armar en käring, som legat bredvid en länsman.

Så snart han emellertid bara fick reda på, hur det hängde ihop, satt han dag ut och dag in på sängkanten och pusslade om sin benbrutna gumma.

Vårflod.

Nere i dalsänkan, där ån ringlar sig fram, är jorden bra mycket bördigare och mera lättbrukad än på sandåsarne ofvanför. Det duger därför, måntro, att ha sitt hemman därnere, där gräset växer alnshögt och saftigt och där råg-axen bli kvarterslånga och där klöfvern och timotejen stå spanska och tätt som vass i den välsignade myllan på ler-botten.

Hur vi slita och plita och äflas och streta natt och dag häruppe i skogskanten på åsen, få vi inte hälften så myc-ket på samma vidd som karlarne därnere.

Men hvarför i hundingen skulle jag också barka i väg och gifta mig till hemmanet häruppe på grusbacken, min evinnerlige dumbom, när det i alla fall varit lika lätt att komma åt en tös med tillbehör därnere?

Hvarför skulle jag rusa hit upp till det här stormhålet, när det var't mycket bekvämare att stanna därnere och fria i skuggan af björkdungen, som står och speglar sig i ån?

Men det finnes intet vett i ungdomen, när den s. k. kärleken far in i kroppastollen på den. Och sant är det som pastorn säger, att långa år få gälda hvad stunden bru-tit. Gualof, jag har hvad jag behöfver. Men så har ryggen

Gualof, jag har hvad jag behöfver.

också kroknat på mej under stenbrytningen häroppe, medan Johannes, som bor där nere vid ån, är rak som en humlestång och fet som en gödkalf.

Det pressar själen att se sådant, och därför lider jag hvar gång jag kommer att kasta ögonen ut öfver hans gård och ägor.

Och när jag då inte på något sätt kan låta bli betänka, att jag likaväl som han kunnat gå där nere och lata mej och röka och spotta med händerna i byxfickorna och agera herre samt se på, hur det jäser och växer i den feta myllan, så är det ibland så, att jag kan kväfvas. Ty lika lätt som *han* kunde *jag* gift mej till Åbo. Inga Lisa var, minsann, fullt ut lika glad åt mej på den tiden som åt Johannes, den oxen. Och kanske lite till.

Men det var väl mitt öde kan jag tro. Lena häruppe hade väl förgjort mig, förstås. Ty när jag hörde henne jodla härifrån skogskanten:

— »*Kalle lelle, Kalle lelle, kom, kom, kom! Kom, ska' du få dä' du ba' mej om!*» —

så var det stopp för mej att stå emot. Jag precis drogs hit liksom med våld. Och så kom jag hit och så blef jag här. Och här får jag nu stanna och se mina magra skördar gro mellan klapperstenen, tills pojkarne mina en dag spika in mej i en svart kista och köra ner mej i kvarnahäcken till kyrkogården i dälden.

Sådana tankar äro inte roliga. Men de komma alltid öfver mej, särdeles om söndagsaftnarna, när jag inte har något för mig, utan sitter vid stugoknuten och tittar neråt Åbo samt ser huru läckert och rart och fett det är därnere.

Skolläraren har mer än en gång sagt mej, att jag ska' slå det där grubblet ur hågen, emedan det bara gör ondt och bidrager till den hårdhet emot Lena, som folk skyllar mej för.

Ja-ja, hvarför skulle hon lura hit mej. För hade inte hon var't här uppe och haft sitt fördömda joddlande för sej, hade jag kanske var't annan karl än jag är.

— Det är inte annat än den förhärdade svenska afundsjukan och den otäcka bondgirigheten, som regera dej! sä-

ger skolmästaren, och han har kanske rätt i det. Men hvad det än är, så kan jag inte hjälpa't.

Det enda roliga jag hitintills haft, allt ifrån den stund jag började ångra på, att jag inte gifte mej till Åbo i stället för den här vrakmarken, det träffar mej ibland om vårarna, när det var't en sträng vinter med mycken snö inyrd i skogarne och på höjderna.

Si, godt folk, då kommer det, gualof, alltid en sabla vårflod och då frestar det Johannes därnere. Om efter en sådan vinter tövädret kommer brådt på med ljumma västanvindar och reela regnskurar, så blir ån vådlig, och då har jag, syndare, roligt häruppe.

Då kan jag stå en hel afton i ovädret, utan att känna hur genomblöt jag blir, och se, hur floden kastar sig öfver sina bräddar, rinner vidt öfver åkrarne hos Johannes och lakar ut musten ur hans fält och rusar i väg med hans bråte, så att Johannes får leta rätt på sina gödselhäckar, bräder och plankor och redskap och annan don rundt kring stränderna af sjön där nedanför.

Det är, måntro, inte otrefligt att se, hur vattnet stundom stiger upp på hans halmdösar, som han är så högfärdig åt. Och inte är det ledsamt heller att skåda, när Inga Lisa och pigan nödgas ro åt ladugården eller att höra hur de skrika och hvina och sjåpa sej, då ekan i bland ränner mot en öfversköljd arbetsvagn på fäbacken och håller på att välta, medan de förfärade hönsen sitta uppflugna på la'gårdstaket och kackla i kapp med Inga Lisa.

Johannes springer omkring i vattnet och rifver sej i skallen och ryter som en gris, medan de andra svinen ruffa och vråla i sin stia och bara vilja ut och fly. Hästarna gnägga och stampa, ån fräser och sjunger, fä'et rycker i sina bindslen och bölar, fåren bräka och bandhunden tjuter därnere. Det är ett hemskt lif nere i Åbo, när vårfloden kommer. Men för mej, som står här uppe på den stora stenen vid la'gårdsknuten, är det som den vackraste konsert.

Skolmästaren får kalla det afundsjuka och synd eller hvad han vill. Trefligt är det i alla fall och upplyftande för mej. Det kännes liksom en lättnad i bröstet på mej, och det har, skam te sägandes, händt att jag till och med kysst Lena, när ån regerat riktigt och ramlat ordentligt i bråten nere hos Johannes.

Sådan är, eller rättare sagdt, sådan var jag i många Herrans år, min store syndare. Och sådana äro vi, gunås, lite till mans härute.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Annandag påsk i solagången kom min ena pojke inspringande i stugan och skrek:

— Nu kommer ån värre än förr, far! Hör hur det ryter opp åt Norrskogen! Ni ska' få se, att flänsarne slitit ofvan Skvaltaby, så att timmer och bro och kvarnhjul och hela kosidangsen komma nerdansande. Äss vi skulle gå ner och hjälpa farbro Johannes ett tag, far?

— En ska' inte lägga sej i andras affärer! lät jag.

— Dä ska' en inte! Men en ska' hjälpa sin nästa, när hon är i trångmål! Dä ä Guss mening och en ångrar aldrig dä goda en gör! sa pojken och satte på mej hättan, slängde till mej långstöflarne och sprang efter hvardagströjan samt släppte mej inte förrän jag blef i ordning. När vi så kommo ut, nappade han till sig en båtshake och så barkade vi i väg neråt Åbo. Jag kunde inte låta bli att följa pojken.

Ni skulle ha hört hur ån dånade och huru det tjöt uppåt skogen! Gu vet hur det kom sig, men när jag såg pojken, blef jag lika ifrig som han, och det dröjde inte länge förrän vi voro nere i Åbo.

Vi togo ut öken och körde bort allt löst, som fanns på gatubacken, buro bort säden, som fanns i boden, hvilken Johannes ställt allt för nära ån för att inte spoliera nå'n bättre mark, släppte ut svinen, lossade det ena landfästet på bron och bundo fast det andra med så många järnkättingar, som fanns, vid den stora eken samt röjde bort så

mycket löst, som stod till. Pojken kommenderade och ledde alltsammans, och jag och de andra karlarna följde honom.

Vi togo ut öken och körde bort allt löst.

Jag vet inte hvad som kom åt mej, ty jag tyckte det gick sablarne så lätt att arbeta, och jag tänkte bara på att rädda så mycket som möjligt åt Johannes. Ju mera dånet tilltog

och forsen närmade sig, ju ifrigare blef jag och ju större synd tyckte jag det var åt Johannes. Jag kände mig precis förändrad, sen min egen pojke sagt det där om Guds vilja.

Så kom det, först sakta och bara stora vattenmassor med skum och grenar. Men rätt hvad det var mörknade det borta i kröken. Det var som ett troll ridit på vattnet.

— Dä är Skvaltaby bro och kvarnhjulet också! Pass på med båtshakarne, så dä inte slår sönder vår bro! skrek min pojk. Och vi ställde oss i ordning. Men innan bron och hjulet nådde oss, refvo de ner halfva magasinet.

— Gu' välsigne er, som to' ut säden! sa' Johannes.

— Pass på! skrek pojken.

Och vi voro verkligen karlar att få allt lyckligt igenom Åbo bro. Rätt i rappet kom svinhuset kullslaget och dansande emot oss.

— Gu' välsigne er, som släppt ut grisarne! suckade Johannes.

— Pass på! lät pojken och svinhuset susade igenom.

På det viset stodo vi där länge och väl och klarade bron, men jag kände mej inte ett tecken trött. Gu' vet, hvad som kom åt mej.

När faran var öfver, fingo vi fägning och kaffe på folkavis.

Men jag kände inte ett tecken till afund öfver ståten och rikedomen inomhus i Åbo. Det var som om den här påskaftonens vårflod i ett enda tempo sköljt bort afundsjukans hela elände och tunga stinkande dy ur hjärtat på mig. Jag satt där och mådde så väl och var så lätt om hjärtat, att det rent sjöng i mej.

Det enda, som förargade mig, var att min pojk inte kunde låta bli att tissla och tassla med tösen deras. Och en gång, när hon kom och satte fram en pannkaka till bordet och, förstås, hifvade henne öfver axeln på pojken, fick jag se, att han slog sin arm om lifvet på henne.

— Skäms du inte, din drummelin! Hva' ska' du på flecka å göra! röt jag, ty jag tål inga dumheter.

Pojken blef snopen och flickan pionröd. Men Johannes grinade och sa':

— Låt du dom hållas! Eller töcker du inte, att din pojk passar bra till att styra och ställa här nere i Åbo. Dä har han åtminstone visat i kväll.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Jaha, go' vänner, ifrån den där betan ser jag både på mitt hemman och på Åbo med andra ögon.

Gu' välsigne bå' skog och sand och däld och björkdungar och käringar och pojkar och flickor och hela kosidangsen — och vårfloden också.

Är hon vådlig ibland, så spolar hon bort en hel hop bakterier. När jag nu står häruppe och betänker, att min pojke ska' få bo och vånnas och förkofra sej därnere och fröjda mina gamla ögon, och att mina barnbarn ska' kulta omkring i gräset vid ån och skvalpa med sina små fötter i vågorna därnere, medan jag sitter här uppe på min sten vid la'gårdsknuten och tittar på, så känner jag mej så lifvad, att jag bara vill ropa:

Gu' välsigne hela världen!

Lärdomens frukter.

De här folkhögskolorna, hvilka finnas lite hvarstans inom länen i vårt land, äro inte så värst oäfna inrättningar, och den, som har pojkar, hvilka inte äro allt för korkade, gör orätt i att icke skicka dem till någon sådan anstalt.

Visserligen finns här en hel mängd karlar, som hålla före, att pojkarne gå i folkhögskolorna och inte lära sig annat än högfärd och djädrigheter, så att de efter hemkomsten endast drifva fåfänga på herramanér samt anse sig så utstuderade och kloka, att de vilja slå under sig en hel del tjänster i kommunen, hålla boupptecknings och arfskiften och skrifva köpekontrakt och stämningar åt folk samt tolka lag, som vore de riktiga juridiska byråer eller såsom det på vårt finare språk heter »djuriska skeffanjerer», ty en skiffonjer är väl för mer än en simpel byrå.

Men inte är det väl något ondt uti att kunna litet af hvarje, och att för den skull kalla folkhögskolorna för »folkhögfärdsskolor», emedan pojkarne få lära sig skrifva handlingar och reda ut affärer, anser jag vara en grof synd och orättfärdighet.

Särdeles välsignadt är det dessutom att de i folkhögskolan också få en sådan förträfflig insikt i kubikräkningen.

En gång skulle jag t. ex. täcka min la'gård med stickor och måste för den skull köpa några famnar stickved af Sven i Bråten.

Jag fick då Pelles pojk i Sjögärdet, som gått igenom folkhögskolan, att skrifva kontraktet oss emellan. Pojken var, förstås, lärd och kunnig och skref inte på vanlig bondska »famnar», utan »kubikfamnar» i kontraktet, hvilket jag efteråt och vid process fann vara till stor välsignelse och nytta för mig. Jag blef tilldömd tre gånger så mycket stickved, som jag anat eller som jag skulle fått, om jag i min olärda enfald klabbat ihop kontraktet själf.

Men Sven i Bråten blef alldeles förbanskad.

Men Sven i Bråten blef alldeles förbanskad. Halfva hans småskog strök nästan med på den affären, och jag har stickved liggandes till lagårdslängan i bå' min och mina efterkommandes tid till tredje led.

Tänk ändå, hvad den lärdomen är nyttig och hvad endast ett litet ord kan verka, när man förstår att ställa det, där det skall stå!

Ifrån den stunden köper jag allting i kubik. Men om det är någon, som ska' köpa utaf mej och vill skrifva kontrakt, så tecknar jag aldrig under, om en folkhögskolepojk

skrifvit åt den andre, ty man måste vara på sin vakt emot dem, som är slugare än man själf är.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Det gifs dock ingenting godt som ej drar något ondt i släptåg med sig.

När de sabla pojkarne komma hem från folkhögskolorna preta och skrifva de gärna i tidningarna samt sätta in än den ene och än den andre af oss hårdvallsgubbar i bladen, så att man blir utryktad och utskämd i hela landet. I vår socken var det lugnt och tyst, och hvar och en fick handla och göra och låta bäst han gitte utan inblandning af tidningarne, ända tills Axel i Spinkabo hade gått igenom folkhögskolan.

Vi kunde supa och slåss och regera som de förnämste herrar och vända kommunalen hur vi ville, utan att tidningarna sa' så mycke som smack en gång.

Men så fort Axel kommit hem från skolan, var det som om skam farit in i alltsamman. Man kunde inte ens fira ett silfverbröllop utan att komma in och skylta i bladet, precis som om man hade gjort något annat ondt. Och så snart man blifvit vald till något, vips var den elemenskade pojken till reds att påta in en i avisan.

Vi hotade honom med både stryk och annat, men det bet inte på honom.

Nu har han då, gualof, skrifvit ifrån sig och blifvit en reel och aktningsvärd karl. Men så skref han sig också till vår rikaste flicka, innan han slutade. Och det tempot göra honom inte många litteratörer efter.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Saken var den, att här blef fråga om lönetillskott åt barnmorskan, hvilket vi bönder ansågo vådligt och orätt. Men en hop torpare och arbetare vid bruket, som hade större behof af henne och just ingen vidare känning af några skatter, tyckte däremot, att hon skulle ha ett tillägg af 50 kronor per år.

Nu hände det sig så, att nästan alla de förnämligaste bönderna voro på begrafning i Svensbygget den dag stämman hölls, så att motparten blef öfvervåldigande.

Anders i Hagen, vår ordförande, gjorde emellertid allt hvad göras kunde på stämman, nekade folk att yttra sig och drämde klubban i skallen på skomakaren i Fridhäll samt sökte ställa till sådant oväsen, att han kunde få skäl upplösa stämman innan beslut fattades. Anders kämpade

Och så klippte han klubban i bordet, så att hon for af skaftet.

en ärlig och en het strid för sin och vår räkning, på det att vi skulle slippa ifrån löneförhöjningen åt barnmorskan. Men han hade, kantänka, för många emot sig, så det var inte så godt för honom att reda sig.

Till sist tvingade de honom att framställa denna proposition:

— "De, som önska lönetillskottet åt barnmorskan, ropa »ja» och de andra »nej»!"

— Ja! dundrade det i sockenstugan.

Nu såg det minsann mörkt nog ut. Men Anders i Hagen var ingen vanlig dufunge.

Han lyfte klubban så högt han förmådde och förkunnade, så att det rungade i salen:

— Jag finner »ja» vara mä' öfvervägande »nej» besvaradt! Och så klippte han klubban i bordet, så att hon for af skaftet och susade bort och slog barnmorskans lagvigde man midt i planeten.

Var inte detta en karlamanöver kanske och mer än man rättvisligen och kristligen kan fordra af en ordförande?

Men folket började illfänas.

— Dä' ä' orektigt, skrålade de.

— Oriktigt! Ni få lof veta hva' ni säjer, när dä går lagligt till väga! Jag har funnit »ja» med »nej» besvaradt och klubban har fallit, innan nå'n enda käft begärde botering! resolverade Anders med stor indignation.

Jojomen, Anders har nog reda på sig, och det blef vid hvad han sagt. Folket blef visserligen förbluffadt och gick sin väg uti stor ilska. Men barnmorskan slapp, gualof, löneförhöjningen.

Inte långt därefter kom emellertid hela stämman in i tidningen så utlagd och tillvrängd, att Anders kunde bli ansedd för en stor och öfverdådig idiot utaf dem, som inte kände honom. Hvarhelst man fick fatt uti ett blad, stod den där paschasan. Och Anders blef så ledsen och bedröfvad, att han var på vippen att dränka sig. Han sörjde och blef mager och blek samt sjuk där nere i Hagen och såg ut som profeten Hesekiel.

Inte underligt var det.

Så kom Axel i Spinkabo till honom en dag. När Anders fick syn på honom, blef han så altererad, att han ville nappa till sig bössan och skjuta på'n. Ty han trodde som sanningen var, att det var honom han hade att tacka för hela eländet.

Men Axel låtsade intenting om, utan sa', att han förvärfvat sig en sådan kunskap, att han förmådde tvätta bort chikanen helt och hållet från Anders och vända hela eländet till godo för honom.

Efter en stund lyddes Anders, kantänka, på det örat och gaf sig i tal med Axel. Hvad de pratade om vet Herren allena, men tröstat Anders måtte pojken gjort; ty följande söndag voro vi allesammans storgubbar i trakten bjudna till gille i Hagen.

Rätt hvad det var kom också Axel dit. I början liksom flyttade vi oss undan för honom och ingen dristade gärna tala till honom, ty man var ju icke säker på, att han inte kunde göra en tidningspaschasa och ett stollastycke af ens tal.

Men rätt hvad det var, drog han upp en tidning ur innerfickan och sa':

— Här ska' ni få höra ett stycke rättfärdighet Dä' ä' inte alltid tidningar låta lura sig af dåliga människor!

Och så las han en bit, som hade till öfverskrift:

»*En ärans odalman*», i hvilken Anders i Hagen var berömd och upphöjd till de öfversta skyarne. Icke allenast för hvad han odlat på hemmanet och för den rikedom Herren gifvit honom, utan nästan mest för det oegennyttiga och utmärkta sätt, på hvilket han under en lång följd af år skött sin kommuns angelägenheter.

Det stod tryckt rent ut i tidningen, att medaljen för medborgerliga förtjänster hängde och glindrade på månget bröst, som vore mindre förtjänt af den glansen än Anders'. Och där stod äfven, att denne varit en så'n karl, att afund, elakhet och småsinne helt nyss icke försummat att stinga honom, såsom det alltid händer store män.

Ju längre Axel läste i artikeln, dess större och dråpligare blef Anders.

Denne satt vid bordsändan och grät, och vi gäster knäckte till att spotta och svära på, att det i alla fall i bland funnes hut och sanning och reelhet i tidningarna också.

När Axel kom till slutet af artikeln, där Anders, gubevars, i ett sista tempo höjdes upp på fadrens högra hand, grät denne precis som ett barn, medan vi andra snöto oss dels i näfvar och dels i näsdukar. Och när Axel i Spinkabo vikit ihop tidningen, steg Anders upp och tog fatt i sin tös — den rikaste vi ha i socknen för resten — ledde fram henne till Axel och sa':

— Tagen hvarandra och äten ur samma fat till evig ti'!

— Lefve de nyförlofvade! skrålade vi.

— Tack, go' vänner! sa' Anders.

Sen gjorde vi upp, att den där tidningsuppsatsen om Anders skulle sättas inom glas och ram och hängas upp i sockenstugan såsom ett vedertecken.

Men under tiden tog Axel, den rackaren, Mina i Hagen i sin lärda kubikfamn, så det var en lust och glädje däråt.

Och jag och Masse i Trädan och Manuel i Bolet och Zakris på Höjden höllo tal till Anders och höjde upp honom så högt en mänska kan komma.

Men det hade han i alla fall folkhögskolan att tacka för, ty om denna icke funnits, hade han aldrig nått en sådan berömmelse eller blifvit en sådan maffe som han nu blef.

Låtom oss därför aldrig försumma att skicka våra pojkar åt folkhögskolan. Om de därigenom rätt inte skulle komma åt rika flickor såsom Axel i Spinkabo, så bli de i alla fall så pass karlar, att de göra oss oberoende af landsens »djuriska skeffanjerer».

Och det vill mycke' säga bara det.

Tryckerier på landsbygden.

— Ha ni hört, gubbar, att här kommit ut en ny lag, som just inte är så värst dummer? sa' Sven i Bassebo, när vi en söndag som bäst voro i färd med jordölsmiddagen i Vraket.

Jösse i Vraket hade nämligen mistat sin hustru och förty ställt till ett gille, som stod i mantal och som vi inte haft maken till i socknen i mannaminne.

Och det hade Jösse stora skäl till, ty gumman hade legat sjuk i många år och inte varit till den ringaste nytta, utan fast mer till stor tunga och besvär för Jössaskråen. Så det var inte underligt, att han slog sig ut och visade sin tacksamhet mot försynen medelst ett hedersamt och rundligt gille, när den kranka omsider blifvit förlossad ur denna jämmerdalen.

Vi voro därför rätt maffiga och storaktiga, där vi sutto kring bordet, när Sven i Bassebo stack in de där orden om en ny lag.

— Hva' är dä för en lag, som inte är dummer? Här har väl inte kommit ut en enda paragraf på tretti års tid, som inte varit smörja och elände och dålighet? röt Magnis i Fällan.

— Di måtte väl aldrig i riksda'n kommit te sådan visdom eller undfått en sådan förståndets gåfva ofvanifrån,

att de fört in prygelstraffet eller dragit in länsmantjänsterna eller förbjudit hibbeteksbanken att ta ränta och amortering? inföll jag. Ty jag väntade länsman påföljande tisdag just för den sakramentskade hypoteksräntans skull, som en aldrig kan betala i tid.

— Åh nej, så långt komma vi väl inte i framåtskridande och sund utveckling, så länge vi ha sådana krubbebitare i riksda'n som vi nu ha. Men här har kommit ut en lag om att vi få sätta upp tröckeri på landsbygden! förklarade Sven i Bassebo.

Vi voro därför rätt maffiga och storaktiga, där vi sutto kring bordet.

— Är du då ryss rasande, Basse? ropade Magnis. — Vi kalla nämligen Sven för »Bassen» efter hemmanet, och det får han lof att hålla till godo med, liksom ni vet, att jag måste tåla, att folk kalla mej »läktorn» för det jag dråsade ner för läktartrappan i kyrkan en julottemorgon, när jag druckit för mycke glögg.

— Jo, så står det till! förklarade Bassen.

Sen blef det tyst omkring en half stund kring kalasbordet mens vi tuggade ur munnarne. Där hördes blott

ett och annat smackande samt det ihåliga ljud, som uppstod, när Jösse klappade Fia i Hägnen i ryggen. Han tänker förstås att gifta om sig med henne, när tid blir och han fått sina papper klara.

Men efter några minuter upphof Manuel i Soåsen sin röst och sade:

— Tröckerier på landsbygden! Hva' i helgotte kan dä vara till för slags nötta för landet, som är nog hundringen tröckt och beträckt och förträckt förut!

— Ja, svara på dä du, Basse! ropade vi alla med en mun.

Men Sven i Bassebo log, anammade pannkakssupen, torkade sig om munnen och sa':

— Begriper ni inte, att vi kunna kränga ihop en tidning här i Snufvebo socken, en egen tidning, som göres efter våra egna hufvuden och som klämmer fram våra åsikter och fordringar och behof, så att det rungar öfver hela landet och långt in i riksda'n och så att det ger eko ända in i Nineves portar! predikade Sven.

Ty såväl han som allesamman vi andra voro inte buskablyga, utan stortaliga och vidlyftiga på jordölet. Det var, som sagdt, ett dundrande kalas, och sådana göra oss alltid till ena vådliga bjässar och storkaxar.

— Ja, anagga dä! Vi kunna te' exempel slå oss ihop bolagsvis och knäcka till med ett blad för oss själfva. Dä blir hyfvens! Och då måtte vi väl få vräka in hvad vi vilja och skälla ut Skumpabo socken och skrifva lite smått om prästen och länsmannen och fogden också, om dä kniper. För de där redaktörerna i städerna ä' rädda och våga sig aldrig på en herreman. Jag går tvärt med i bolaget, sa' Magnis.

— Jag har hört, att många storgubbar sätta upp tidningar, i hvilka de låta sig beskräppas och upphöjas och lofvas och prisas, så att de till sist bli riksdagsmän eller kunna rafsa åt sig andra hedersposter med thy åtföljande

inkomster. Hvem hundringen vet, om inte vi kunna göra oss te' riksdagsmän och bankofullmäktige och domäninten-denter och bankdirektörer allesammans, om vi klämma till med en tidning här i socknen, dundrade Sven i Bassebo, »Bassen» kallad.

— För Gu' ä' ingenting omöjligt! sa' Jösse och plirade åt Fia.

Sen blef där tyst igen. Det syntes, att högfärds- och storgubbatankar hade fått makt med oss lite till mans och att det där talet om eget organ i Snufvebo hade gripit ett våldsamt tag i våra hjärtan och fängslat alla våra sinnen.

— Men hvem i all världens tid ska' vi ta te' redaktör? sporde slutligen Manuel.

— Tror du inte »läktorn» duger till det. Här finns, anagga mig, knappt en karl i hela lutherdomen, som ljuger likare än han och med frommare min, sa' Bassen. Och det höllo de med honom om, så att det var så när som på ett hår, att jag blifvit korad till redaktör, min syndare.

Men där fanns, gunås, fruntimmer med på kalaset, och när de förnummo det talet, blef det ett fasligt lif i dem. De spottade och fräste och sa', att där komme ingen Snufvebotidning till stånd, om »läktorn» skulle få vara med och skrifva i henne.

— Han gör ju inte annat än skäller på gifta fruntimmer och begabbar äktenskapet och ställer till spektakel och för skoj med oss och allt annat heligt! skreko de, så att gubbarne fingo inte syl i vädret, förrän de kommit öfverens om, att jag var precis oduglig till redaktör.

Men i löndom hviskade de till mig, att jag hellre än gärna tidt som oftast skulle få lätta mitt hjärta med att klatscha på käringarna.

— De tåla, minsann, allt hvad de få! grinade gubbarna.

När vi sen läst ifrån maten och sjungit psalmen: »Min gärning nådigt skåda», såsom brukligt och vederbörligt är, blef fråga om hvad tidningen skulle heta.

Det kom, måntro, många förslag å bane, och ett ganska skarpt meningsbyte uppstod rörande själfva dopfrågan.

En del röstade för »Snufvebo Oliveblad» andra med Bassen i spetsen svuro på, att tidningen skulle heta »Landtmannatrumpeten», medan andra åter önskade, att hon måtte kallas rätt och slätt »Snufvebobasunen» samt äfven innehålla en hel del gudeligt på sista sidan.

Det höll på att aldrig bli slut på den disputationen, och mången gång föllo skarpa och fruktansvärda ord. Men omsider upphof sig Måns i Lerhagen, en allvarlig och reel karl, den där efter sitt hemman kallas »Lergöken», och sade:

— Jag har sett att det finns en tidning i riket, som heter »Jordemodern». När detta blad, som ni nu skapa här i socknen, ska' bli en jordbrukarnes räddningsplanka, så tycker jag, att vi gärna kunna kalla det för »Jordefadern i Snufvebo, tidning för ref-ormar inom landtbruket»!

Det slog an och så beslutades det, att tidningen skulle erhålla det namnet.

Vi drucko på det. Och när vi druckit en tre eller fyra omgånger, blef det tal om huru vi skulle ställa till med vägdelningen och andra svåra frågor, som tidningen skulle lösa och afgöra.

I början gick det rätt bra. Vi blefvo öfverens om att kasta allt vägbesväret på industrien och alla skatter på herre- och tjänstemänen samt alla skollärare och oäkta barn och blinda och döfva och idioter på staten, så att vi finge ro. Vidare blefvo nästan alla eniga om att genom tidningen styra så till, att ingen svensk man, som inte ägde minst 1/8 mantal, finge utöfva den ringaste rösträtt, vare sig politisk eller kommunal. Därigenom löstes rösträttsfrågan kvickt och rättvist, ty eftersom jorden lämnar föda åt alla, så ska' ingen annan än hon rösta, mente vi och skålade.

Men så till allra sist blef det naturligtvis tal om hvar tryckeriet skulle förläggas.

— — vi kommo i slagsmål och trummade på hvarandra — —

Då ville hvarenda en ha det i sina hus och på sina ägor, och där blef ett gurgel, som icke riktigt harmonierade med det i öfrigt högtidliga och allvarsfulla begrafningskalaset.

Hvar och en skrek på sitt vis och röt och svor och dängde med näfvarne i kaffebordet, som stod ute under lönnen.

Om ni så rätt ville ge mig aldrig det, skulle jag inte kunna omtala hvad som sades under detta plenum plenorum i Vraket. Men slutet blef det, att vi kommo i slagsmål och trummade på hvarandra det bästa vi kunde, ty ingen ville ge vika, utan hvar och en ville ha inkomsten af hyran för tryckeriet.

Så länge det är fråga om ideella begrepp, kan man nog komma öfverens något så när, men så snart det rör pengar, finns det ingen bror i spel. Då är ju hvar och en sig själf närmast.

Därför kom jag hem framåt kvällen med näsan på sned. Men så hade jag också befriat Sven i Bassebo från alla hans framtänder, så att han efter detta icke duger till att tära ens potates, utan i form af brännvin.

Det sista jag såg af skådespelet i Vraket var en skock gubbar, som lågo i en väldig hög på gårdsplanen och tröskade på hvarandras kroppar med knytnäfvar och kaffekoppar.

Jag vill inte säga, att det såg uppbyggligt ut, ty då ljöge jag.

Men riksdagen är i alla fall skuld till det, som timade; ty hade han inte kommit med den där lagen om tryckerier på landsbygden, hade detta elände aldrig uppstått. Jojo, riksdagen får allt lof bestå sig med ett särskildt slags samvete, som är rymligt och sömndrucket.

Gu' gifve nu bara, att inte den berörda lagen ställer till än värre spektakel i fortsättningen.

Men så mycket kan jag då säga till tröst och sinnesstyrka åt landsens redaktörer och rikets ministrar, att någon tidning i Snufvebo kommer efter detta näppeligen till stånd ännu på länge.

Långnästa församlingsbor.

För egen del har jag just ingenting att anmärka mot landets lagar och författningar. De äro i allmänhet ganska bra och tillfredsställande, de lämna kanske snarare för mycket än för litet frihet åt folk och de reglera lifvet något så när bra åt oss.

Om väglagen strökes bort och ett prygelstraff infördes och kyrkolagen omarbetades ett grand samt äktenskapsbalken gjordes något bekvämare, ledigare och vigare att följa, skulle vi bo i ett mönsterland hvad lag och författning beträffar.

Denna gång har jag för afsikt att gifva mig i håll med lagen om prästval, hvilken jag tycker icke är riktigt sådan som den borde vara. Ty, mina vänner, ett prästval skulle väl egentligen vara en helig handling, hvilken borde begås i anda och sanning, utan knep och spektakel, utan kif och nit eller slagsmål. Men det finnes, gunås, någonting här i världen, som heter synd. Jag och Waldenström ha under många, många Herrans år sökt utrota henne. Men vi ha hittills blifvit bet i det stycket. Och så länge synden finns, blir alltid ett prästval roten och upphofvet till strider och oroligheter, till ovänskap och mycken bedröfvelse i församlingarna.

Därför borde kungen, så länge synden finnes i Sverige, själf få sätta till präster, alldeles såsom han sätter till kronofogdar och häradsskrifvare, efter sin nåd samt efter tur och anciennitet och meriter, så sluppe folk komma i lufven på hvarandra för de fromma prästernas skull, hvilka äro oss gifna till frids- och icke till stridsäpplen på vandringen.

Mitt hjärta vill gråta, när jag tänker på det närvarande tillståndet i Fläskebo socken och det elände, som där råder på grund af ett prästval i denna feta församling.

Den gamle kyrkoherden hade samlats till sina fäder. Han gifte sig för tredje gången i sin ålders efterhöst, och icke långt efter det han firat detta sitt tredje biläger brast hans lifstråd naturligtvis.

Ty synden straffar sig själf.

Men hans efterlefverska var jämförelsevis ung.

Så uppsatte det högvördiga domkapitlet i sinom tid förslag till beställningens återbesättande. Bland de tre af domkapitlet föreslagne fanns en, den där icke var gift utan ungkarl.

Då var det väl icke mer än mänskligt och i högsta måtto naturligt och tillbörligt, att änkan efter den aflidne kyrkoherden fylldes af en kritslig åstundan, att denne ogifte och till äktenskap ledige och bekväme prästman måtte undfå Fläskebo pastorat.

Hon hade ju erfarenhet af, huru äfven en andans mans kött kan vara svagt och låta sig fångas, och hon tänkte uppå, huru vigt det skulle blifva för honom att flytta in i en möblerad prästgård och huru bekvämt det skulle varda för henne själf att icke behöfva flytta eller rubba de gamla penaterna.

Allt detta anförtrodde hon en afton åt både klockaren och den gamle pensionerade skolläraren.

— Hm! Detta stämmer väl med en ekonomisk uträkning! sa' klockaren.

— Saken är i allo välbetänkt och förtjänar beaktande! inföll skolläraren.

Och så kommo de tre öfverens om att verka ett godt verk för den ogifte prästen.

Klockaren uppsökte denne i hans ensliga komministertjäll och förklarade hvilken inflytelserik man han själf vore. Han hade satt till riksdags- och landstingsmän och lekmannaombud i kyrkomötet och förmådde, därest han ville, åstad-

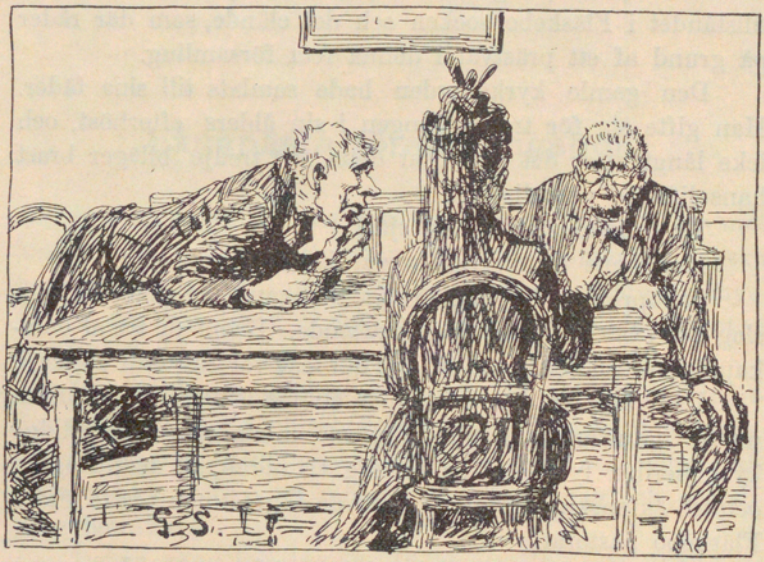

Och så kommo de tre öfverens om att verka ett godt verk för den ogifte prästen.

komma stora ting och väldiga gärningar i församlingen, särdeles om han finge f. d. skolläraren till bistånd och hjälp, förklarade han.

När den ogifte prästen nu förnam detta, blef hans hjärta gladt uti honom, så att han log ett heligt leende och sa':

— Si, jag vill gifva dig en och läraren en sedel i handom på, att jag till hvarjom och enom af eder utbetalar sjuhun-

drade kronor, om ni låta er makt så väldig vara, att jag får Fläskebo.

— Det skall ske. Sitt genast neder och skrif! lät klockaren.

Och den ogifte prästen tog pennan uti sin hand och utfärdade tu reverser.

Sen agiterade naturligtvis klockaren och den gamle skolläraren och änkan så att det klang i hela socknen.

Änkan låg ingalunda på latsidan i det stycket, ska' jag säga. Hon förkunnade för torparne under prästgården, att den ogifte, som vore en öfver höfvan blid man den där icke fore efter denna världens håfvor, förklarat, att om han finge stället, skulle torparne slippa lägga några arrenden för sina torp på två år.

Detta grep torparna så, att de och deras käringar och släktingar äfvenledes knäckte till att agitera för den ogifte så skarpt som agiteras kunde.

Det tedde sig alltså i allo väl för denne. Och änkans barm häfde sig af fröjd och hopp och allt det där.

Men nu är det dess värre så, att hvad tre veta, vet hela världen. Snart dunstade det ut om reverserna. De, som icke hade hopp om honorar, blefvo förbaskade och afundsjuka på klockaren och hans medhjälpare, och så vardt det ett mummel och ett stort gny i det kristliga Fläskebo samt en motagitation.

När så frågodagen kom, upphofvo sig en hop män och förklarade, att de ville kalla »en fjärde» man. Klockarn försökte naturligtvis förkränga den saken och äflades och regerade och hotade och bad. Men det halp icke. Den fjärde blef kallad och där var storm och oväder och kif och gräl i Fläskebo.

Det är, som sagdt, så att jag vill gråta, när jag tänker på, att ett prästval åstadkommer något sådant.

Nå, den fjärde kom och profvade, och klockaren var den dagen så ilsk och besatt, att han höll på att spela or-

geln i kras. Han vräkte till, så att det lät som en blandning af Kyrie Eleison och Marseljäsen. Men där hade aldrig i tiden varit så mycket folk i Fläskebo kyrka som den dagen, ty ryktet hade bebådat, att »den fjärde» skulle vara en förskräckligt styf karl i korken. Han hade inte en skrifven rad med sig på predikstolen. Men han knäckte Fläskebo och intog dem synbarligen. Klockaren såg i andanom sina sjuhundra fördunsta i rymden.

När folket kom ur kyrkan, sa' Johannes i Skinnarbo:

— Jag är inte den, som messunnar änker eller hvilka andra stackars fruntimmer som helst i universum att bli gifta och försörjda och jag hade därför tänkt att rösta på den ogifte, synnerligast änkestackarns bo är inte så litet skuldbelastadt. Men nu går jag öfver på denne, gubbar, för en så'n attanalning till att predika, dä' har inte skam hört förut åtminstone inte här i trakten.

— Men han blir kanske stränger emot oss och fördömer oss, om vi skulle ta oss en liten halfva iblann', lät Sven i Skabersjö.

— Dä' kvettar! Vi behöfva hva' vi få. Och herratyg till predikant var han. Dä' rent rann ur honom och han hade inte så möcke som en papperslapp en gång! fortfor Johannes. Och de flesta höllo med honom.

Fruntimmerna voro rent af bedårade af den fjärde. Men klockarn hade, förstås, sitt parti och så blef det ett skällande och ett grälande på vägarna den dagen, som ingen hört maken till. Det hemvändande kyrkfolket bombaderade hvarandra med skällsord och bibelspråk, så att det skallade öfver hela herrens församling.

Är inte sådant syndigt, godt folk?

En af prästgårdens torparkäringar och Malena i Bolet, hvilken sistnämnda tagit till att orda för »den fjärde», blefvo så ifriga i anden, att de började rifvas och hårslitas och slåss på vägen genom Grälebo hage. Och fast de ville hålla tyst med det, så är det i alla fall sant, att det fanns flere

Så blef det ett skällande och ett grälande på vägarna.

karlar i församlingen, som den sabbaten slogo af kyrkkäpparna på hvarandra.

Tillståndet inom socknen, vardt förfärligt. Det blef sådant som det beskrifves skola blifva strax före det s. k. Ragnarök en gång.

Men den fjärde profprästen hade i alla fall varit för styf, han hade knäckt pluraliteten. Han hade fått fruntimren också på sin sida, rätt så gift han var, ty kvinnohjärtat är ju outransakligt — och när valdagen kom, si då fick han en allt förkrossande majoritet. Den stora mängden jubilerade icke minst däröfver, att man förmått besegra bå' klockaren och den gamle skolmästaren.

— Här sir en, att det goda och rättvisan segra ändå till slut! jublade folket.

Men den prästerliga änkan grät och ville icke taga någon tröst.

Då togo klockaren och skolmästaren och en annan gubbe sig före att bilda en högtidlig deputation samt dråsade upp till kungen och talade visa ord inför honom.

— Vi skola göra hvad rätt och skäligt är! förklarade majestätet.

Och gubbarne kommo åter och satte ut sina trutar och sågo segervissa ut. Ty de ansågo att ingenting kunde vara rättare och skäligare än att den ogifte komme till änkan och de själfva undfingo sina sjuhundrade.

När man såg dem, började man bli orolig i socknen. Och så fingo den fjärde profpredikantens män ihop en annan deputation, som likaledes en dag darrande i hasorna stod inför kungen och framhöll »det stora flertalets berättigade kraf» att erhålla den präst, som de önskade och som ju erhållit nästan enhällig kallelse.

— Hvad rätt och skäligt är skola vi göra! lät kungen.

Och deputationernas män och deras tillskyndare nere i Fläskebo hädade sedermera hvarandra och dömde och ruffade och fräste åt hvarandra såsom de ilsknaste ollonsvin.

Är det inte hemskt, att ett prästval skall åstadkomma ett i allo så okristligt lif?

Men vi ha, gualof, en vis konung. Om han nämnt den ogifte, hade han ju stött pluraliteten i Fläskebo för hufvudet, och om han korat den fjärde, hade han ju befordrat en mindre meriterad och en, som icke hade annat att berömma sig af inför Gudi än en ovaraktig och snabbt skiftande folk- och käringgunst.

Thy gaf kungen åt Fläskebo en anskrämmelig extra sökande, som de icke anat eller visste om.

Ni skulle ha sett näsorna i Fläskebo, när denne präst slog ner såsom en stor bomb och en granat i församlingen. Det var så att en kunnat grina sig fördärfvad åt'et. Skolmästaren blef så förfärad, att han dog tre veckor efteråt, och klockaren börjar väl ock snart sjunga på sista versen.

Men den nye kyrkoherden, som ingenting har att krusa församlingsborna för, drabbar på dem för deras stora synder så att det svider in i märg och ben. Och Fläskebofolket får lof tiga och taga emot och hålla sig lugna och lägga sin prästskatt. Annars tar skam dem.

Men allt omak, all osämja och alla kostnader och all den synd, som prästvalet drog med sig, hade ju aldrig kommit till stånd, om vi inte hade den där lagen om prästval. Hvad ska' vi med en lag, som bara ställer till oreda? Det begriper åtminstone inte jag.

Olika kärleksförklaringar.

— Tala om en liten bra kärlekshistoria för oss mens tiden går, fader Måns!

Det var lilla Frida i Pinutten, som yttrade de där orden ute på Fielunds potatisåker.

Där var en hel hög folk samlad på åkern, bå' gubbar och gummor, flickor och pojkar, ty de hade så kalladt »potatishjälpe» i Fielund.

De gingo alla i en linje framåt fältet, krokota öfver fårorna, flitiga och nytra, ty potatisen slog bra till. Ibland buktade linjen, ty det hände stundom, att ungdomen blef före. Då skrek alltid gamle Måns, som skulle vara ett slags befälhafvare på åkern och hvilken förty var viktig och snusig:

— Ränn inte så besatt! Gu' skapte ingen hast. Utan plocka väl och lämna inget efter er!

Då töfvade ungdomen en vändning och pojkarna kastade i smyg ett jordpära på någon flicka. Och flickan, som fick potatisen i rygg eller sida, lutade sig då rodnande och lycklig öfver sin hacka. Ty när en pojk under potatisplockning drämmer till en tös med ett jordpära, så är det ett otvätydigt tecken på att pojken är rysligt glad vid den tösen. En sådan manipulation anses precis liktydig med det reelaste frieri. Mången flicka har också i kväll-

ningen återvändt till sina föräldrar från ett potatishjälpe och sagt:

— Nu kommer ja' nok inte så länge att stanna hemma till!

— Hva' ska' då bli å? Har du stadt bort dej?

— Åhnej, bättre opp! Johan har slängt minst tio potater i röggen på mej i da', så ja' ä' nära blåböstader! Och så har flickan rodnat och ömmat ryggen.

— Måtte dä ha skett i en lycklig stunn! Gualof, så blir du försörjder! ha föräldrarne mumlat.

Men ibland händer det, gunås, vid en potatisplockning, att två pojkar drifvas af sina hjärtan att slänga potatis på samma flicka. I så fall kan där lätt bli rackarlif på åkern och vreda ord kunna växlas. Ja, det går icke sällan så långt att pojkar vid dylika fall lägga sig i försåt för hvarandra på hemvägen och klösas af hjärtans lust med hackorna.

Det var gunås vid ett dylikt tillfälle och af sådan anledning, som Manuels son i Linnebråten fick en sådan skräll i hufvudet af Linus i Böket, att han efteråt miste minnet och blef vurmer och halffjantig, som han än i dag är.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

På Fielunds gick det sin gilla gång.

Inga Stina på stället hade nyss varit ute hos dem med fängningakaffe och alla mådde väl. Frida i Pinutten hade fått sin åttonde potatis i ryggen af Nesse i Sörakull, så hon gick där lycklig och nöjd och vånnade inte om hon skulle plocka potatis veckan ut. Det var så lifvadt och roligt. Hvar gång hon rätade på sig och slängde en näfve potatis i sin korg, sneglade hon bortåt Nesse, och en gång vid ett sådant tillfälle var det hon sa':

— Tala om en liten bra kärlekshistoria för oss mens tiden går, fader Måns!

— Ja, dra' te' med dä'! inföllo de andra.

— I prata! lät Måns och stödde sig mot hackskaftet, medan han rätade till på sin gamla rygg.

— I babbla bara om eran fördömda kärlek, liksom det skulle va' nånting å prata om den sjabbigheta.

— Åh, jestanes då! Ä' kärleken inte nånting att tala om? Liksom det skulle finnas nå't här på jorderingen, som

Frida i Pinutten hade fått sin åttonde potatis i ryggen — —

är likare och förmånligare och bättre än kärleken, ballrade Frida.

— Säjer du nu, ja! Och så länge pojkastackaren där inte har bättre vett än att slänga potater i ryggen på dej —

tror du inte, att jag obsalverat'et? — kan du väl tycka så och förorda kärleken. Men vänta du bara...

— Vänta! Det blir väl länger och bätter, vet jag!

— Jojo, vänta du, tills du blir gifter och får ett halft tjog snoriga och hungriga ungar, som skrika omkring dej, när mjölet är slut i bingen, så får du min själ allt andra tankar om kärleken, sa' den vise Måns.

— Dä' är väl inte sagdt att dä' ska' bli ett halft tjog heller, mente Frida och knyckte på nacken.

— Jo, dä' kan en allri va' säker på, för sån't ä' Herrens göromål! inföll gamla Malena i Fästampen, som fostrat opp elfva.

— Och där Herren ger barn, där ger han bröd, mumlade Fia i Fielund.

— Jag blir i alla fall förbaskad, så fort jag hör talas om kärleken. Tacka vill jag förr i världen, då var här inte så mycket käbbel om den saken. Minns du hur det gick till att fria och gifta sej i vår första ungdom, Malena? log Måns och stödde sig på hackan och såg munter ut vid det gamla minnet.

— Jo, nog mins jag dä'. Och dä' gick bra på dä' viset också, fast dä' nu för tiden icke skulle gå an. Jag fick min gubbe efter den metoden och ångrade icke på't, fast han kunde va' besvärlig ibland, särdeles när han var ung och ville slåss, så fort han fått litet starkt och träffade en utsocknesbo. Men dä' bättrade sej mä' åren dä' också.

— Hur friade ni då? sporde Frida.

— Åh, dä' har du nok hört. Men ja' kan i alla fall tala om'et. Dä' kan va' lärorikt för er unga och för resten ä' dä' rätt nöjsamt att röra vid de gamla reela sakerna. Jo, en får nog erkänna, att för femti sexti år se'n voro karlarne allt liksom litet barbariska och kriska af sej. Innan den välsignade Wieselgrenen tog bort husbehofsbränningen, va' vi inte så goda att ryckas med, och sanningen att säja, va' vi just här i socknen med de allra värsta. Hvarenda

karl bar alltid en slidknif på sig, och det var ingen, som hade särdeles långt till honom, när det bar så till. Vi spelade kort och söpo och knifvades om kvällarne året rundt och befattade oss just inte mycket med att gå och vänslas med flickorna så, som seden nu är.

— Nej, ni va' ena lajingar i den vägen, inföll Malena.

— Men töserna ville, Gu' bättre dem, lika gärna gifta sej på den tiden som nu och kanske väl det, fortsatte Måns.

— — dä' ämnet behöfver du inte röra vid, afbröt Fia.

— Dä' har du dåligt reda på, så dä' ämnet behöfver du inte röra vid, afbröt Fia.

— Men sant är det. Nå, när nu vi pojkar — Gu' förlåte oss för dä' vi inte visste bättre i den tiden — om kvällarne helst rumlade och regerade i de många krogarne i skogstorpen eller lågo och slogos med färdafolk vid gästgifvargårdarne, skulle det inte blifvit många giftermål af, om inte vår gamla friaresed funnits.

— Hva' var dä' för en sed?

— Jo, när en karl hade en dotter, som var så till åren, att han tyckte, att hon borde gifta sej, passade han

på att skaffa henne en karl i kyrkan om söndagarne, då vi voro något så när nyktra. Och i det fallet voro vi då likare förr än nu, att vi sällan försummade vår kyrkogång.

— I kyrkan? Hur i all världen kunde ni fria i kyrkan? Skämdes ni inte ett tecken?

— Hvarför skulle vi skämmas? Dä' gick te' så här, och högtidligt var det.

När allt folket hade bänkat sig i templet, trädde den, som hade en dotter att gifta bort, in på kyrkogången och höll sin tomma knifslida i den utsträckta högra näfven och flickan gick tätt bakom honom. Så skred gubben högtidlig fram utmed karlsidan och mumlade vid hvarje bänk:

— Mi' dotter vill mannas!

— Fars ord sannas! hviskade flickan efteråt.

Så drogo de gången framåt och vid hvarje bänk upprepade de:

— Mi' dotter vill mannas!

— Ja, fars ord sannas!

Var det nu en yngling, som blef lifvad för affären, så drog han upp sin egen knif och stack den kvickt som en blixt i den tomma slida, som gubben höll fram. Och var det så, att gubben lät det ske, var saken klappad och klar och oåterkallelig.

Vanligen lystes det sedan för de unga redan följande söndag.

— Kors i alla da'r, ropade Frida.

— Jo du, så gick det till att stifta äktenskap i de dagarne. Det behöfdes inte så mycket bråk och tissel och kyssande som nu för tiden. Men gubbarna togo ingalunda hvem som helst till måg. Kom det någon, som inte föll dem på läppen, och pekade med sin knif, ryckte fadern undan sin slida och fräste till:

— Nej, *du* stecker inte dit!

— Ja, di får säja hvad som helst, men den där seden var inte dum. Och den drog folk åt kyrkorna, så att prä-

sterna tyckte själfva inte illa om'et. Iblann var dä' riktigt spännande att si på, förklarade Malena.

— Hvar tid har sin sedvänja. Men nog var det hundingen så mycket anständigare än att fria med potatiskastning, som de nu göra! hånade Fia och blängde till på Frida i Pinutten, som just i detsamma fick sig en kärlekstolkande potatis mellan refbenen från sin ungdomspojk.

Blidkad.

Lasse i Larsbygget satt blek och förskrämd bredvid en sten långt inne i skogen. Tidt och tätt tog han upp och tittade på remingtongeväret, som låg vid sidan af honom, synade det och tummade det och försökte, om han med högra benet samtidigt kunde nå trycket.

— Nähä, dä går inte och hemskt ä' dä'. Men hva' i Herrans namn ska' ja' ta mej te! Och ingen sjö är här heller i närhetas, som ja' kan häfva min eländie kropp i. Hva' ska' ja' ta me' te'? Hva' ska' ja' ta me' te'.

Så lade han ifrån sig geväret och suckade. Därpå glodde han mot en rätt stor rishög, hvilken låg ett litet stycke rätt framför honom mellan ett par granar, tittade förskrämdt och bäfvande. Då fick han nere vid marken

under riset syn på något rödbrunt och ludet, som stack af mot det grå riset.

Lasse for upp, spanade oroligt omkring sig, lyddes en vändning och så snokade han upp ett fång ris mellan stubbarne och vrok det öfver den fläck i den stora rishögen, där han sett det ludna och rödbruna, samt tråkade åt det hela, omsorgsfullt och noggrant, som om det gällt att hölja en potatisstuka.

Sen gick han ånyo och satte sig på sin gamla plats vid stenen och fortsatte att sucka och grunna och lyss.

— Hur i helgotte ska' ja' begå detta?

Lugnt var där och tyst i skogen. En och annan gång stönade det i furutopparne och en enstaka ekorre gjorde ett skutt mellan ett par sviktande grangrenar. Annars syntes icke ett lif.

— Stafva har skulden! mumlade Lasse och stoppade ett par skrynkliga lingon i munnen.

Så gick han i tankarne igenom hela historien. Han påminde sig hur trefligt han dagen förut haft på skyttefesten och prisskjutningen i det nya skyttegillet. Något pris hade han visserligen inte fått, men det hade inte varit hans fel, utan den sabla »sjösantens», som gett honom fyra konjagare på fastande mage.

Därför tog sergeanten priset, fast Lasse nog, om inte konjaken kommit emellan, knöckt det. Ty en bjässe i skjutning var Lasse och det hade han alla dar varit ända sen han var liten pojke. Förbaskade sjösant!

Det var just Lasses lust för jakt och skjutning, som låg så svårt emellan honom och Stafva. Något annat hade hon inte att häda och smäda och trakassera och pina honom för än det, att han inte kunde låta bli att löpa på jakt ibland. Och rakt inte kunde hon smälta att han skref in sig i skyttegillet, när det stiftades. Stafva var, kantänka, så vajen (= girig) och så jordevänd, att hon inte för sitt

lif kunde fördraga, att Lasse satte bort någon tid med jakt och skjutning.

— Har ja' inte hundratals gånger sagt henne, att ho' inte skulle lägga sig i mina skjutaffärer! Har ja' inte sagt henne, att dä' evinnerliga babblet skulle sluta illa, och nu har ho'et, som ho' har'et', mumlade Lasse, där han satt och stirrade ut mellan trädstammarne och bergskrefvorna och den eviga grå mossan i skogen. — Förhärdade Stafva!

Så kom han vidare att tänka på kalaset efter skjuttäflingarnes slut, på talen och skålarne, sexan, suparne och alla de rika håfvorna. Då drog ett litet matt leende öfver hans ansikte. Men det varade bara en minut. Det var bara som en endaste liten solglimt, som kom och slocknade i blinken. Han mindes ju tvärt därpå hemkomsten och Stafvas rysansvärda regemente, som hållit i tills dagningen. Det var många saftiga, beska och hårdsmälta ord, som störtade fram ur munnen på henne. Till sist hade Lasse förlorat tålamodet, ty han var väl inte mer än en människa han heller, och så hade han stampat i golfvet och lagt näfven i bordet och slagit ner ett par fat och svurit en repris och hojtat ett hojtande och frågat, om det inte var han, som skulle vara husbonde och om inte han »rede för rusthållet», som det heter.

Det hade inte behöfts mer förrän Stafva tog till lipen och sprang och väckte far sin i granngården.

Så hade gubbstuten kommit, uppretad och full-ljugen af Stafva. Han hade grabbat tag i skägget på Lasse med näfven och kallat honom en usling och fyllehunn, som förstörde boet, som sloge och illa handterade sin hustru och sköflade hemmet och gjorde barnen utfattiga med sitt förbaskade springande på skjutmöten med deras utsväfning.

— Gack åt helseke mä' dej och ta skutety'a mä dej, för så stor inteckning har ja' i hemmanet, att ja' kan köra bort dej, när du ä' en så'n fähunn! hade gubben sagt och stampat och ryckt Lasse i skägget.

Då hade Lasse sett det rödt framför sina ögon, det hade stockat sig så mycken vrede och förtrytelse i honom, att han var't nära att krevera. Han hade nappat till sig geväret och barkat ut till skogs. Han hade var't så ilsk, att han gång på gång tänkt skjuta sig, bara för att göra Stafva förtret och skaffa henne en ryslig hop samvetskval. I sådan desperation hade han gått och gått i skogen utan att veta hvart hundingen det burit i väg.

Så hade han slutligen kommit hit till denna stenen. Här hade han fått höra ett fnysande från grenarne där borta.

Först hade han trott, att det var Stafva, som sprungit efter och att det var hon, som pustade och fnös i sin vrede. Men när han tittat upp, hade han fått se en stor älg stå och gnida hornet mot granen i stor njutning.

Jaha, så hade geväret kommit till ögat och skottet hade gått och älgen hoppat till och fallit på hufvudet, innan Lasse tänkt efter, att älgjakten inte var tillåten. Fördömda älg! Hvem hade skickat bud på honom?

Först när han sett det ståtliga djuret vifta med de långa benen i dödsryckningen, hade han vaknat ur ilskans spänning, dragit sig till minnes jaktförbudet och risat ner kreaturet för att dölja det, i fall någon skulle komma.

Hundra bankos böter, skam och nesa. Hvad skulle han taga sig till? Skulle han skjuta sig själf på köpet och komma bort från hela subbet. Men det var ju otrefligt det också.

Anagga en så'n tillställning!

Men det var ju egentligen Stafvas skull. Hvarför skulle hon skälla så besatt, och hvarför i all världens tid skulle hon löpa efter gubbaskam och drifva Lasse från vettet och ut i hålskogen. Hur i attsingen skulle han nu begå saken?

Så satt Lasse och funderade hit och dit. Tankarne jagade hvarandra i skallen på'n, men det var endast dystra tankar. Och det var icke utan, att där icke dvaldes en hop kopparslagare också i Lasses arma skallemeja.

Dagen led och alltjämt satt Lasse vid stenen och suckade och grunnade och tittade sig omkring och bäfvade för att någon jägare med hundar skulle komma och vädra upp det förbjudna villebrådet. Jess, om en hade det hemma och i saltbaljan. Men hur skulle det väl kunna gå för sig. Och en orättfärdighet vore det. Nej, hellre anmäla sig själf.

Men dagen led och Lasse började förgås af törst. Visst vore han lika nöjd med att lefva, men att törsta ihjäl hörde i alla fall den dålige till. Det finge gå hur som helst, han måste ner till Fällebo bäck och dricka.

Lasse steg upp, kastade en orolig blick på rishögen, tog geväret och smög i väg mot hemhållet och Fällebo bäck, den han omsider nådde.

I närheten af spången lade han sig ner och drack i långa drag, och han höll just på som bäst därmed, då han fick höra:

— Jaså, du ligger där, din självmördare! Töcker du dä' ä' vettigt springa på dä' här viset, när en håller på att rent drunkna i gärning därhemma?

Det var Stafva, som kommit ner till spången i detsamma. Hon hade, kantänka, gett sig ut att leta efter mannen.

Lasse kom snart till henne och var hemskt lugn. Gärdet var nu riktigt uppgifvet, tyckte han.

— Jo, nu står det illa till, Stafva, och du har skulden.

— Jag! Hva' har jag gjort?

— Lefde du inte som ett vilddjur och körde ut mej?

— Hvem bad dej springa till skogs som en stolle?

— Men du retade mej så ja' ble toseter och nu har ja' i disperationen gått och skjutit en älg, och dä' kostar hundra banko — om det blir veterligt — förutom skam och nesa och kostnader! sa' Lasse.

Stafva blef i början alldeles perplex. Men när hon grunnat en stund, drog hon karlen in mellan ett par buskar och knäckte till att hviska med honom.

Smörj nu vagnen, så att han inte gnäller.

— Är älgen stor?
— Ja, han väger nog en femti pund.
— Har nå'n sett eller hört dig skjuta?

— Nä, inte som jag kan tänka, och älgen har ja' risat ner.

— Ligger han långt ifrå' allmän väg?

— Visst gör han dä'. Men vår egen timmerväg från bolagsskiften går fram ett stenkast därifrån.

Då drog Stafva ner Lasse på en tufva och snodde armen om halsen på'n och klappade och kysste honom, det giriga skrället, och hviskade länge och väl i örat på'n och gjorde upp en illfundig plan och gömde geväret i ett stenrös, så att ingen skulle se Lasse komma gående hemåt med något skjutetyg. Och så fogade de sig åt Larsbygget. Lasse såg dyster och ledsen ut. Stafva var som ett vinterny.

— Hvar ha ni varit bägge? sporde folk, som mötte dem.

— Vi ha varit åt Skrikebohållet och försökt städsla en liten vinterpiga, men dä' ble' lögn! upplyste Stafva.

— Nähä, svarade man, folk är minsann inte godt att få nu för tiden!

När Lasse och Stafva kommo hem, sa' hon:

— Smörj nu vagnen, så att han inte gnäller, så ska' jag laga te' kaffe och mat åt dej, stackare. Nu ä' ja' inte onder längre, för löckas detta för oss, så har du tjänt en reeler dagspeng i da'. Och då va' dä ju en välsignad sak att ja' retade dej att skubba te' skogs. En nådig Gu' ha vi i alla fall. Går dä', kan vi ju sälja slaktekoa och ändå ha fullt opp med sofvel för hela året.

Lasse var i alla fall icke riktigt vid sig. Han kände det som om han nästan tyckt bättre om, att Stafva skällt och gått och anmält honom för länsmannen. Skam vete, om han inte hellre ville offra slaktekon till böter, än ge sig ut på det nattliga äfventyr, som Stafva gjort upp plan till.

Men hvad får en karl inte underkasta sig för husfriden?

När det sen blef midnatt och allt folket sof som stockar i gårdarne, knekade Lasse och Stafva med hästen för den nysmorda vagnen bortåt sin timmerväg. Månen var, gualof, i nedan. Och vid niotiden följande morgon låg älgen

styckad uti det stora saltkaret i Larsbygget. Tarmarne voro nedgräfda i gödselstaden och vagnshäcken var tvättad, och Stafva gick omkring trött och andfådd, men blid och lycklig.

Lasse fick dock aldrig någon riktig smak för det där köttet.

— Det smakar fränt och beskt! lät han allt ibland.

— Du är en sjabber och en dumbom! Den som inte är om sig här i världen, får ingenting. Tacka du Gu', som fått en så'n hustru, som jag är. Hade jag inte var't, skulle du kanske fått plikta och gå te' stor förlust och ryslig skada. Nu ha vi ju gjort en stor vinst i stället. Hå, hå, ja, ja! Hur skulle dä' väl gå mä de usla karlarne, om di inte hade oss kvinnfolk, som styrde! gormade Stafva.

Lasse hade en annan åsikt. Men han sa' ingenting.

Jordbäfning i Spinkamålen.

På bröllopet nere i Åsafällan kom pratet ibland annat att falla på den grufliga olyckan, som timade i Galveston. Och Sven i Vraket, som läst vidlyftigt om den förskräckliga händelsen, lade ut'et, så att det ryste i oss karlar och så att flera af fruntimren togo fram de stora gråtenäsdukarne och begynte att snyta sig samt ansträngde sig med att försöka lipa en liten repris.

Gustaf i Sonakull gjorde ett litet tal öfver saken och bad, att vi skulle vara förvissade om, att Galvestonsborna antingen fört ett osedvanligt syndalif eller också hade deras fäder låtit någon mera ovanligt rödglödgad synd komma sig till last. Annars hade stormen och floden icke kommit dem så hastigt uppå, försäkrade han samt förmanade oss gästabudsfolk att hålla oss i skinnet och fara varligen, sedesamt och ärliga fram samt hafva Galvestons ändalykt för våra ögon och sinnen.

Gustaf hade rätt och hans tal gillades af oss allesammans. Det kom också fram i rätter tid, ty vi började just bli liksom ett grand högmälda och rika och högfärdiga, när

talet om Galveston kom i stånd. Mot slutet af ett dundrande kalas, där det går hederligt till med afseende på mat och dryck, bli nämligen vi bönder alltid högmälda, starka, rika, arga, snarstuckna och högmodiga. Det är, gunås, en sanning, som vi inte kunna disputera bort, rätt hur stora »abekater» vi äro.

Talet om Galvestons-olyckan och den tillämpning, som Gustaf i Sonakull med ledning däraf gjorde, åstadkom därför, att vi stämde ned tonen ganska betydligt och iakttogo ett saktmod, som var mycket ovanligt att finna på ett gille i Åsafällan, där annars inga ledsamheter pläga hvila.

Pratet flöt stilla och anständigt en lång vändning samt rörde sig om jordbäfningar och syndafloder och cykloner och åskslag.

Hvar och en hade alltid någon hemsk händelse att draga fram, så att det började bli riktigt kusligt i stugan. Fruntimren suckade och krängde med ögonen och fläktade med de stora gråtnäsdukarna, som om de varit på ett jordöl i stället för på ett regelrätt bröllop, som kommit till utan tvångsmål eller påtryckning och emellan två personer, som förde lika mycket i boet bägge två, så att ett mera välvuret hjonelag knappt kunde tänkas.

Det var därför riktigt väl för stämningen i bröllopsgården, att Jonas på Fällan till sist kom att tala om jordbäfningen och dundret och ljungeldarne i Spinkamålens skog. Annars hade vi ju inte fått något trefligt på kalaset, undantagandes maten och drycken, förstås. Men till och med de håfvorna smaka bättre, när man får skråla och skratta ett grand. Dock med värdighet, begrips.

Jo, den gode Jonas, som är en gammal hederspistol från den tiden, som gubbarne kalla den »reela och goda», talade om en inte så oäfven jordbäfning, hvilken härjade en afton i Spinkamålens skog i början af femtitalet.

Numera skulle något sådant inte kunna inträffa, ty här finns inte längre någon skog, under hvilken jorden kan bäfva.

En sommarafton — förkunnade Jonas — satt gästgifvaren i Spinkamålen ute i sin förstugukvist och var väldig bland sina kunder. Ty bönderna i trakten plägade på den tiden, gunås, tillbringa sina aftnar på krogen. Och många af dem voro så ihärdiga med sina Spikamålabesök, att gästgifvaren till sist tog gårdarne ifrån dem på grund af reverser, som de utfärdat, och för hvilka de tagit brännvin i valuta.

Så hade det t. ex. gått för Jösse Norregård. Hans vackra skog, som låg ett stycke öster om gästgifvargården, tillhörde nu krögaren. Jösse hade under dagarnes längd vändt hela det ståtliga skogsbeståndet i trallarevatten.

Nå, gästgifvaren satt, som sagdt, i sommaraftonen och skroderade bland kunderna om huru hans ägor ökades, medan hans grannars förminskades.

— Rör på glasen, gubbar! komderade han tidt som oftast.

Rätt som man satt där och pokulerade, brakade det till på ett förskräckligt sätt borta i skogen.

— Hva' in i hundingen va' dä? stammade gästgifvaren och skulle bleknat om nosen, därest det varit möjligt.

— Ja, hva' va' dä? sa' de andra gubbarne och glodde och gapade bort åt skogen, hvars toppar syntes i fjärran.

I detsamma förnams en ännu värre skräll därifrån, och gubbarne sågo i detsamma, hur en trädkrona liksom höjde sig midt i en rökpelare.

— Herre Jess, elden måtte väl inte va' löser i skogen? skreko männen.

Men när de tittat en stund och ingen vidare rök syntes, begrepo de, att det inte var någon skogsbrand å färde.

De bara gapade och förstodo intet. Men efter en stund brakade det till ånyo, och se'n skrall det gång på gång med kortare eller längre mellantider. Vid hvarje skräll höjde sig något af de högsta träden och en lätt rök steg mot skyn.

— Dä är bestämdt själfvaste skam och ingen annan, som kommit lös i skogen. Röken ser ut som svafvelånga! hviskade Bengt i Fåfängan och darrade som ett asplöf. Gästgifvaren sjönk förkrossad ner på en bänk i förstugukvisten och bara stirrade och skakade som om han fått frossan.

Några minuter var det lugnt, men så brakade det till på nytt. Och allt hårdare blefvo smällarne.

— Skicka efter den gamle kyrkoherden! flämtade gästgifvaren.

Så kom hustru hans och pigorna ut bland karlarne och ökade förskräckelsen med sitt vrål och sin gråt. Isak i Målen tog i alterationen flaskan och glasen, som stodo på bordet och slängde hela härligheten i backen, så att brännvin och glasbitar yrde vida.

— Dä' var rätt gjordt! skrek gästgifvarmoran. Jag har länge trott och anat, att skam te' sist skulle ta oss för dä' här brännvinsväsendets skull. Eller har ja' inte sagt dej tusen gånger, att dä' inte kan gå löckligt så som du fyller gubbarna och lurar dem, när de bli ösfulla och har dom te' att ge dej reverser och — — —

— Tösst hustru! Dä' ä' kanske stensprängare! lät gästgifvaren och vred sej som en orm på bänken.

— Stensprängare! Nähä, du Johannes, dä' här ä' nok värre än så! Dä' ä' säkert förödelsens stöggelse och syndastraffet, som kommer. Och inte tiger ja' heller, för dä' behöfver ja' inte. Herre min skapare, hör du inte, hur dä' skräller och brakar, och sir du inte, hur trädtopparne yra i luften. Tror du inte ja' vet, att du lurade Jösse på den skogen. Hva' har du nu för nötta utå dä' knepet? Bättra dej, din brännvinstratt, innan skam hinner hit fram, så vänder han kanske om, innan byggningen springer i lufta. Rif sönder en hop dåliga och orättfärdiga reverser och tappa ut brännvinet och ta te psalmboka, din välsignade rackare, innan dä' blir för sent! Och bekänn dina

synder och slå ut den svenska rommen! Huj, hör du inte, hur dä' skräller och skräller. Skynda dig med bättringa, innan det blir för sent! skrek käringen och ruskade gästgifvaren i axlarna och skuttade som en tätting omkring honom.

— Ja, dä' ä' kanske det säkraste! Kom och hjälp mig ett tag, karlar! suckade slutligen mannen.

Så hjälptes de med skälfvande lemmar åt att rulla ett stort brännvinsfat ur boden. De läto sedan innehållet rinna ut i ett dike, och medan tunnan låg där på backen och kluckade och spydde ut brännvinet, stodo gubbarne med knäppta händer omkring henne och bättrade sitt lefverne. Främst bland dem gästgifvaren. Sedan hällde de ut den »svenska rommen», ty gästgifvaren ville, att bättringen skulle bli fullständig.

När detta var gjordt liksom upphörde jordbäfningen, hvilken hållit på ungefär en timmes tid.

Nu gick det emellertid kvart efter kvart, utan att en enda smäll hördes af.

— Där sir en, hva' bättring duger till! sa' gästgifvarmor och frågade, om inte karlarne ville ha en kopp kaffe att styrka sig med.

— Nä tack, dä smakar så kvalmigt, när en inte har nå't att hälla i'et! genmälde Bengt i Fåfängan och undrade om det kunde va' farligt att gå bort till skogen och titta på eländet.

Men det tordes de andra inte vara med om.

— Dä' ä' nog säkrast att hålla sig därifrån några dar! mente gubbarne och tyade sig omsider tysta och bäfvande mot sina hem.

Men gästgifvarens spänning hade varit så stor, att han måste läggas mellan lakan i flera dar. Och medan han låg sjuk, lät han korsa och till utgifvarne återställa flera af de många reverser, som han hade i sin chiffonierslåda.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

De läto sedan innehållet rinna ut i ett dike, — —

Bröllopsfolket i Åsafällan tyckte, att detta var en underlig händelse, och med stor uppmärksamhet hade vi afhört Jonas.

— Nå, var dä' verkligen en riktig jordbäfning, som grasserade i skogen? sporde vi.

— Åh, hundigen, log Jonas. Ett par hemmasöner, som blifvit ilskna på gästgifvaren för att han varit oförskämd mot deras fäder, hade köpt sig ett pund sprängkrut. Se'n borrade de en hop af de likaste träden i skogen och laddade dem hårdt och rejält och sprängde dem det ena efter det andra, väl en femti stöcken. Jag ska' lofva er med, att dä' small på folkavis såsom de värsta kanonskott, så det var inte underligt, att gästgifvaren bäfvade en vändning.

— Gjorde han inte sak af'et och stämde pojkarna?

— Dä' tordes han inte. Man var rädd, att de i så fall kunnat spränga hela Spinkamålen i vädret, och för resten var dä' inte så stort värde uti skogen på den tiden.

— Ha, ha, ha! Det var det likaste vi nånsin hört, grinade vi omkring kalasbordet.

— Men ifrån den stunden gick gästgifvaren och liksom grubblade ända till sin död. Han var inte densamme som förr. Han blef tyster och dyster och inåtvänd. Allt hvad han tappat ut och reverserna, som han korsat, lågo honom, förstås, hårdt uppå, lät Jonas i Fällan.

— Ja vesst! Men dä var rätt åt den smörjelen i alla fall, grinade vi.

En ödesdiger potatislår.

Tjo! Det var marknad nere i Vrålebo, och om man befann sig på en af de kullar, hvilka kransa marknadsslätten, såg man därifrån ingenting annat än kreatursborn och människohufvuden, hvilka rörde sig af och an. Och ett stort skrålande uti allehanda tonarter utgick från platsen därnere.

Moderna landthushållare, efter alla konstens regler utbildade i Alnarp och Ultuna, härligt klädda i gråa kostymer och ridstöflar, trängde sig fram mellan kreaturs- och människohoparne och bekikade med kännarminer boskap och töser.

Länsmannen skred bredbent omkring och talade ljufliga till dem, som hade något inkasseringsuppdrag att anförtro honom. Men han röt och svor och dök emot sådana, som i trängseln och hastigheten icke mäktade komma nog fort ur vägen, där den väldige drog fram.

I bortre kanten af marknadsträdan stod Johannes i Påbo vid en stor potatislår, och kring honom var mycket folk samladt. Johannes hade brynstenar och sännor till salu i den låren, sa' han.

Denna lår var emellertid en besynnerlig tillställning med två bottnar. Öfverst lågo, som sagdt, en hel del bryn-

stenar, men rummet därunder var fylldt med halfstopsbuteljer, innehållande det raraste och starkaste brännvin.

När nu gubbar och drängar kommo dit bort, ställde de sig bredvid Johannes och tittade på sännorna.

— Hva' kostar stöcket?

— En å femti!

— Här är jämna pengar!

Johannes synade mynten, stoppade dem i fickan och tittade sig omkring. Såg han då inga sexmän eller nå'n annan misstänkt person i närheten, rände han in näfven igenom en liten lucka, som fanns i låren och hvilken han städse skylde med sin kropp, samt nappade fram en butelj, hvilken som en blixt rann ner i köparens ficka.

— Där feck du dej en reel sänna för godt pris! log Johannes.

— Gualof för dä! genmälde den lycklige och smet undan.

Johannes gjorde storartade affärer.

När länsman kom dit bort, vek folket pliktskyldigast undan.

— Hva' har du att sälja, din gamle lurifax? röt befallningsman.

— Gu' bevare komsarien, ja' har lite brynstenar å sännor, som ja' tänkte vänna å, så jag finge ett grand te' hjälpes te' å köpa mej ett litet höstaslakt! Och Johannes tog hättan i näfven och ställde sig ödmjuk och beskedlig med ryggen emot hålet i låren.

— Men det är väl ingen, som köper sådant på hösten? Sännor ska' väl säljas på vårsidan och emot slåttern, mente länsman.

— Å, mina varor ä' så särdeles bra, så di gå vid hvilken ti' som helst, log gubben.

— Jag trodde, att en sådan gammal rackare som du icke vändes med annat än smörja och skräp.

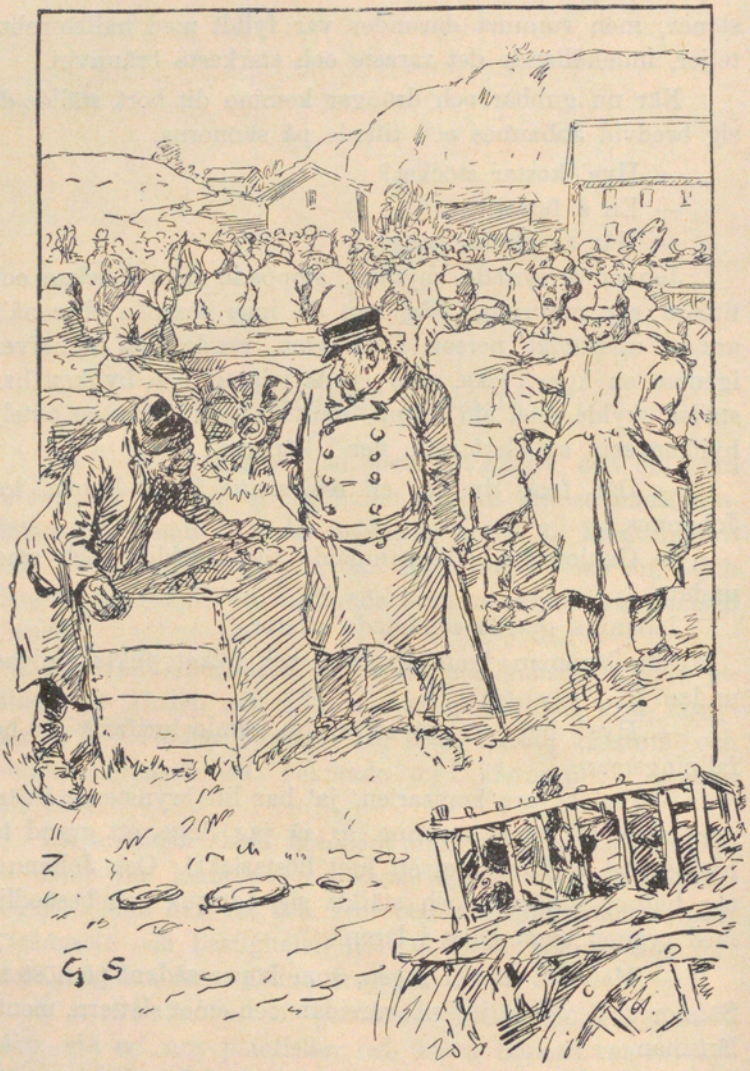

Gu' bevare komsarien.

— Smörja och skräp! Komsarien kan fråga hvem som helst utå folket, som köpt mina varor, om här nånsin kommer en endaste käft, som har sännor mä ett

så'nt skarpt bett i som i mina. Nä, måtro, ja' har dä, som biter!

— Ja, dä håller streck! lät folket.

— Nå, så lycka till god marknad! sa' länsmannen och drog sina färde.

Men Johannes sålde med kläm. Nere vid åsvängen, dit aldrig något folk vankade, hade han ett stort ankare fördoldt och hans tre pojkar tappade och buro »sännor» i sina långa kappors många fickor samt smusslade in dem i låren i mån som lagret där utrymdes. Det gick som en dans och ett urverk.

När det led framåt middagstiden, stod länsmannen och ref sig i håret och kunde inte begripa, hur det kom sig, att marknadsfolket fyllnade så besatt.

— Hvar skam i våld får människorna fyllet ifrån? Si, hur di ragla lite till mans! Snart ska' väl di kreaturen börja slåss! sa' han till en sexman.

— Di ha nok haft trallarevattnet mä sej hit. Nästan hvarenda en har en botell i fickan, genmälde vakten.

Länsmannen ref sig fortfarande i hufvudet och svor en flänga och undrade, hur det skulle aflöpa.

I detsamma kom Isak i Lerhagen raglande förbi med en säck äpplen på ryggen, och befallningsman högg honom i kragen.

— Du ä' ju full, din drummel!

— Tommer kan ja' väl inte va'! tillade Isak.

— Stå inte och gör dej kvick, din dumbom, för då får du smörj! Du är ju öfverlastad!

— Ja, vesst ä' ja' öfverlastad. Och dä' ä' inte unnerligt, när ja' ska' bära på en halftunna sötäpple. Dä sa' ja' käringa också, att ja' skulle bli öfverlastad och att ja' hellre skulle kört säcken mä stutarna bort te' honom, som köpt frukta' å mej. Men ho' lät, att ja' inte va' för go' å bära påsen. Och nu ä' ja' ta' mej attan öfverlastader, befall-

ningsman lelle. Men dä' ä' min egen kropp, som ä' ansträngder och dä ha' väl ingen lag med att göra.

— Tiger du inte, din oxe! Jag frågar hvar du har fått brännvin ifrån!

— Hva' brännvin fås? Där di har'et te' salu förstås! Men aprepå brännvin, töcker inte befallningsman, att dä ä' hundan så dyrt nu för ti'en, rent odrägligt dyrt ä' dä. Men en får i alla fall tacka Gu', att dä står te' å få'et för pengar. Tänk, befallningsman lelle, hurdant det skulle bli, om brännvinet blefve bannlyst. Då vore dä slut mä marknadsglädjen på jo'ra. Eller hva' säjer nådi komsarien i dä ämnet?

— Jag vill inte resonnera med dej. Gå din väg och det kvickt och pallra dej hem så fort du kan.

— Så ajöss då, nådi befallningsman! Herren vare mä er! sa' Isak och ramlade i väg med sin äpplepåse.

— Tvi tusingen sådana rackare dom ä'! spottade länsman och dök på än den ene och än den andre med befallning att de skulle redogöra hvar de fått brännvin ifrån.

Men de svarade alla i ungefär samma stil som Isak i Lerhagen, så befallningsmannen blef inte klokare i den saken, hur han härjade och svor och röt bland allmänheten.

Men Johannes sålde immer badd och allt gladare och roligare blef folket. Länsmannen gnodde och ordnade och körde undan fulla människor, så att svetten rann af honom. Det var »tjo» och »hej», stamp och dansande och karlatag på Vrålebo den dagen.

Johannes i Påbo, den illgärningsmannen, log, ty han hade sålt ut sitt lager. Nöjd och belåten knekade han hem med sina stutar och sin potatislår.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

På slätten i norra änden af marknadsträdan, där hästhandeln hölls, stodo Manuel i Sobo och Masse i Snufvebo och skulle byta märrar.

Bägge gubbarne hade naturligtvis köpt sådana där »sännor med skarpt bett uti» af Johannes i Påbo och därför voro de, förstås, i den stämning, då odalmän tala karlaord.

— Ska' du ge' mej femti imella, så hit mä labben! Men ett säjer ja' dej: du får inte va' rädder för att åka, för mi' märr springer som en blixt. Opp för backe och ned för lid går dä likavuret. Ho' tål inga pisk. Mila springer ho' på femtan menuter, och då går dä inte fort ändå. Sätter ho' te' riktigt, så ä' de löx att en hinner blinka mellan fjärdingspålarna. Hit med näfven! Di' märr ä' min själ, inte möcke värd. Ho' ä' stummer i bakdelen som en gammal häradsprostinna! hojtade Masse. Och snuset yrde ur truten på'n och »sännan» tyngde och dinglade i hans bakficka.

— Säj inte mer än du kan stå till, Masse, för ja' vet nock attsingen, att di märr altererades utå kvarka i våras. Och ett öfverben har ho' på vänstra frambenet, och soländt är ho', och så håller ho' sej allti' tommer och ser skriner ut. Och ovaner ä' ho'. En kan bara åka lite i lätto mä henne. Tacka vell ja' då min. Åtti pund är leksaker för henne att dra' opp för Stackebo brinkar och dä i traf ändå. Jämna kast så får de gå! Men så långt kan ja' sträcka mej, att ja' består en rejäler köpeskål. Men inte ett öre ger jag i mellangift. För resten ä' ja' inte rädder för att köra i kapp mä däj. Opp mä däj, så barka vi åsta' en halfver fjärdingsväg! Du ska', min själ, få si, att min inte ä' så lamer i bakdelen som du tror, braverade Manuel och ryckte i tömmen och kittlade märren i sidorna med piskskaftet för att få henne att se pigg och yster ut.

— Nå, så kör te' då! Vi åka inte jämsides länge, utan ja' får väl säja ajö te' dej, för inte får ja' si dej mer, äss vi ska köra kapp. Häf opp mej i sätet, pojkar, för skam te' säjandes ä' ja inte liksom lite fuller. Men dä' ä' inte marknad hvar da' och fullare ä' ja' inte, än ja' kan

köra kapp med hvem hundingen som helst i hela Sveriges rikes lann! lät Masse.

Och så vältrade några drängar opp honom i sätet. Sammalunda fingo de ock göra med Manuel, hvilken under sina ansträngningar att sitta upp, blef liggandes på magen som en skålling tvärs öfver häcken.

Så satte de omsider i väg med piskorna i högsta hugg. Gubbarne körde kapp.

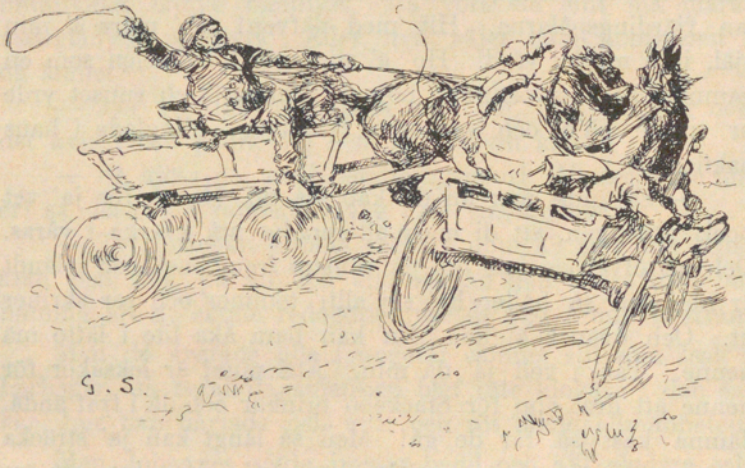

Gubbarne körde kapp.

Manuel hade emellertid de rätta tagen i sig. Så snart Masse skulle köra förbi honom, vred han sitt ök på sned och stängde vägen för honom. Härs och tvärs öfver vägen gick kapplöpningen under hojt och skrik. Men Masse var inte mänska att komma förbi Manuel. Då blef han väl till sist ursinnig och barkade på Manuels åkdon så att båda-deras hjul trasslade in sig med hvarandra, och hästarne stötte ihop. Man såg dem ett ögonblick i en enda röra, men strax efteråt försvunno hästar och gubbar och åkdon i det stora diket vid vägen.

Där fick man nu ett grufligt besvär med att plocka fram människorna och djuren. Man måste skära sönder selarna och vånnas förfärligt innan härfvan kunde redas ut, så intrassladt var det.

Masse hade knäckt ett refben och Manuel hade fått högra axeln ur led. Bägge jämrade sig ömkligen och gåfvo hvarandra skulden.

— Dä var du, din förhärdade Massaknöl, som rände på mej och ställde till hela eländet! pustade Manuel.

— Var det kanske inte du, din bandit, som kom opp mä kappköringen, och var dä inte du, som körde oärligt, kanske. Jo, du är rota och upphofvet och du får betala kalaset, dä ska' ja' visa dej!

Manuel låg tyst en stund på dikesvallen och grinade illa. Men rätt hvad det var upplät han sin mun och yttrade:

— Om inte Johannes i Påbo kommit här mä sin förbaskade potatislår, hade det varit ogjordt!

— Ja, måntro dä! lät folket och transporterade bort kapplöpningsmännen och deras spolierade grejer.

Då gräto bå' Masse och Manuel och svuro på, att de aldrig mer i sitt lif skulle komma när mera beskrifne potatislår.

Feststämning.

Det innevarande året hade varit ett ganska förträffligt år.

Hade vi kanske inte haft en dråplig vinter med godt före och grofva körförtjänster? Jojomen! Vi förtjänade så, att käringarna kunde få sitta vid spisarne och koka kaffe och dricka och doppa och babbla ifrån solens uppgång allt intill nedergången.

De voro därför vid ett jämt och bra humör, hvilket tillskyndade oss karlar frid och mycken sabbatshvila.

Så fingo vi en gynsam vår och ett duktigt växtväder under sommaren med lagom regn och tillräcklig rotablöta, när sådant tarfvades.

Rågen fingo vi in på folkavis, utan att han döptes af en endaste regnskvätt. Sammalunda ock kornet. Hafren blef dråplig och det såg ut som om vi äfven skulle få in honom utan äfventyr. Potaterna svällde i fårorna öfverallt, så att det var en lust och fröjd däråt.

Skulle vi då inte vara glada och visa vår tacksamhet emot en mild försyn medelst hedersamma och anständiga skördefester under ett sådant år.

Visst skulle vi det! Sådant är rätt och tillbörligt. Och om vi vid sådana tillfällen skulle sväfva ut ett litet grand, bör ingen häda eller fördöma oss för den sakens skull.

Det är minsann så sällan den betryckta jordbrukaren nu för tiden har anledning att jubilera, att det vore mer än skam, om man missunnade honom den glädje han kan erfara, när en god äring händelsevis belönar hans myckna möda.

Jag vet nog mycket väl, att här finns folk, som än i dag språka vidt och bredt om den skördefest, som vi det året firade nere hos Salomon i Genafä.

Jesses, vi förde intet syndalif, såsom det säges. Allt gick reelt till, fast vi inte sjöngo eller drucko thé, utan åto och drucko på gammaldagsvis och höllo tal och hurrade såsom det skall talas och hurras, när karlar och storgubbar komma tillsammans för att festa och hålla tal.

Ja' protesterar därför i evighet emot, att vi förde något egentligt syndalif i Genafä den aftonen. Tvärtom! Vi åto som karlar, sjöngo som utlärda klockare och höllo tal såsom de värste riksdagsmän, fast en hop smulgråtar och skråar, som inte har så pass egendom, att de kunde få vara med den gången, nu skälla efteråt och kolportera ut, att vi vände oss som tosingar och slogo sönder fat.

Det är då sorgligt hvad en del människor kunna vara dumma och begripa litet.

Liksom inte hårdvallsgubbar och fjärdingsbönder skulle veta att skicka sig bättre än en hop skrådalingar, hvilka inte äga annat än smålappar af den jord vi bo på och som föder oss alla.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Salomon i Genafä hade gjort en stor mossodling, som kostat många pengar och vi hade gått i borgen för honom i så många banker, som finns i orten.

Nu hade han en djädrans vacker hafre växande på mossen, och då var det ju bå' vackert och klokt af honom att han ställde till ett bastant kalas och visade folk och oss borgesmän, att saken hade gått bra. Ty vi hade nog lite till mans gått och var't liksom rädda för att Salomon slagit

på för stort och fördikat sej i mossen, så att vi kanske finge betala en hop pengar för hans experiment.

När vi nu emellertid kommo dit och fingo se, hur hafren vajade utåt plöjorna, lång och välmatad och lagom tjock, blefvo vi glada. Och hvem kan undra på det.

Och ingen kan heller förvånas öfver, att denna glada stämning tilltog i styrka, när vi sedan bänkades omkring hästskobordet i Genafä.

— — bedårade med kaffe och piccardon, — —

Anagga den Salomon, han vet hur det ska gå till, ty han har var't med en gång i Pröfningsnämden och var't bjuden hos själfva landshöfdingen.

Medan vi karlar voro ute och tittade på mossen och grödan, hade Salomons hustru hand om våra käringar, som hon bedårade med kaffe och piccardon, kan tänka. Och ni kan nog förstå, hur vi skulle känna det, när vi bänkat oss vid bordet och hvar och en

af oss fick se sin egen käring sitta precis midt emot på innersidan, nyter, fin, vin- och kaffedoftande.

Det var en ren lust, ty de sabla gummorna voro uppspelta och tittade öfver på hvar sin gubbe, precis som de brukade göra i fästmötiden.

Så kom där in fat på fat och det åts på folkavis. Men det var långt ifrån att där öfvades dryckenskap. Ty Salomon är inte den, som sätter sig upp mot nuvarande seder och bruk, hvilka bjuda, att inga starkvaror få synas på bord. Utan han hade, såsom sedvänjan nu är, ställt dom i den lilla förstukammaren och hängt en sjal för fönstret. Innan vi satte oss till bords, skulle vi förstås dit in och — snusa, och se'n skulle vi dit och snusa för hvarje rätt, ty vi voro besynnerligt nog snusare allesammans. Och det var djädran hvad det snusades. Det är, kantänka, oanständigt att snusa vid matbordet.

Men gummorna, hvilka, som sagdt, voro vid godt humör, stöttes inte genom det jämna springandet, utan logo bara så kärligen och sa':

— Tvi, sådana snusmumrikar ni ä'! Men det är i alla fall vackert, att ni inte ta fram den otäckheten i fruntimmers sällskap eller vid matbor'et.

Och så plirade de sabla käringarna med ögonen och hötte åt oss med sina små knubbnäfvar.

Men ojäst vin får drickas öppet och ärligt, utan att den, som sätter fram'et eller förtär det behöfver bli dömd till den eviga pinan.

När därför Salomonskan satte fram fyra vattenkaraffer med en mörkbrun vätska uti, sa' hon:

— Dä' här är ingen djäfvulssoppa, mina vänner! Jag har själf kokat det och jag kan gå ed på, att jag inte lagt så möcke som en kvintin jäst i'et.

Och det kunde hon svära på, ty hon hade kokt vinet utaf sirap och brännvin, som inte behöfver jästas.

Det fanns en tid, då jag hade mina tvifvel om rättmätigheten af ett sån't vin. Men så frågade jag en gång en djädrig pojk härifrån socknen, som nu reser och predikar i Norrland och om hvilken en stor missionsföreståndare sagt att »han är lärd af Herren», och han förklarade och sa':

— Brännvinet helgas af sirapen!

Ifrån den stunden ansågo vi »landtvinet» ofarligt.

Så hällde vi upp i våra glas. Och när vi hvar och en fått fullt, stod Salomon upp och skulle hålla tal.

— Tösst nu här inne! Och håll käften på er käringar här snedt emot, mens jag säger några ord! Tack för ni kom hit — hva' påtar du mej mellan refbenen för, mor? Tror du inte, att jag kan göra ett tal? Jo, gubevars, här är en pojk, förstår ni, som inte är oduglig i munlädret! Och att ja' förstår mig på mossodling — dä har ni sett. Påtar du mej en gång te' får du vinet i syna, skäms du inte, käring! Skryter jag, säger du! Nä, go' vänner, jag talar bara den reela sanningen och nu säger jag inte mer än: skål i alla fall!

— Skål och tack! Om dä är så, att du skulle tarfva en och annan borgesman, så vet du, hvar vi bo. Skål och tack! Hurrah! skreko vi såsom skrikas och hojtas skall på storgubbagillen.

Var det nå't oanständigt i det?

När det gått en liten stund, gjorde Manuel i Fästampen ett långt tal för kongen:

— Kongen är en gammal dundergubbe, och om han rätt inte kan va' så öfverdrifven i mossodlingen eller i skötseln af klöfvervallar, så är han i alla fall pojk hela da'n, och han förstår sig på att regera utaf sjutsingen bå' te' lands och vatten, så hans make finns inte här på jordklotet! Skål för kong Oskar den andre, Sveriges och Norges, Vänerns och Vätterns konung i evi'het! predikade Manuel, så att hvarenda fönsterruta i hela Genafä skallrade.

Om kongen varit med, skulle han tyckt om'et, det är jag säker på. Gummorna gräto och snöto sig, hvadan de inte förmådde hippa eller hurra.

Då blef Jöns i Hägnen arg och skrek:

— Är ni ryss rasannes, käringar, som inte hurra för kungen, era lipesillar! Den, som inte hurrar för Oskar i Storgår'n, begår majestätsbrott!

Därpå hölls det tal för Wallenströmmen och för Boströmmen och så många andra storgubbar, som vi kunde påminna oss.

Var det inte såsom det skulle vara, och kan man tänka sig ett skickligare och korrektare kalas?

Det gick till precis som när hushållsgillet genom sitt förvaltningsutskott ställer till middag vid föreskrifna årsmöten för öfverläggning om jordbrukets och mejerihandteringens höjande och upphjälpande.

Här skulle icke blifvit något kasserande af Genafäkalaset, om det hade fått gå på i det hjulspår, som här omtalats.

Men olyckan, som alltid ska' vara tillreds, ville att länsman kom in just som vi hurrade för Boströmmen.

— Tyst lite här inne! befallde han. Och när vi frågade, hvad som i all världen stode på, sa' den sabla karlen:

— Jo, det var bra, att jag träffade er samlade. Jag ska' delgifva er lagsökningar.

Vi gapade och trodde, att en ond ande farit in i den välsignade människan. Men det befanns snart, att det var banken, som lagsökte Salomon och alla hans borgesmän för lånen han tagit upp till sina odlingsföretag.

Har ni nå'nsin hört make till hädelse?

Nu kan det allt hända, att det inträffade en och annan passus, som inte precis var så öfverensstämmande med den goda ton, hviken förut rådt på skördefesten. Salomon fick ett pannkaksfat i skallen och flera af käringarna, hvars gubbar undfingo lagsökning för hans skull, spottade på'n och skällde, så att det hördes en half fjärdingsväg.

Men inte voro vi fulla och galna för det såsom pratet går bland vettvillingarne i socknen.

Man måste väl kunna begripa, att en länsman inte är passlig på ett fint gille, och att lagsökningar inte kunna opåtalt blandas i hop med kungatal och skålar.

Salomon fick ett pannkaksfat i skallen — —

Må hvar och en ta till sig själf. Och jag för min del undrar storligen, om det inte till och med skulle gå åt det s. k. häcklefjället, om ett helt bönemöte midt under den värsta andakten plötsligt blefve lagsökt.

Bocken till trädgårdsmästare.

Vid aftonvardsdags kom unge Linus Svensson i Ingabo hem till Grälebo, där jag bor, och bad, att han skulle få tala vid mej i doldom och så, att ingen hörde det.

— Hvad hundringen står då på? sporde jag.

— Jo, här ä' fråga om allvar och om så pass viktiga affärder, att det gäller nära på lif och död! flämtade pojken.

När jag tittade opp i synen på på'n, såg jag också grannt, att det nog inte var småsaker, som hängde honom på.

Karlen hade tydligen gråtit, ty han var grimlig i hela ansiktet, och ögonen voro röda på'n såsom ett par köttstycken, och hans läppar darrade och hans armar skälfde och han bet ihop tänderna, så att det knakade efter'et.

Han såg med ett ord bå' arg och ledsen ut, precis som en karl gör, när han gifvit sig in i ett bra slagsmål och hemburit en förskräcklig smörj.

— Hvem har du nu fått stryk utaf? Är dä så, att du vill ha hjälpe till att slåss, får du gå bort till min närmaste granne, som är en bra slagskämpe. Det har jag mer än en gång fått pröfva på! lät jag.

— Här ä' inte fråga om stryk, utan om dä', som ä' möcke värre än så! genmälde Linus.

— Värre än stryk! Då är dä väl kärlek med i spelet! utbrast jag.

— Så hänger dä ihop! Och Linus bet ihop tänderna och snöt sig.

När jag förnam, att det var fråga om så pass ömtåliga ting som kärlek och dylikt, tog jag Linus in åt förstugukammarn och stängde till dörren om oss.

— Tala nu om alltsammans opp och ner, kors och tvärs och ännalångs, så få vi se hvad som kan göras och om det finns bot för ditt elände! sa' jag.

Då knäckte Linus till att berätta, huru han fått för sig att gifta sig med Inga Fia i Bagghemmet, som passade honom alldeles förträffligt, ty om hon inte vore just så ung, så hade hon bå' ett och annat och godt förstånd och så vidare! lät Linus.

Så hade han en dag gått till Per Johan i Bråten och bedt honom följa med till Bagghemmet och bli böneman och klarera affären.

— Hvad begärde han för dä? sporde jag.

— Femton riksdaler och en stutkalf, om frieriet gick igenom. Annars skulle han bara ha ersättning för en dags tidspillan, svarade Linus.

— Nå, fortsätt berättelsen! komderade jag.

— Jo, vi gingo dit, Per Johan och jag, och träffade på bå' Inga Fia och far hennes och friade såsom frias skall och talade om våra omständigheter och hur jag tänkt bedrifva't med gårdsbruk och ett som annat, när vi kommit ihop. Och gubben gjorde just inga invändningar och inte Inga Fia heller, utan jag följde med henne opp på vinden för att se på hennes täcken och lakan och alla grejor, som hon hade. Och när jag tog henne om lifvet, sto' hon still som en vägg, och när jag tog mig dristigheten att profkyssa henne, sa' hon allri ett ord, utan lät mej hållas. Dä var, som det skulle så var't. Och det var det ju också. Jag blef belåten med bå' dä ena och dä andra, och jag

kunde inte förstå, att hon hade nå't emot mej heller, utan tvärt om.

När vi drack kaffe, häfde hon en extra sockerbit i min kopp och letade opp den största bullen åt mej.

— Då var du färdig med henne!

Nä vänta, så ska' ni få höra på attan.

— Ja, så visade det sig, fortfor Linus. Gubben sa', att Per Johan och jag kunde gå ner en dag lite längre fram och vidare göra upp om affärerna och bestämma om bröllopet och ta ut de kreatur, som skulle följa med Inga Fia samt frågade, om jag ville borga för ett amorteringslån, som han skulle ta ut och ge mej i stället för Inga Lisas möderne, som han lagt ner i gården, så sluppe han sälja nå't. Jag skref på tvärt och blindt. Per Johan bevettnade, och jag fick en kyss och en pion och en hel grabbnäfve lavendel utaf Inga Fia, när vi gingo därifrån.

— Nå, då är ju den saken klar! inföll jag.

— Så trodde jag också. Jag var så säker på't, att jag på hemvägen tog fram plånboken och gaf Per Johan de femton kronorna och da'n därpå skickade jag honom stutkalfven.

— Ja, saken är ju klappad och klar! Hvarför illgrömmar du dej nu? frågade jag.

— Klappad och klar! Nä vänta, så ska' ni få höra på attan. Jag gick till Inga Fia lörda'n efteråt och hon var som den sötaste moronmjölk, så att jag var då så löcklig som en mänska kan bli. Och så'n var hon flera lördagar å rad. I samma vefva dog emellertid Per Johans hustru och strax efteråt blef Inga liksom förgjord. Det var nära på osanning att få tag uti henne. Hon hade alltid hufvudvärk eller nå't annat ondt, så att hon inte kunde sällskapa med mej.

— Åh, sådana ä' di ibland. Dä ä' bara för att ägga opp en och göra en kärligare! inföll jag.

— Så trodde jag med, och jag blef också allt tosetare efter henne. Men vänta, ska' ni få höra. I torsdags fick jag en breflapp ifrån henne, att jag inte skulle komma på lörda'n. Men den, som inte kunde styra sej, var jag. Jag gick dit i solakvällen och spejonerade kring knutarne efter henne. Och kan ni gissa hva' jag fick se? skrek Linus och spottade och stampade.

— Nä, hur ska' ja' dä kunna! lät jag.

— Jo, i syrengrottan i kålgår'n satt Inga Fia i knäet på ingen mer och ingen mindre än Per Johan och höll honom om halsen och kysste honom gång på gång, precis som hon gjort mä mej tre veckor förut!

Och pojken grät bå' i sorg och ilska.

— Aha! Ja, Per Johan hade mist sin hustru, kantänka! Och så hade han fått reda på hvad Inga Fia vägde, när han friade åt dej. Och nu vell han ha' henne själf. Anagga den Per Johan, sa' jag.

— Men jag gick in till dem i grottan och frågade hva' dä va' för fasoner? skrek Linus.

— Nå, hva' sa' de?

— Di bara grinade och sa' med en mun, att jag hade för lite vett till att bli gift. Och Inga Fia slängde saft och vatten i synen på mej och Per Johan tog till käppen, så jag fick lof att gå hem. Men nu ska' ni hjälpa mej, för antingen ska' ja' ha flecka eller bönemansarfvodet igen, eller ska' här flyta blo' i socknen! skrek Linus, som visserligen inte är så litet dum och enfaldig, men tjurskallig och ilsk, när han blir retad till vredesmod.

Och ingen kan just undra på, att han nu var liksom en smula förbaskad. Ty hvem som helst kan bli besatt om bönemannen går och tar fästmön ifrån en och sitter och håller henne i famnen, när man själf komme älskogskrank i lördagskvällens glöd, som det heter.

Jag försökte lugna Linus så godt jag kunde.

— Du är för go' åt en sådan där hamsa, som sätter sej i knäet på en änkeman, innan hustru hans hunnit kallna! sa' jag till sist.

— Kanske dä! Men hvar ska' ja' nu få mej en annan i hast? Och så de femton riksdalerna och stutkalfven och borgen, som jag slängde mej i, pustade Linus.

— Ja, ja, måntro dä! svarade jag och grunnade och grunnade, hur man skulle vända saken, så att det blefve rättvist åt alla hållen.

Så fingo vi in hvar sin kaffegök åt förstukammaren, hvilket verkade välgörande på Linus. Ty emot kärleksmärta finns knappt någon likare medicin än en sådan dryck.

En stund efter det Linus fått i sig »göken» sa' han till min stora glädje:

— Nå, dä kvettar! Äss Per Johan ger mej åter dä han fått, pengarne och kalfven, och tio reksdaler i skadestånd, så ger jag attan i Inga Fia!

Jag tyckte, att den framställningen var både kristlig och rättmätig och lofvade Linus, att jag skulle följa med honom ner till Per Johan och klarera saken.

Innan vi gingo, styrkte vi oss med än en gök till mans.

Hva' säjs om dä där, Linus?

Jag vet inte hvad klockan var, när vi kommo fram till Bråten. Men det lyste i fönstret, så det var nog vid niotiden på kvällen.

Då vi tittade in genom rutan för att se, om Per Johan var inne, fingo vi skåda en älsklig syn.

Karlen satt på en stol framför spisen och Inga Fia från Baggehemmet satt uti hans knä och hölls med att baka våfflor öfver elden. Så fort hon bakade åt Per Johan.

Det såg riktigt trefligt ut.

— Hva' säjs om dä där, Linus? sporde jag.

— Tvi den dålige, spottade pojken.

— Ska' vi inte gå in och ta dem på bar gärning? fortsatte jag.

Men pojken gjorde sig inte brådtom, fast han bet på tänderna och murrade som en bålgeting.

— Nu gå vi in! förklarade jag efter en stund, så få vi våfflor.

— Nä, vi vänta te' en annan gång. Dä ä' bäst att töfva. Om vi komma och börja härja härinne nu, så vet ingen om inte Per Johan fladdar oss i skallarne med våffeljärnet, som han ju har te' hands, och dä ä' varmt och djädrigt nu! suckade pojken.

Han hade rätt. Det hade jag, mitt nöt, inte tänkt på förut. Jojo, det duger minsann inte att ryka på en karl, när fästmön stoppar våfflor i munnen på'n. Då vill han ha fred.

Därför smögo vi oss bort det fortaste vi kunde och lämnade Per Johan i okvald besittning af både tös och våfflor.

Men när vi gått en bit hväste Linus:

— Antingen ska' jag slå armar och ben af honom eller ska' jag stämma honom för bedrägeri. Hvilket är bäst?

— Det ena först och det andra se'n, svarade jag.

— Nå, då får han stryk först och stämning se'n! röt Linus och gick sin väg, i det han svor som en knekt och slog med käppen i gärdesgårdar och i träd utmed vägen och rasade som ett vilddjur.

Efraims stora offer.

De, som äro inne i ämnet, kunna nog tala om, att här finns många slags synder i världen, gröfre och finare, större och mindre. Och det är nog så sant.

Angående dessa saker har jag emellertid haft många och storartade disputationer med Efraim i Paradiset, hvilken med afseende på syndernas storlek och farlighet har andra åsikter än jag, min store missgärningsman.

Efraim i Paradiset och många med honom veta just inte om några andra synder än dem som begås öppet och så att säga ärligt.

Därför känna de heller inga andra och inga värre syndare än sådana personer, som ibland gå in på värdshus eller som en och annan gång oförhappandes draga till med en liten kötted samt låta invigda kyrkopräster döpa sina barn och som vid sina kalas ställa flaskan rakt i ljuset på bordet i stället för uti garderoben eller i hackelsebingen ute i stallet.

Jag för min del tycker däremot, att dylika syndare inte äro så värst farliga eller fördömliga, utan har tusen gånger sagt Efraim, att de grymmaste och mest synddrypande och förkastliga människor, som trampa marken, äro sådana, som han och hans gelikar, hvilka döma öfver lef-

vande och döda, men hålla sig själfva för ljus och profeter, som hänga med hufvudena, när det är solljus och dagsljus, men smyga ut på syndastigen, när mörker faller på, precis som tigrar och schakaler göra.

Måntro, Efraim tyckte just inte om sådana ord.

Men hvad skulle han göra? Han fick lof tåla vid dem, och han var kanske inte dummare än han begrep, att jag hade rätt, fastän han var så insnärjd i opinionen på grund

Disputationer med Efraim i Paradiset.

af lån och andra omständigheter, att han inte tordes annat än runka på hufvudet och förklara mig saker till det s. k. helsicket för mina tänkesätt.

Gualof det hvarken är Efraim i Paradiset eller hans trosfränder och långifvare och borgesmän, som sitta i den domstol, där dylika mål afgöras.

Det kan nog hända, att jag gjorde orätt i'et, men jag var inte mänska att låta bli gyckla och stollas med den arme Efraim, hvar jag kunde komma åt det. Han var en sådan maffe och en sådan gudsnådlig och skrymtande Jösse, att det fordrades mer än mänsklig självbehärskningsförmåga att låta honom vara i fred. Och jag tror inte, att han har

mera medhåll af vår Herre än någon annan, hvarför jag hoppas få absolution en gång för att jag pröfvade hans tålamod allt ibland.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Efraim är, som hvar och en vet, enarmad. Ungdomen minnes honom icke annorledes, men jag kommer grannt ihåg den tid, då Efraim vankade omkring och hoverade sig med tvänne armar.

Han har alla dar varit en smula inbunden och alltid har han velat vanka ginvägar och i skumrasket. Till och med när han var ung och tvåarmad, höll han sig oftast på afstånd från den andra ungdomen, men ville gärna gå och gälla för ett dygdemönster, den filuren.

Och han spelade sina kort så väl, att gummorna i socknen alltid framhöllo honom såsom ett efterföljansvärdt föredöme för oss, som gingo mera öppet tillväga.

— Tacka vill vi Efraim i Paradiset! Tänk en så'n stadig och sedesam yngling han är! Gunås, dä finns inte många sådana pojkar nu för tiden i världen, pepo de.

Men under tiden var det jag och Lasse i Sölje, som kommo under fund med, hvilket syndalöst kärlekskolifej den skrymtaren förde i skymundan och i doldom.

Lasse kom en dag och sa', att han skymtat Efraim flera gånger sent om kvällarne i Förarps kohage.

— Han har bestämdt nå'n dålighet för sej med frieri eller tocket neråt kyrkovärdens i Kullebo. Äss vi skulle spionera på'n? grinade Lasse.

Och jag var, förstås, genast med om saken, ty det var i ungdomsåren.

Vi behöfde inte många kvällar ligga förgäfves på lur i Förarps hage, förrän vi fingo se Efraim komma smygandes mellan björkarne och sätta rakt på ett risbål, hvilket låg i kanten mot Kullebo ägor. Där stod han länge och lyssnade och spejade, tills han slutligen böjde sig ner och drog

fram en smal och smäcker stege, hvilken han hade gömt under bålet, slängde stegen på axeln och satte i väg mot Kullebo.

Vi gingo efter.

När Efraim kom fram mot kyrkovärdens, lade han sej bakom en stor sten, som fanns ett stycke från den norra husgafveln.

— Undras hva' han väntar på? lät Lasse.

— Ja, sej dä, den som kan, genmälte jag.

Rätt som vi stodo bak' en stor ek, Lasse och jag, fingo vi höra ett lätt gnisslande och sågo luckan öppnas till kyrkovärdens spannmålsmagasin, som han just hade på norra öfre gafveln af byggningen.

Den tjocka, järnbeslagna luckan liksom motsvarade ett gafvelfönster.

Vi sågo i öppningen en skymt af kyrkovärdens Hilda och blefvo alldeles förstenade.

Ty Hilda gick och gällde för ett helgon bland flickor. När andra töser dansade, sjöng hon sånger, och om en karl bara tittade åt henne, sprang hon och rodnade. Så illa blyg var hon. Hon ville inte vid denna syndiga värld, och därföre hade kyrkovärden måst inreda ett eget rum åt henne å loftet på gafveln midt emot spannmålsboden. Där öfvade hon sin andakt.

Så fort nu luckan, som sagdt, blifvit öppnad, smög sig Efraim fram som en katt med stegen, och det dröjde inte många sekunder, förrän han kröp in genom hålet till Hilda. Luckan stängde de.

— Anagga dom! De ha' lurat ut dä bra åt sej. De borde rent af ha medalj för berömliga gärningar! sa' jag och var afundsjuk i mitt hjärta. Ty Hilda såg inte så rasande illa ut på den tiden.

— Jojomen, här sir en, att i det lugnaste vattnet gå de största fiskarne! hviskade Lasse.

— Ja, han sa' så Rogberga präst, när han välte en gång och föll i Åkarps gödselpöl! inföll jag.

Nu stormade det och blåste alldeles besatt den natten, så att Lasse och jag kunde komma åt att göra lite lurilej utan att höras.

En stund efter det Efraim slunkit in i sitt nya paradis och stängt luckan efter sig, gingo vi därför sakteliga fram och togo dädan hans stege.

— Nu ska' vi ha' en lifvad stund! log Lasse. Och så gick han hän och knackade lite smått på kyrkovärdens fönster.

Rätt i rappet kom denne fram och frågade hvad som stode på eller hvad vi voro för drumlar, som inte läte folk sofva.

— Tst! Här är tjufvar och skälmar i spannmålsboden. Öppna sakta, så ska vi hjälpa till och knäcka dem! hviskade Lasse.

Ni kan tro, att vi mådde lite väl, när vi sedan med kyrkovärden gåfvo oss upp för trappan för att fånga in — tjufven.

Men vi hade nog inte gått riktigt tyst, ty innan vi hunno upp, fingo vi höra Efraim rusa ut ur Hildas kammare öfver vinden in i spannmålsboden. Därpå förnummo vi en skräll och ett vrål.

När Efraim fann stegen borta, hade han, kantänka, hängt sig med armen i fönstret för att släppa sig ner. Men i detsamma hade blåsten slängt igen den stora luckan med en hisklig fart och därvid fick nu Efraims arm sin knäck för evig tid. Karlen dråsade ner och vrålade. Men han sprang likväl, så att vi inte fingo fatt i honom.

En tid efteråt måste han låta såga af armen, som blifvit krossad.

Det hade nog gått att bota honom ändå, men Efraim vanskötte saken i början, ty han ville inte låta veta, hur det gått till, förstås.

På det viset hampade det sig att Efraim den helige blef af med sin arm.

Men själf påstår han, att han måste släppa till honom på grund af blodförgiftning i handen. Och det tror folk.

Dock jag, som var med i natten, när det skedde, vet det bättre. Min förklaring tror dock ingen numera, utan jag blir bara fördömd, när jag vill utreda, hur Efraim egentligen vardt enarmad.

Men Efraim i Paradiset mår just inte bättre än en orm i en myrstack, då han råkar tillsammans med Lasse eller mej i en folksamling. Så det är inte underligt, att han är rasande på oss och fördömer oss.

Ingen ska' därför tro, att Lasse och jag inte ha' den allra största respekt och vördnad för gudfruktiga människor. Tvärtom, vi hålla sådana för att vara vårt likaste folk.

Men Efraim är en skrymtare och en farisé, och sådan kunde inte själfva Frälsaren en gång tåla.

Därför gör jag mig just inte samvete öfver den förargelse jag tillfogar honom, ty han förtjänar inte stort bättre, och inte har jag heller känt några kval öfver det spratt, jag spelade honom i kyrkan en söndag, fastän det inte var särdeles vackert.

Efraim var med i en likstat den sabbaten, annars hade han nog inte förekommit i templet.

Jag satt i samma bänk som han. När vi hunno till gradualpsalmen, kom stöten naturligtvis ut med håfven och då han hann bort emot vår bänk, tog Efraim med ilsken min upp sin stora pung med den vänstra näfven samt lade honom på armstumpen för att öppna honom såsom han alltid gör och måste göra.

Ni ha väl sett, hur enarmade bära sig åt för att reglera sig, när armen är aftagen strax nedom armbågen?

Just som Efraim började gräfva efter en ettöring, kom stöten och körde in håfven i bänken. Men jag såg tvärt,

att han inte skulle räcka ända bort till Efraim. Då tog jag fatt i håfstången och rände till armstumpen på Efraim med en så väl lyckad och afpassad knyck, att hela den stora pungen ramlade ned i håfvens djup och innandöme. Och innan Efraim kom sig för ett grand, hifvade jag håfven tillbaka till stöten, som leende och belåten satte i och sjöng som om ingenting händt.

Var dä inte bra gjordt, gubbar?

Kollekten skulle tillfalla Husaby kyrkobygge den gången.

... kom stöten och körde in håfven.

Efraim förvandlade emellertid sin hy och troligt är, att han just inte hade så stor nytta af predikan den dagen.

En lång tid efteråt förde han ett grufligt regemente med kyrkovärdarne, hvilka menade sig inte enligt kyrkolagen äga rättighet att återlämna något af det, som fallit i håfven. De gingo emellertid så långt, att de lofvade återställa själfva pungen och däri varande skinnmärken och ett par kontralappar från färgarn, ty pungen och lapparne kunde Husaby kyrka väl egentligen inte för sin re-

stauration hafva någon betjäning af. Pängarne fick han dock icke åter. Och därmed måste Efraim låta sig nöja.

Men för min del är jag rädd för att denne icke vidare innesluter mig i sina böner.

Hvilket också kan kvitta.

Jag blef i stället bjuden på kalas hos patron i Högaberg för det där tempot med håfven. Och Husaby kyrka är mig stor tack skyldig.

Nya gränser.

En kväll voro vi tillsammans några framstående gubbar i socknen och talade i politik.

Allesammans voro vi i allra högsta måtto missnöjda med stormakterna och deras åtgöranden. Jag tror knappast att någon kongress, som historien känner till, kommit öfverens om så storslagna förändringar å jordkartan som vi gjorde den aftonen i Genafä, och därför anser jag det vara min oeftergifliga plikt att åstadkomma en berättelse öfver våra förslag. Det torde kanske inte skada, om diplomaterna finge nys om våra tankar. Hvad vi påpekade, kommer nog i alla fall en dag att genomföras med uppoffring af hela floder af blod. Gjordes det emellertid nu, ginge det jämförelsevis lättare och med mindre bråk än några år efteråt.

Bland vanligt folk är det en gyllene vishetsregel, att »hvad som bör göras, bör göras snart». Men de sabla diplomaterna, som endast behärskas af räddhågan för att störta från sina positioner, äro ena förbaskade sölkorfvar och backharar, och detta är orsaken till största delen af

det myckna eländet och de ständiga småstriderna och oron på jorden.

I Genafä talades däremot ord, som hette duga, och om Bismarck varit med, skulle han hoppat och trallat af förtjusning öfver så stolta idéer och världsförlösande tankar.

Vi tadlade stormakterna och skällde, som sagdt, ut dem.

Det började på det viset, att vi kommo i samtal om Kina och den mongoliska rasens grymheter. Därvid blefvo vi öfverens om, att kineserna samt och synnerligen, alla de fyra hundra millionerna, voro Nordlundar och att de förty samtliga borde halshuggas eller på annat sätt för fridens och lugnets skull bringas om lifvet.

Var det inte logik kanske i det resonnemanget?

— De skola utplånas från jorden, lät Måns i Snufvebo. Det hjälper inte, om stormakterna gå dit ibland med några skepp och lite folk och smörja upp dem ett grand och tvinga dem att lofva bot och bättring och ta några hamnar ifrån dem och sedan lånar dem pengar till skadeståndsbetalning.

— Nej, hvad båtar det till! De bli bara så mycket djädrigare och besattare efteråt och lura på hämd, de hedniska svinpälsarne! förklarade Jösse i Sjöhemmet.

— Ja visst tusingen, inföll Manuel i Grisebo. Och när det se'n lugnat af en smula, knäcka dessa gulaktiga apekattor till att köpa gevär och ammuniton i England och kanoner och kulor hos Krupp utaf själfvaste attan, samt införskrifva tyska och fransosiska löjtnanter och kaptener och majorer och sjösanter till att exercera sej, tills de bli rent förbaskade. Och se'n passa de rackarne på en gång, när det bär sig, att dricka brorskål med ryssen, som är ett nästan lika grymt svin som kinesen, hvarefter de bägge två barka på västerlandet för att ta' tungomål och religion och heder och ära och frid och fruntimmer ifrån oss. Ni ska' få sanna mina ord, att det kommer att gå den vägen, om

di här stormaktarna inte göra rent hus på stund och söka till att klara bå' skifvor och hyskor tvärt på momangen.

— Död åt kinesen! skreko vi.

— Men om vi slå ihjäl hvarenda kines, hva' i hundingen ska vi göra med landet se'n? sporde jag.

— Dä' drar Herren nog försorg om! lät Jöns.

— Är inte ryssen egentligen utaf samma af Herranom fördömda folkslag som kinesen? frågade slutligen Aron Andersson i Kilen.

— Jo, visst hundingen är han dä. Och han är inte ett endaste gryn bättre heller, utan snarare en ännu mera opålitlig rackare, genmälde Jösse och spottade och nämde några ord om Finland, om hvilket land han tyckte, att det var synd, fastän folket där många gånger varit förrädiska och djädriga mot Sverige till exempel då Jägerhorn och Sprängporten gingo omkring och laborerade i tiden.

— Nå, då vet jag hvad vi ska göra med jordkartan och riksgränserna. Få hit din pojks kartebok och geografi, sa' Aron Andersson i Kilen till Anders i Genafä.

Anders letade rätt på de begärda böckerna och flydde dem åt Aron, som bredde ut dem på slagbordet och sa':

— Titta nu hit, så ska ni få höra på riktiga affärer. Jo, gubbar, här finns för tillfället ingenting annat att göra än att ta' in bå' Ryssland och Kina i ett enda tempo!

— Men kan dä gå? undrade vi.

— Kan gå! Det måste gå — annars går det åt helsefyr med hela subbet. Kan gå! Vesst kan det gå, om vi hjälpas åt allihop i Europa. Och fast Amerika inte är annat än en simpel och eländig och vanbördig så kallad republik utan kung och reela fasoner, så få vi inte hålla oss högfärdigare än att låta amerikanen gå med. Slåss han inte så bra, så har han pengar och kan leverera en hop fläsk och kött, hvilket är lika nyttigt i krig som den kungligaste tapperhet.

— Amerikanen kan få gå med! lofvade vi.

— Nå, gualof för dä. Då skulle det väl va' sjutton så uselt, om inte vi alla i gemen skulle kunna ta knäcken på ryssen och kinesen, om vi falla öfver dem på en gång. Vi svenskar tränga in i Ryssland ifrån Finska viken. Norrbaggen får inte följa med, ty han ställer bara till split. I viktiga affärer ska' man akta sig för dåligt sällskap.

Och se'n dela vi opp deras länder, — —

— Jaha, norrbaggen får bli hemma och prata smörja, mens det reela folket på jorden uträttar karlasaker! förklarade vi.

— Nå, fortfor Aron, om nu tysken och österrikarn och vi från hvar sitt håll falla öfver ryssen, och holländaren och belgarn och fransosen och spanjoren och engelsmannen och italienarn och amerikanarn tränga in i Kina, så ser jag inte annat än att vi på kort tid ska göra kål på

bå' ryssen och kinesen och rota ut dem och kufva dem för eviga tider. Eller hvad tror ni, gubbar?

— Visst få di smörj och bli tillintetgjorda, genmälde vi.

— Lofvadt vare Herren! Och se'n dela vi opp deras länder, förklarade Anders Andersson i Kilen.

— Hurra! Men hur hundingen ska vi dela?

— Jo, titta här på kartan. Vi svenskar ta rakt in i Ryssland allt som ligger norr om en linje från Finska viken till Uralberget. Se'n få tysken och österrikarn ta hela kosidongen söder därom och dela bäst attan de gitta. Di andre makterna få ta Kina och öarna i Oceanen, och det blir, min själ, inte så illa lite åt dem hvar. Di bli belåtna. För resten tycker jag rent ut, att när man ska' göra om jordkartan, så är det bäst att göra det reelt. Låt mej se. Jo, Holland och Danmark kunna rätt först som sist sluta sej till Tyskland, Belgien till Frankrike och då kan ju Österrike och Italien till tröst få ställa i ordning Grekland och Turkiet, så få vi det reelt åt alla hållen. Ä' ni belåtna med delningen, gubbar?

— Inte precis, sa' Jösse, som är lite frireligiös. Ja' töcker att vi ska låta kinesen och ryssen få lite beredelsetid, innan vi förgöra dem. Där ligga så många missionärer i Kina, och det vore väl tusingen om inte di skulle kunna göra folk utaf dem till sist utan krig.

— Nä, inte en minut ska' di ha. De ha intet hopp. Missionärerna få resa hem och försörja sig ärliga! röt Aron och slog näfven i kartboken, så att hon sprack.

— Nu får du opp med en och femtio för kartboken! skrek Anders i Genafä.

— Här ä' inte tal om så sempelt som en och femtio, när man delar upp ett helt jordklot. Kinesen och ryssen får inte ett tecken beredelsetid! dundrade Aron. Hvad gjorde inte Nordlund under sin beredelsetid?

— Men då stanna vi inte heller vid det Uraliska berget. Hvad tusingen ska' det tjäna till att stoppa där, när vi

ä' komna i farten. Låt oss dra ut vår rågång tvärs öfver Sibirien och svänga litet åt söder och inte stanna förr än vid hafvet, ropade Jösse, hvilken, som sagdt, är frireligiöst sinnad.

— Ja, visst kunna vi dä, och jag har nog tänkt på'et men dä blir besvärligt att styra ett så stort rike som vi då få, förklarade Aron.

— Nä, gubevars! Vi låta Wallenström bli vice kong i Sibirien. Där äro många arma fångar, som behöfva förlossning och där behöfs, min själ, allt en förändring i bättringen uti Sibirien. Här sir ja' på kartan en stad, som heter Käraskoja. Där kan ju bli hufvesta'n åt Wallenström. Gå mä på mitt förslag, gubbar, så göra vi på samma gång en kristlig och behaglig gärning och skaffa ljus öfver det mörka Sibirien. Ä' ni mä'? predikade Jösse.

— Nå, så kör till då i Guss namn! sa' vi andre och handslogo.

Jaha, på det viset rättade vi till gränserna på östra halfklotet. Och det låter sig nog icke förnekas, att det skiftet och den ägodelningen äro förnuftiga och att det blir mera lugn och reda i världen, när ett sådant landtmäteri en gång kommit till stånd.

Men det förstås nog, att vi alla, som voro i Genafä, inte för ro skull dels suttit i ägodelningsrätten, dels varit gode män vid landtmäteriförrättningar.

Det ser nästan ut som om krigs- och premier- och utrikesministrarne här i Europa beklagligen inte varit med om sådana saker.

Förföljd af olyckan.

Jag tror inte, att här inte finns många människor i världen, som äro utsatta för så svåra olycksöden, så djädriga äfventyr och så obehagliga vedervärdigheter, som just jag. Det går knappt en endaste vecka, utan att jag törnar emot någon ledsamhet. Det är precis som om allting vore förgjordt för mig. Stryk får jag tidt som oftast och ovett är min dagliga spis. Till och med när jag går på kyrkovägen, får jag inte vara i fred, utan folk går och fäller omkull mej och sedan grina de och skråla, när de se, hur jag dimper och skamfilar mej.

Jo, det är verkligen ett grannt släkte, som lefver på jorden just nu. Men jag har dock den trösten, att skam skall ta' dem samtliga, undantagandes mig förstås, och sedermera ge dem för gammal ost. Gör han inte det, så sköter han sin tjänst fasligen dåligt och föga bättre än hans öfriga vederlikar, ämbets- och tjänstemännen här på jorden.

Men jag undrar just hvad i all världens tid jag har gjort eller gör för ondt, eftersom olyckan ständigt skall komma framdråsandes i mina spår. Söker jag inte vandra min väg ärliga kanske? Har kunglig majestät och kommunen inte alltid till sist fått sin rätt af mig, fast det dröjt ibland? Kvittar det inte bå' kungen och kommunen, om

jag har mitt namn på restlängderna. Ty hvarken kommunen eller kungen lägga ut stämmoböter för mej.

Eller är här någon, som kan klifva fram och förevita mej något i mitt lefverne? Nej tack, gubbar!

Vesst tar jag mina supar, men jag kör, min själ också fram mina lass. Och den värsta rännarekäring uti hela

Vesst tar jag mina supar, — —

Europa kan inte säga, att hon nån'sin sett mej springa efter andra fruntimmer eller att jag haft sådana hyss och konster för mej, som kunna räknas för någon vidare synd.

Här har visserligen sagts, att jag ger min käring mera däng än kaffepengar. Men jag hoppas ni begriper, att

jag dels inte har någon sjö att ösa pengar ur och att jag inte är nå'n riktigt fullfjädrad ängel. Är ni det kanske? Nej, tvi den dålige för sådana änglar som ni ä'!

Bänglar ä' ni. Men jag är en martyr och det skulle inte förvåna mej, om jag till sist blir ett helgon och kanoniserad. Ty det finns i den katolska läran tusentals helgon, hvilka inte gått igenom hälften så mycket som jag kanske får göra under en endaste vecka. Det ena är icke likt det andra och det, som en fredag träffade mig, skulle minsann öfvervältigat själfve Job och satt honom på kneken.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Den här Johan på Snuten hade varit skyldig mig femton riksdaler i många herrans år. Han blef skyldig mig pengarne en gång, när vi på hemvägen från ett bönemöte bytte klockor och mössor och läggeknifvar. Och hvarje gång jag sedan kräft honom, har han bara blifvit ovettig och låtit påskina, att jag vid tillfället lurade honom så bastant, att han i stället borde ha tjugufem kronor af mig och att jag därtill skulle ha ett kok utaf den reelaste stryk, som kunde utletas och utdelas.

Måntro, roligare göra kan man ta' sig före än att kräfva pengar af människor, hvilka ha så dåliga sinnen och äro så djupt fallna i synd och orättrådighet som den fördömde Johan på Snuten.

Också dök jag helst på honom i kyrkobänken, där han var tvungen att veta åtminstone någon hut, fast han, gunås, inte förfogar öfver mycket af den varan.

Kräfde jag honom däremot i ensamhet och utan att någon var tillstädes, så kunde jag vara säker om att få en två eller tre så bra örfilar, att det sjöng i skallen på mej en halftimme efteråt, och jag fick tacka Gu', om han inte därtill tog och vred om näsan på mej, så att hon visade på tolf.

En sådan usel karl och bandit är Johan på Snuten. Där sitta många på Långholmen, som ha mindre meriter än han.

Nu hade jag emellertid blifvit besatt på Johan och satt mej i sinnet på att bruka allvar med honom.

Jag funderade ut, att om jag toge två karlar med mej till Snuten och finge Johan att åtminstone något så när tillstå skulden, så kunde jag stämma honom efteråt och plocka till mig pengarna med makt och så att det skulle svida i skinnet på honom. Ty det finns, gualof, lag och rätt till samt dessutom någonting som heter rättegångskostnader.

Thy tog jag en fredag med mig Daniel i Fårakull och Salomon i Hörda. Och så larfvade vi i väg bortåt Snutens.

Dagen var fasligt varm, så att vi hade det inte stort bättre än Sadrak, Mesak och Abednego, hvadan vi föllo på den idén att taga af oss bå' stöflar och tröjor, hvilka plagg vi hängde på våra käppar och buro utåt ryggarna. Så utstyrda tågade vi päsande fram, barfota och i skjortärmarne.

Rätt som vi så vankade, började Danjel illvråla och skråla alldeles förfärligt.

— Hva' hundingen är dä nu då? sporde vi andra.

— Jag är ormbiten och nu far jag hädan! Men mitt blod kommer öfver dej, som lockat mej ut på dä här viset. Nu får du ta' hand om hustru min! bölade Danjel. Men jag höll på att få dåndimpen, ty jag har mycke', mycke' mer än nog utaf en hustru.

Och Danjels är icke stort bättre än min.

Så skulle vi till att syna ormbettet. Danjel hoppade omkring på ett ben och illgrömmade sig på vägen och bara vrålade. När vi omsider fått omkull honom på vägkanten samt gripit fatt i skånken på honom, fingo vi se, att det bara var en hästskosöm han rännt in i foten och vi vordo glade. Så fort sömmet blifvit utdraget, blödde det alldeles välsignadt, och Danjel blef nyter igen, sedan vi strött snus i såret för' att hindra blodförgiftningen, som är så gängsen nu för tiden.

— Gualof, att dä inte var annat! sa' Danjel.

När vi sedan kommo ett stycke denna sidan Snuten, där vägen svänger ner mot stranden af Snutasjön, sa' Danjel:

— Äss vi rätt för hand skulle löga oss här?

— Ja säj dä! Jag har inte haft vatten på min kropp på tjugu års tid.

— Det skadade inte, genmälde Salomon.

— Och jag för min del har inte lögt mej sen jag excerade beväring, så jag har heller ingenting emot'et! lät jag.

På det viset for skam i oss gamle allvarsamma karlar, så att vi klädde af oss precis som vi varit pojkar och gingo ut i sjön.

Det smakade inte illa. Ju längre vi sutto i vattet desto lättare kände vi oss. Vi pustade af vällust och vältrade oss som flodhästar i den ljumma vågen.

— Jesses, skrek plötsligen Salomon, vi glömde visst att sätta knif eller annat stål i vattnet te' att binda necken med, innan vi gingo i?

— Ja, vesst glömde vi dä, våra ussla svin! Masa du opp och ränn ner din läggeknif i strandbacken, genmälde vi. Och Salomon vadade i land.

Rätt i rappet fingo vi höra honom svärja och hojta och regera som en stolle vid stranden.

— Hva' står på? sa' jag och Danjel.

— Kors i alla tider! Våra klä'er ä' stulna! Här finns inte mer än min höger- och Danjels vänsterstöfvel kvar! jämrade han.

— Nu göcklar du väl lell! skrek Danjel och haltade till stranden.

Men Salomon hade inte ljugit. Kläderna voro för skam i våld, och där stodo vi nu vackert, paradisiska utmed landsvägen en half mil hemifrån. Jag har mistat hustru och till och med en häst en gång, men aldrig har jag känt mig

enklare. Och det värsta var, att bå' Danjel och Salomon svuro på, att jag skulle få betala dem ersättning för kläderna och därtill ett rysansvärdt skadestånd för obehaget och skammen. Hvad skulle vi ta oss till? Hvart skulle vi vända oss?

— Ja' dränker mej! sa' Salomon.

— Dä ä' synd dä mä! läto vi.

Kors i alla tider! Våra klä'er ä' stulna!

— Nu skulle allt ett halft tjog fikonalöf göra nötta, pep Danjel. Och så satte vi oss nakota på stranden och gräto just som Israels barn vid de babyloniska älfvar. Vi skymtade inga utsikter till förlossning och begrepo inte, hvar vi skulle söka räddning.

Medan vi så sutto där i oskuld och bedröfvelse, sprutto vi till vid det att någon kom fram bak våra ryggar och sa':

— Gussfre', karlar! Dra på er böxera och sett inte här som spektakel!

Det var just Johan i Snuten, som kom och såg förarglig ut.

Men det blef inte för bättre, än att vi måste tala om för honom, att luffare eller andra rackare stulit våra kläder och att vi nu sutto där hjälplösa.

— Dä va' ledsamt! sa' Johan och ville gå.

I detta ögonblick hade jag ingenting annat att göra än att falla till föga inför den fähunden. Därför sa' jag:

— Äss du ställer oss lite att skyla oss med, så ska' jag skänka efter hälften af min fordran!

— Jojo, nu tyckte du väl, att du sträckte dej ett stycke, du gamle snåljoppe och klockeskojare och gerigbuk och träskalle! Men äss du aldrig mer kräfver mej och så nu i vettnes närvaro förbinder dej att ge mej femti riksdaler den 1 augusti, ska' jag ställa klä'er åt er allihop! genmälde den förskräcklige drummeln.

— Då häfver ja' mej i sjön! svarade jag och ville skutta ut i vattnet. Ty så altererad blef jag.

Men de andre karlarne höggo fast i mej och predikade för mej och hotade mej och blånöpo mej öfver hela kroppen, så att jag till sist inte hade annat att göra än att gå in på villkoren.

Tycker ni er nu inte skönja martyrglorian kring mitt hufvud, godt folk?

Nå, fem minuter efteråt dängde Johan i Snuten till oss våra egna kläder, och det begripes ju lätt, att det inte var någon annan än han, som gömt dem för oss, den hedningen och kinesen.

Och när vi klädt oss samt snopna och långnästa vände våra näsor mot hemmet, flatgrinade han och skrek efter oss: »Gånge det så hvarjom och enom, som går ut och kräfver pengar midt i söckna veckan».

Jag skred fram med döden i hjärtat. Och måtte nu Gu' bevara mitt lilla förstånd och vett, när den 1 augusti kommer och jag ska' ut med pengarna.

Säg nu, om ni någonsin hört omtalas en så hemsökt man, som jag är.

Kärleksverk.

Det går, Gu' tröste mig, ingen vecka förbi, utan att jag får en hop bref ifrån fruntimmer, hvilka ansätta mig och anfäkta mig för det att jag, enligt dessa skriftställarinnors påstående, skrifver så ledt om gifta kvinnspersoner och gör dem till grälsjuka, grymma och barbariska käringar, hvilka alltid äro djädriga mot sina stackars offerlam till män.

— Om ni själf har råkat illa ut, så ska' ni väl inte för den skull vara barbarisk mot hela det äkta kvinnokönet! Skäll på er egen käring, men låt andra vara i fred! skrifva de.

Det hörs, att de inte känna mig. Nähej, jag måste skrifva precis efter naturen, ty jag är ingen blåmålare, som kan förställa densamma eller någon förgyllare, som gör honom grannare än han är. Sanningen är min bransch, godt folk, och det vet man ju, att »den, som talar sanning, han talar grekiska och har svårt att få låna hus».

Men därför ska' ingen tro, att jag icke tycker om fruntimmer, ty det gör jag och det har jag gjort alldeles för mycket i mina da'r, och Gu' vet, om jag inte kunnat komma med på ett ärkebiskopsförslag, om jag inte på kyrkovägen uppehållit mig allt för mycket med galanteri emot fruntimmer. Hvilket jag likväl icke ångrar ett tecken på.

Men det är i alla fall tråkigt att få det namnet om sig, att man saknar blick för den gifta kvinnans vedermödor

och förtjänster. Och för att nu visa det jag icke helt och hållet saknar vilja att skildra hennes uppfostrande och förädlande inverkan på den synddrypande mannen, skall jag här i ljuset ställa fram Lisa i Hålan.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Om Sven Peter i Hålan icke underbart nog blifvit gift med Lisa, hade han säkert kommit att få tillbringa en ganska stor del af sitt jordelif inom fängelsets murar.

Jag förmodar, att en sådan sats som ofvanstående bör vara tillräcklig att förskaffa mig alla gifta kvinnors erkänsla och beundran.

Sven Peter var nämligen, som man säger, mindre hederlig och hade af barndomen grufligen svårt att skilja mellan sina tillhörigheter och andras. Hvad han fick syn på, tog han med sig hem. Ingenting var honom heligt eller onyttigt. En gång anammade han till och med en katt. Och då kan man tänka sig hurudan han var. Men den saken ångrade han emellertid bittert, ty ifrån den stunden fick han öknamnet »Katte-Schvän» och kunde aldrig komma i en folksamling, utan att ungdomen sprang omkring honom och jamade.

Stackare, han hade också dåligt att bräs på och hade icke fått lära sig nå'n ärlighet i föräldrahemmet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En gång, när Sven Petter var cirka 10 år, hade Linus i Bråten och jag gått vilse på en räfjakt och kommo ner till Hålan fram på natten för att låna hus.

Där var ingen hemma mer än Sven Petter.

— Få vi lägga oss här ett par timmar? sporde Linus.

— Dä kan ja' inte lofva, för far ä' inte hemma! sa' pojken.

— Hvar är mor din då?

— Ho' ä' inte hemma heller!

— Hvar håller hon till då?

— Ho' ä' mä far!

— Hvar finns di, ä' di långt borta?

— Åh, di ä' skam till sägandes, gångna ut å stjäla fläsk, för vårt tog slut i går, och nu undrar ja' bara hur i helsefyr dä' ska' slumpa te' för dom, för dä ä' väl ljust stjäleväder i natt! sa' pojken och skakade på hufvudet.

På det viset hade Sven Peter vuxit upp och då var det väl inte underligt, att han inte fått några klara begrepp om äganderätten samt att han fick ett dåligt namn om sig.

Men när hans föräldrar dött, och han själf fått hand om hemmet, hade Lisa nog mod att flytta till honom.

— Dä går aldrig väl för dej! lät folket.

— Jo, gu'bevars! Jag ska' nog lära honom att hålla sina syndiga klor i styr, mente Lisa.

Några dar efter bröllopet var Sven Peter ute för att hugga sädeskrakar. Men emedan han väl tyckte, att det var ett besvärligt arbete, satte han i stället för sin häst samt körde in på kyrkovärdens mark och anammade de krakar, som denne lagat i ordning åt sig själf.

Den gången hade Sven Peter inte varit finurlig nog. Kyrkovärden fick nys om saken och följande morgon kom han ner till Hålan samt hade vittnen med sig.

Där blef, förstås, ett rabaskande ute på la'gårdsplanen och ett karlahojtande, som lockade Lisa dit ut.

— Hva' ä' dä fråga om här? sporde hon.

— Jo, inte mer och inte mindre än att din karl har stulit ett lass krakar ifrå mej, och nu vell han neka. Men ja' känner mina krakar och nu ä' han fast och åker in rätt så nygifter han är! predikade kyrkovärden.

Innan någon visste ordet af, nappade emellertid Lisa en krake och drämde till sin man öfver ryggtaflan det argaste hon förmådde.

— Ja' ska' minsann lära dej å stjäla, din evinnerlige tjufstryker! skrek hon och plaggade på sin man, så att han gång på gång damp omkull.

— Har du tatt krakarna? Bekänn bara! skrek hon. Och Sven Peter måste falla till föga.

Bekänn bara! skrek hon.

— Ja, ja! Släng ifrån dej staken. Dä kan ju hända, att jag misstog mej borta i skogen! jämrade han.

— Men ja' ska' bösta ur dej misstagsandan! flåsade Lisa och gaf honom en sådan bastonad och en sådan förskräcklig stryk, att själfva kyrkovärden ömkade sig och började tigga om nåd för Sven Peter.

— Håll opp, håll opp! Nu har han fått nog för den synden! Håll opp, säjer jag! Han har fått för en half skogspark, och ja' ska' inte stämma honom. — Håll opp med stryken, karlen kan ju dö! bönföll kyrkovärden.

— Bara ett enda snärtande till! genmälde Lisa och svepte till med staken öfver hasorna på Sven Peter, så att han segnade ner som en säck.

Sen fick han ligga inne i åtta dar utan att kunna uträtta ett dugg. Så öm i kroppen och fördärfvad hade stryken gjort honom. Men stal gjorde han sedan inte, åtminstone på länge.

Hade han nu inte haft denna dråpliga kvinna, skulle karlen kanske varit förlorad för alltid.

Men hon räddade honom icke allenast undan lagen, utan bibragte honom därtill ett annat sinne.

Hvilken härlig gåfva af Herranom är alltså icke ett förståndigt fruntimmer! Lefve kvinnan!

Men människan kan falla.

Några år efteråt blef rusthållaren i Grisebo af med sin silfversnusdosa på bröllopet i Skunkabo, där både Sven Peter och Lisa voro med. Gubbarne voro lite dragna vid tillfället och det troddes därför, att rusthållaren under fyllan tappat dosan i snön ute på gården, ty på stöld tänkte ingen numera, sedan Sven Peter genom Lisas åtgörande blifvit en dundergubbe.

Men Lisa hade likväl sina misstankar. När de kommit hem på kvällen och Sven gått till hvila, granskade hon Sven Peters kläder och så fann hon, gu'bevars, dosan i hans ena byxficka.

En rättfärdig kan falla.

Men Lisa blef så illa arg och därtill så bedröfvad i sitt hjärta, att hon inte visste till sig, utan tog i hastigheten fotogenlampan, som stod på bordet, och slängde henne med all kraft och af all sin själ i skallen på mannen, som var i färd med att somna in.

Nu hade, som sagdt, gubbarne icke hängifvit sig åt någon absolutism på bröllopet, utan druckit på karlavis och därför tålte väl Sven Peter icke att han fick lampan och fotogenen i hufvudet, utan han flög upp och skrek:

— Nähä, nu har du julat ut här på jorden, ditt skrälle!

Till all lycka hade lampan slocknat, men Sven Peter såg ändå, att Lisa sprang på dörren och så gaf han sig efter för att tillintetgöra henne.

Men Lisa undstack sig i förstugan, och när mannen väl hunnit ut genom dörren, slank hon åter in i rummet som en ål och riglade ute mannen.

— — binda kvastar — —

Det var tjugufem grader kallt den natten, och då kan man väl tänka sig, huru Sven Peter hade det, där han stod barfota och i bara linnet ute på förstugubron. I begynnelsen rasade han, men efter en stund tog han till bön och tårar. Och en sådan bättring, som han lofvade den natten, har nog ingen hört maken till. När han stått där

i tjugufem minuter, fick han komma in, förkrossad, skälfvande stelfrusen och eländig.

Ifrån den betan har han inte haft någon dålighet för sig och aldrig skall han heller i sitt lif kunna göra något ondt emot andra. Ty han blef liggande i värk som aldrig kunnat drifvas ur kroppen på'n. Lederna ha hopdragits och styfnat på stackarn, så att han inte kan röra sig utan krycka och det enda han numera kan uträtta är att binda kvastar och spinga stickor. Men han har i alla fall sin bergning och skötsel och sin goda föda.

Ty Lisa och hennes dräng sköta ruljangsen, som det heter, samt styra och ställa ganska bra där nere i Hålan.

Här ha vi alltså ett exempel på hur kvinnan med sin tålmodiga och uppoffrande kärlek, hvilken aldrig sviktar, kan göra stora underverk med en karl.

Näpst och hjälpt.

Erik Svensson i Högemo var en sådan där stackars karl, som inte var mänska att låta bli brännvinet, när han kom i gång med att supa. Han kunde gå månadtals därhemma på gården och aldrig smaka en droppe eller längta efter eländet, utan tvärtom hysa agg till och vedervilja för allt hvad starka drycker hette.

Under sådana tider arbetade han som en slaf och sparade och var förtänksam och förkofrade sig på alla sätt och vis.

Men om han händelsevis kom ut ibland folk, som begagnade starkvaror, och tog sig några glas i tro, att det väl icke skulle göra honom något annat än »lätta på lifvet ett grand», så blef han tvärt som om själfve hin håkan farit uti honom.

Och det hade han ju också, ty om man ska' säga hvad som rätt och sant är, så får man lof medge, att brännvinet just inte är annat än ett slags oren ande, hvilken far in i folk och grasserar på ett förskräckligt sätt.

Åtminstone verkade det så uti Erik Svensson. Hade han fått tre supar, ville han ha trettio. Ju mer han drack, ju törstigare blef han, och dagen efteråt kunde han inte styra sej förrän han fått mera. Om det skulle kostat honom tio riksdaler halfstopet, skulle han ha' det. Och om

det så varit fem mil till gästgifvaregården i stället för fem fjärdingsväg, som han hade dit, så skulle han inte styrt sig förrän han fått hem en kanna.

När han var i tagen, brukade käringen hans snoka rätt på hans buteljer och ösa ut innehållet. Men det hjälpte inte stort, ty ingen människa kan tänka sig hur knepig Erik var att lura ut gömställen och hur illmarigt han bar sig åt med att få bud efter uselheten. Ingen kunde begripa hvar han hade sitt nederlag, och om man lyckades finna rätt på ett gömställe, funderade han strax ut ett annat, om han var än aldrig så drucken.

Men många gånger hände det, förstås, att han i yrseln dolde sina varor så väl, att han inte själf hittade dem. Då gick han omkring som en lifdömd och grunnade och grunnade och tittade och tittade i alla möjliga och omöjliga vrår och förbannade sin dumhet att supa sig så full, att han inte kunde minnas hvar han satt sitt brännvin.

På det viset kunde han hålla på med sitt supande i veckotal och därunder gjorde han dumma affärer och förstörde egendom och eftersatte arbete, så att det var sorgligt åt'et. När han så omsider blef nykter, ångrade han sig och sörjde och arbetade som ett kreatur för att taga tillbaka hvad som gått åt samt lofvade sig själf att aldrig smaka något starkt mera. Men rätt som det var, ramlade han in i eländet ånyo.

Och så gick det och så var det i Högemo.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

En gång hade Erik, som då hållit sig nykter och reel en längre tid, varit inne i sta'n och sålt två par oxar. Han hade fått bra betaldt, fyrahundra kronor paret. Men så hade han måst bestå köpskål och därigenom fått blodad tand. Och så var det förbi med honom igen. Han köpte sig starkvaror och drack i ensamheten på hemvägen alldeles förskräckligt. Gick in och dvaldes i gårdarne vid

vägen och spenderade på folk, så att han var nästan redlös, när han kom mot hemmet. En stor butelj hade han dock kvar uti innerfickan till att läka sig med följande dag. Just som han närmade sig Högemo, fick han

Ta opp plånboka ur fickan på me'! sa' han till sonen.

se, att käringen gick ner i källaren och då passade han på att skyndsamligen sticka in buteljen i ett stenröse vid vägkanten.

Och så drucken han än var, gjorde han detta omsorgsfullt, plockade stenarna tillrätta och dolde väl det hål, genom hvilket han ränt in sin skatt djupt i röset.

Det blef naturligtvis sorg i Hagemo, när de fingo se, att Erik börjat dricka igen. Men det var inte värdt att säga något åt honom så länge han var full. Han for omkring och ramlade i stugan och skroderade öfver hur dråpliga affärer han gjort. Och till sist skulle han då visa dem de många pengarne.

— Ta' opp plånboka ur fickan på me'! sa' han till sonen.

Sonen rände ner näfven i fickan.

— Där finns ju ingen plånbok!

— Finns där ingen? Visst finns där plånebok!

Men borta var den. Där fanns ingen plånbok och inga pengar heller på Eriks kropp.

I sitt rus påstod nu denne, att hustrun tagit pengarna ifrån honom, när hon efter vanligheten trefvade efter buteljer, och så jagade han upp sig till ett sådant vredesmod, att han körde ut hela familjen. Se'n reglade han dörren och somnade.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Stackars hustru och barn! Hela natten gingo de på vägen mot sta'n och letade efter plånboken och sporde efter i stugorna vid vägen, där Erik varit inne, om han inte möjligen någonstädes glömt den. Men de funno ingen bok och inga spår efter henne heller.

Dagen därpå var Erik förtviflad! Han fann icke sin butelj. Han for omkring som ett vilddjur i ladugård och stall, på vindar och ute på marken, letande under trummor och i buskar. Men han fann intet. Han hade glömt stället.

Plånboken trodde han fortfarande att hustrun tagit och brydde sig för öfrigt i bakruset mera om förlusten af flaskan än om pengarna.

Dessa voro och blefvo emellertid borta. Sorg och jämmer rådde i Högemo, och alla grannarne beklagade djupt det stackars folket, som just skulle hafva dessa oxpenningar till likviderande af en uppsagd inteckning.

När Erik nyktrat till och fann, att han verkligen under ruset slarfvat bort sina medel, kände hans förtviflan inga gränser. Det var med nöd han kunde hindras från självmord. Man lyste från predikstolarna och annonserade i tidningarna efter den förlorade plånboken. Men det hördes aldrig ett knyst efter henne.

Så kom det en svår tid för Högemofolket.

Erik fick visserligen något anstånd med betalningen af inteckningen, men det ville i alla fall inte gå för honom att få ihop beloppet. Ingen vågade sig på att borga för honom, när han nu kommit så af sig genom förlusten af de många oxpengarna. Och att få fordringsägaren att vänta tills Erik hunnit lägga på och afyttra nya kreatur för ett så stort belopp, därpå var inte att tänka. Så stötte ett dåligt äringsår till och så dogo två kor i »sommarsjukan» för Erik.

Det såg verkligen mycket mörkt ut för Högemofolket. Den enda, som tog saken med någorlunda lugn och saktmod, var hustrun. Ty allt sedan den där händelsen hade Erik icke en enda gång smakat starkt eller sökt tröst i den dåligheten, fast han flera gånger varit med på ställen, där det vankats brännvin och blifvit bjuden på sådant. Men han hade icke ens tittat åt'et.

— Dä gör ingenting om de så ta' halfva gården ifrå' oss. Bara Erik låter bli att supa, så blir nok allt väl! lät hon, när det var tal om de ekonomiska svårigheterna.

Så gick det öfver ett år. Men då blef Erik en dag lagsökt.

Han och sonen stodo just och böstade makadam vid ett stenrös strax invid gården, när fjärdingsmannen kom med lagsökningen.

De lade ifrån sig släggorna och följde med in. Det blef en sorgens dag i Högemo. Hela aftonen satt familjen och grät och grunnade öfver hvad de skulle taga sig till och hur det skulle gå, när all deras lösegendom blefve pantad.

Eller kanske det vore så godt att låta hela åttingen gå under klubban!

— Och allt detta ä' ja' skuld te'! Dä ä' just dä, som hänger mej mest på! stönade Erik.

— Tänk inte på't! Gu' hjälper oss nok! snyftade hustrun.

Och sonen gick där på golfvet och sväljde och grät. Det var som om hjärtat velat gå sönder i Erik, när han såg den stackars pojken, som skulle mista sitt fädernehem för hans superis skull.

Så blef det natt. Sofvo gjorde de gamla icke mycket. Gång på gång märkte gumman hur Erik steg upp, och då skalf hon och fruktade, att han skulle göra sig något ondt. Men han tog sig intet dåligt för. Han kröp bara ner på knä vid en stol och gjorde hvad han eljest aldrig brukat. Han bad till Gud och talade om för Honom hvilken dålig människa han varit.

— Dä' är inte underligt att du straffar och slår mej! hviskade han i natten.

Så höll han på ända till dagningen och grät och bad. Han var envis precis som Jakob och släppte inte efter.

I daggryningen somnade han, och när han vaknade, log han och sa' att han inte känt sig så väl på länge.

— Dä' må gå som det vill. Gu' styrer och Han styr väl, lät han. Och så gingo han och sonen åter ut till sitt stenrös och knäckte till med makadamen.

Ungefär en timme efteråt kommo de inrusandes.

— Mor, ropade Erik, — kom hit ska' du få si! Här ä plånboka och pengarna. Ho' låg i stenröset bredvid den här flaskan. Jag skulle naturligtvis gömma buteljen, när ja' kom från sta'n. Ja hade honom nok i innerfickan, och så har plåneboka i villan och fyllan följt med. Ja hade för brådt och var så domnad i fingrarna, att ja' inte kände hvad allt jag fick tag i. Och så glömde jag stället! Ja'

kunde inte hitta det då, men nu har Herrens underliga finger ledt mig dit.

Så öppnade han boken och fann alla sedlarne bevarade.

Se'n tog han buteljen och slog den i förstustenen, så att brännvin och glas yrde.

Mor, ropade Erik, kom hit ska' du få si.

— Jaha, nu är det slut med de världsliga bekymren. Men nu har ja' i alla fall något, som är viktigare att tänka på! sa' Erik.

— Hvad då?

— Jo, att här efteråt och så länge jag andas härnere visa, att ja' är värd den kärlek och nåd, som vederfarits mig!

— Det har du rätt i! snyftade gumman.

I så ringa mån, som en svag och eländig människa kan det, har Erik också gjort detta.

Han är nu en af våra likaste karlar. Hvar han färdas fram, är han ett verkligt föredöme för oss alla, och jag skulle önska vara en lika god och kristen och medborgare som han är.

Ett storartadt friande.

Vid ett tillfälle kom Måns i Månsagård hem till mitt tidigt på dagen och såg grundrik och besynnerlig ut i synen, så att jag tänkte, att antingen hade Måns gjort något stollastycke eller tänkte han sig till.

Han satte sej på den bortersta soffan och ref sig i skallen och tuggade på bussen. Någonting hade han på sinnet, men han kunde inte komma fram med det

Jag lät honom sitta där.

— Dä ä' ett grant vägalag vi ha! sa' han slutligen.

— Jaha, gualof! genmälde jag.

Sen blef det tyst i stugan igen.

Men när det gått en stund, tyckte jag likaväl att det var synd åt Måns, så att jag lät upp munnen.

— Vell du mej nå'et, Måns? sporde jag.

— Ja, dä ä' inte utan. Men ja' velle tala mä dej i doldom! lät han.

Tvärt körde jag ut käring och barn, och så fort de lykt köksdörren efter sig, bad Måns, att ja' skulle följa med honom ut i bygden och hjälpa honom att fria. Han hade var't änkeman ett par månader, kantänka.

— Har du nå'n på förslag, eller hvem vill du fria till? sporde jag.

— Dä kvettar! ja' ä' inte så rasande kinkig, bara dä ä' något så när form på henne, genmälde Måns.

— Men en får väl lof veta något på hållet hvart man ska' ta vägen, för dä ä' en vektig affär, som en inte bör hoppa på alldeles burdus! inföll jag.

— Vesst dä, vesst dä! Men ja' har tänkt, att vi ge oss ut i socknen och fria brant och djupt till en femtan, sextan stöcken. Sen kan ja' ju ta den, som har de bäste previlejera! förklarade Måns.

Det tyckte jag vara ett klokt förslag, och eftersom Måns hade häst och tyg med sig, helgdagsklädde jag mej och så barkade vi ut på det vildaste frieri, som jag var't med om i all min tid.

Svår och konstig var saken just inte, ty det är ju inte farligt att fria hvad heller som är, men lättvindigt går det, när man har en barnlös fjärdingsbonde att bjuda ut i stugorna.

Först kommo vi till Genafä och fingo se änkan traska öfver gården ifrån visthusboden med en fårabog i näfven.

— Vi kan rätt hålla intill här en vändning och pröfva henne ett grand, lät Måns och körde fram till la'gårn i Genafä.

— Är ni ute och färdas i dä granna väglaget? Sitten ner, fast här sir ledt ut. Ja' ha inte hunnit städa än! sa' änkan, när vi kommo in i stugan.

Vi satte oss och hon slängde kaffekokarn öfver elden.

Då slog jag upp språklådan och friade det värsta jag kunde till henne för Måns' räkning. Denne satt bara och tittade i golfvet och öppnade inte sin mun. Men ju längre jag kom i talet, ju nytrare blef änkan, och innan jag kom till slutet, var hela bordet fullt med mat och brännvin och annan välsignelse. Änkestollan for som ett yrväder emellan skåp och bord för att visa huru rask hon var och hvad mojänger hon hade. Och jag dråsade på som en präst och friade.

— Dä' var ett hederligt tillbud, dä' vore bå' synn och skam å inte anta' dä! sa' hon, när jag slutat. Och så

handslog jag med henne, och hon var så hon spratt på stugegolfvet.

— Sir du, att dä tog skruf Måns! Köss henne! befallde jag.

Och blygare va' de inte än att de kysstes, och det med kläm ändå. Det var lite nymodigt för dem bägge två, kantänka.

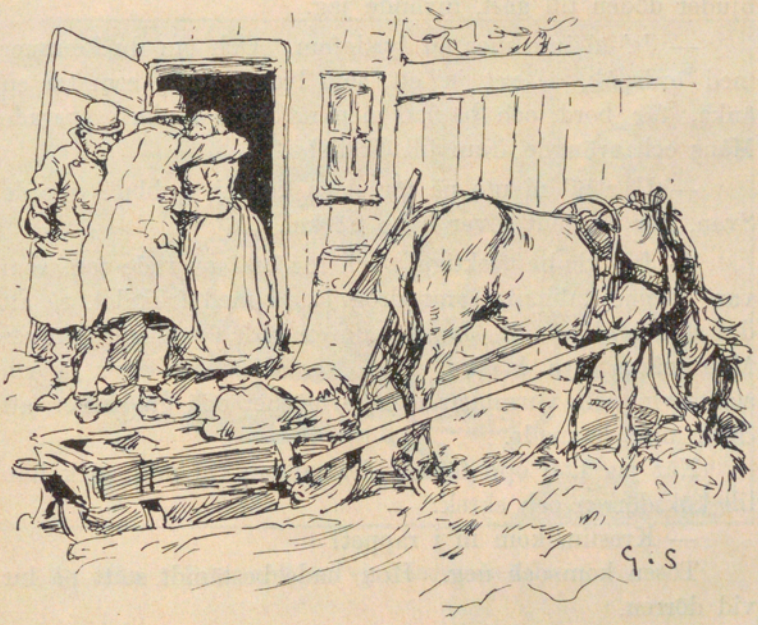

Måns stod och kysstes och vänslades med änkan i förstun.

Sen stoppade hon oss alldeles fulla med mat och fägning, så att vi knappt kunde röra oss till sist, och saken blef så pass klar, att jag fick lof och sätta för hästen, mens Måns stod och kysstes och vänslades med änkan i förstun, när vi skulle fara våra färde.

— Ska' vi hålla med denna eller ska' vi fortsätta? sporde jag Måns, då vi kommit i släden.

— Vi hålla på till kvällen! Dä började ju så bra, att dä vore skam å inte hålla ut! genmälde Måns och torkade sej om munnen.

Om en stund kommo vi ner till Skällebo.

— Vi kan rätt pröfva Svens flicka härnere. Ho' ä' inte så illavulen och ongdom ä' ongdom! sa' Måns.

— Men den, som i sitt femtionde år tar en ung hustru, bjuder döden till gäst, invände jag.

— Ja' ä' inte mer än fyrtiofem. Och om du kommer med ordspåk, så vet ja' ett, som lyder: »den, som tar en änka, får bord och bänka, men möcke å tänka!» svarade Måns och svängde fram till Skällebo.

— Hva' ä' ni ute på för slags kolifej, gubba'? sporde Sven, när vi trädt öfver hans tröskel.

— Jo, vi ha vektiga värf för oss! svarade jag, som var dagens talman, samt drog åstad med friandet, så att det stod härliga till. Jag gjorde en sådan utläggning öfver Månsagårds nye la'gård och öfver Måns och hans fä och slaktesvin och vurningar och barnlöshet och gäldfrihet, att Sven ända baxnade.

När jag höll opp för att dra' andan till mig, gick han till köksdörren och skrek:

— Krestin, kom in i rappet!

Tösen kom och neg. Hon hade bestämdt stått på lur vid dörren.

— Nu ä' di löcka gjord, flecka! Måns vell ha dej te' mor i Månsagård. Dä duger, och du har väl ingenting emot'et?

— Nä, inte hva' ja' nu vet! Och så rodnade hon ett litet grand.

— Köss henne, Måns! komderade jag.

— Ja, dä får du! Nu ä' ho' så godt som din. Si så, bråka inte nu, flecka, utan statt still och låt karlen kössa dej! befallde Sven. Och så blef det.

Se'n vardt där ett dundrande kalas i Skällebo och ett vidlyftigt tal om hemgift och andra vurningar. Gu' vet hvar Måns och jag bara gjorde af all maten och drickat.

Men allting har en ände. Den tid kom, då jag ånyo måste ut och spänna för, ty Måns skulle naturligtvis stå i förstun och krama Krestin så länge möjligt var.

Se'n vardt där ett dundrande kalas.

— Men nu köra vi väl hem? lät jag, ty jag trodde säkert, att Måns hade bestämt sej för Krestin. Han var dock riktigt i tagen och sa':

— Hem! Åh, hundingen heller! Ha vi kommit ut att fria, så ska' vi fria rejält. Sväng nu åt nordsocknen till.

Så kommo vi ner till Stubbhult till Anders Peter, som har tre flickor, och där knäckte jag till på samma sätt och friade alldeles förskräckligt. Gubben blef så glad, att han knappt visste till sig.

— Tack för hedren! Tusen tack! Men hvilken vill du ha, Måns? För du vell väl inte ha alla tre?

— Dä kvettar hvilken jag får. Di ä' väl lika go'a! lät Måns?

Men det var i alla fall ett dumt svar. Ty när det kom till kritan, så ville de minsann ha honom alla tre. Där blef bå' gräl och lip af och Gu' vet, hur det slutat, om inte Måns till sist låtit förmå sig att utkora den mellersta.

— Köss henne tvärt, så ä' vi ifrån den tvisten! befallde jag. Och Måns tog flickan och satte henne i knä't. Om han kysste henne, det såg jag inte. Men det var väl säkert.

Sen blef där kalas i Stubbhult, så att vi slutligen knappt kunde andas.

Framåt eftermiddagen foro vi därifrån, lifvade och glada.

Sen friade vi i Vrå, Ekhult, Käringanäs och Sjöbo, och allt gick som en dans. Det fanns inga hinder. Mat och kalas öfverallt samt kyssar för Måns. Underligt att han bara inte slet opp sin trut.

Framme vid sjutiden kommo vi till skolhuset och friade till lärarinnan, hvilket tog skruf och vid kvällsmatsdags svängde vi fram till Stensnäs och friade till Isak Svenssons gamla Malena.

Där blefvo vi väl mottagna och så trakterade, att bå' Måns och jag blefvo ösfulla och måste stanna öfver natten.

Men vi fingo gök på sängen af Malena morgonen efteråt.

Djädringen så sjuka voro vi emellertid, särdeles Måns, och nu voterade han, att vi skulle köra hem och hvila oss.

— Dä var en styf dag i går, lät han, när vi kommit i väg. Och det hade han rätt i. Ty om jag får skräppa själf, så kan jag säga, att här nog inte ä' många, som ätit och druckit och friat så bastant, som vi gjorde den gången på en enda dag.

— Nå, hvilken ska' du ta nu? sporde jag.

— Jaha, den som dä visste ändå! Dä tål å grunna på, genmälde han.

Men sjuka blefvo vi efter det dagsverket med besked. Jag blef liggande i flera dar, och Måns, som ingen hade som såg om sig, var på vippen att stryka med, så han gick länge däroppe i Månsagården och förbannade friaredagen.

Nå, hvilken ska' du ta nu? sporde jag.

Och det gör jag också, ty det kom ut i socknen, hur vidt vi friade, och sen ha alla fäderna lofvat oss smörj för omaket, när de få håll i oss.

Jag för min del tordes knappast gå utom knuten sen det blef mörkt, och än värre blef det för Måns. Det är möjligt, att jag kan slinka undan, men antingen Måns gifter sej eller ej, så kan han vara så säker om stryk, som om han hade henne i näfven.

Ty det var ett för vidlyftigt friande, det medger jag, och det var inte godt för Måns att välja i en sådan hög.

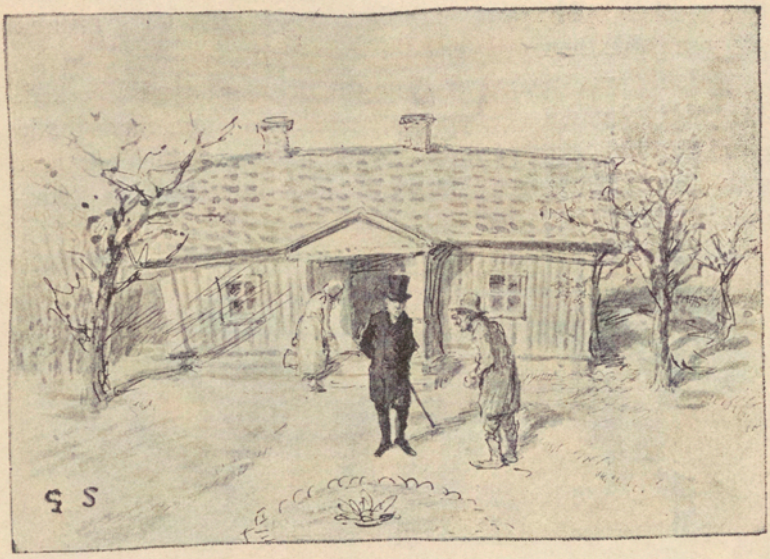

Gummes fall.

En jul inträffade ett icke så värst oäfvet kolifej i Maråsa komministergård, och jag har sannerligen god lust att tala om hela händelsen ifrån början till slut.

Maråsaboarna äro, såsom ni vet, så snåla, att de nästan stickas, och deras präst är så anspråkslös och beskedlig och ålderstigen och gammaldags, att sockenboarna göra med honom alldeles som de vilja, hvilket lyckas dem, eftersom gubben inte heller är något kvickhufvud, gunås. Och det behöfver han heller inte vara, ty han har just ingenting att uträtta.

— Jag har dä' så ledigt och godt, plägar han säga, ty sockenskomakaren sköter det andliga och kommunalordföranden det världsliga här i socknen.

Men om den gamle komministern förstode att stå på sin rätt och på sin kant, kunde han nog när som helst

tvinga sin snåla hjord att reparera, ja, till och med att bygga om prästgårdsbyggningen, som i själfva verket är ett odugligt gammalt skrälle, så lågt och så ledt, att ingen människa kan tro, att det bor en prelat eller en hierark därinne. Nej, det kan ingen föreställa sig, ty så skral och skamfilad ser byggningen ut.

Men prästen är, som sagdt, så anspråkslös och gudelig, att han låter sig nöja. Ibland kan väl en embetsbroder förmana honom och säga:

— Håll efter församlingen och påkalla laga syn, så får du en annan bostad, broder!

Men därtill svarar gubben alltid:

— A, den står nog bi i min tid!

— Men det är då alltför skröpligt. Du bör inte tåla det längre!

— Det förstås. Men jag är ju skröplig jag också! genmäler Maråsaprästen.

Och när denne inte fordrar någon förändring, äro sockenborna glada och låta det vara som det är med prästbyggningen.

Densamma är heller icke uppförd i går, ska' jag säga. Man skulle nästan tro, att hon förskrifver sig från den hedniska tiden. Och till bestyrkande af hennes antediluvianska ursprung, vill jag bara som hastigast nämna, att nedstigandet i den prästerliga källaren sker såsom på Gustaf Vasas tid genom en lucka i golfvet strax innanför köksdörren.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Nu hände det sig, att Gumme på Bygget i Maråsocken blef änkeman fort och ledigt, utan någon sin egen förskyllan eller värdighet samt utan föregående utgifter och kostnader för droppar och medikament.

Det gick nämligen — såsom ni väl på sin tid läste i tidningen — till på det viset, att kläppen i storklockan lossnade, när de sammanringde i Maråsa Vårfrudagen. Den sålunda frigjorda kläppen susade genom torngluggen ut i

rymden och for ned på kyrkobacken samt drabbade Gummes käring i hufvudet, så att hon föll och gaf upp andan, utan att säga så mycket som »aj» en gång.

Aldrig i hela min tid har jag varit med om ett större elände på en sabbatsmorgon eller om en sorgligare kyrkogång. Och själfva Gumme blef i början både perplex och snopen, hvilket ingen får förundra sig öfver.

Men han repade snart mod, och efter en kort liten tid knäckte han minsann till att fria och härja härs och tvärs i socknen och utom socknen också, hvarhelst han fick reda på ett fruntimmer uti den ålder, som anstod honom.

Han hade likväl ingen vidare framgång i detta förehafvande, stackars Gumme. Inte för det att det var någon egentlig fara med honom. Ty Gumme är just inte grymmare eller snusigare eller mera stubbskäggad än andra gubbar i socknen. Dessutom är han ju nykter och rejäl i sina affärer, kyrkosam och hederlig samt inte så värst gäldbunden heller, hvadan man kunde tycka, att det borde dugt för hvilken kvinna som helst att flytta upp till Bygget och bli mor där.

Men det var som förgjordt för gubbasjåtern. Och när man sporde de visa gummorna i orten, hvarför det vände sig så illa för Gumme i hans frierier och kärlekssträfvanden, rynkade de sina näsor och fnyste:

— Hvem i alla tider vill flytta te' en så'n, som har otur med att få sina hustrur ödelagda och fördärfvade af körkeklockekläppar!

Under tiden gick det på sin eviga höft med arbetet och hushållningen uppe i Bygget. Ty det veta vi nog litet till mans, att det barkar på sned med ett hus, där det inte finns en hustru, som tar reda på bitarna, utan där man ska' lita på vrånga pigor och legofolk, som bara äflas att få tiden till att gå fort emellan målen.

Och inte förbättrades ordningen på Bygget däraf, att Gumme ständigt och jämt flaxade omkring på giljarfärder.

När nu Gumme framåt hösten såg, att han inte kunde hjälpa sig själf i något afseende, hvarken i vården om sitt hus eller i sitt frieri, utan att det gick på tok för honom, så tog han en dag Gud i hågen och heldagströjan på axlarna samt gick ner till den gamle komministern och klagade sin grufliga nöd för denne, talte om sina vedermödor och jämrade sig bitterligen.

— Pastorn får lof hjälpa mig på trafven och ställa mig en käring i stället för den, som jag miste så oförhappandes, annars går de' åt hecklefjäll för mej! sa' Gumme till sist.

— Hm, lät pastorn och började fundera länge och djupt. Härunder kom han att betänka, att det på sätt och vis var kyrkan, som beröfvat Gumme hans hjälp och husära, och då tyckte pastorn, att det nästan vore hans plikt som kyrkans tjänare att erbjuda Gumme sin gamla kökspiga såsom en ersättning och ett vederlag.

— Skulle du icke, Gumme, — talade pastorn efter det han snusat tre resor, — skulle du inte kunna låta dig nöja med vår gamla Kajsa och anamma henne till äkta?

— Jo, gu'bevars. Inte är hon just någon grannlåt te å si på, för hon ä' allt bra skef och knotig och till och med lite glosögd. Men en får inte va' så noga, och något är väl bättre än intet, genmälde Gumme och ljusnade i synen.

Nå, sen förde pastorn tillsammans kontrahenterna i köket, och det blef inom tio minuter en ganska bra kärlek rådande mellan Gumme och Kajsa, ja så pass bra, att de kommo öfverens om att gifta sig på nyåret.

Hvilka knep och svartkonster Kajsa sedermera använde på Gumme, det vete Herren allena, men visst och dagsens sanning är, att gubbastollen vardt så toseter efter henne, att han vankade till henne hvarannan lördagskväll hösten igenom, och många gånger midt i veckorna också. Ja, Gumme blef med tiden så pass besatt, att när han var inne

i sta'n för att handla sin julafisk och andra grejor och finesser till högtiden, så köpte han en silkessjalett med kvarterslånga fransar på till julklapp åt Kajsa. Sjaletten kostade inte mindre än åtta kronor, och häraf kan man bäst förstå, hur kärleken grasserade i Gumme.

Så kom ändtligen julaftonen, och Gumme traskade i kvällen neråt prästgården till med sjaletten i näfven.

I herdetjället hade man satt sig tidigt till bords den kvällen, ty den gamle skulle ju upp till ottan och möda sig med predikande samt ville därför snart i säng.

Under högtidlig och andaktsfull tystnad tärde man sin fisk. Julefrid och lugn rådde i salen, där Kajsa stultade omkring och passade upp sitt gamla herrskap.

Man skulle just sätta fram gröten på bordet, då tystnaden plötsligen bröts af ett rysansvärdt vrål och ett egendomligt ramlande i köket. Det varade blott en sekund. Sedan vardt allt tyst igen.

Kajsa släppte grötfatet, frun bleknade, och pastorn bäfvade i sitt innersta en lång stund.

— Statt upp, tag ett ljus, Kajsa, och låt oss se efter hvad det är! stammade han dock slutligen.

Så gingo de alla tre och öppnade dörren samt lyste ut åt köket.

— Här synes platt intet. Men du hafver glömt att lägga ner källarlämmen, Kajsa!

— Ja, Gu' tröste mej, jämrade denna.

Omsider vågade de sig likväl skälfvande ut åt själfva köket och förnummo då ett underligt ljud utur källaren.

— Ett spökelse är där nere! skriade Kajsa.

— Vik hädan! ropade pastorn och lät ljusskenet falla ner genom gluggen.

Där nere iakttogo de då ingenting annat än ett par stöflar med sinkor på, hvilka voro vända uppåt vädret och flaxade hit och dit.

— Vade, vade retro! Vik undan, Satanas! framstötte pastorn och höll sig i dörrposten, medan frun alldeles tillintetgjord släpade sig dädan inåt sofrummet. Men Kajsa hade inte länge skådat ner på stöflarna och tillställningen i källaren, förrän det blef lif i henne.

Han såg ut som en man, hvilken vältrat sig i blodet på ett slagfält.

— Dä' ä' ingen Satanas! Herre Gu', dä' ä' ju min Gumme, som dråsat igenom hålet, och nu står han på hufvet i fruns mosastånna där nere. Och dä' ä' jag, som ä' skuld te' alltihop. Herre, misskunda dig, grät Kajsa.

Och såsom en pil släppte hon sig ner i källaren.

Nå, efter mycket stönande och bråk fick hon då slutligen upp den nästan halfkväfde Gumme ur mosastånnan.

Men ni kan väl tänka er, hur karlen såg ut, när han höjde sig upp ur gluggen i golfvet. Rödt lingonmos strömmade från hans lekamen. Han såg ut som en man, hvilken vältrat sig i blodet på ett slagfält.

— Är ja' en varg eller en björn, efter du vell fånga mej i fallgrop, Kajsa? röt han omsider och hotade att på stående fot göra slut med fästmön. Så uppretad och förargad var han, hvilket heller inte var så underligt. Man behöfver ju bara taga hvar och en till sig, så finner man nog, att det är stor skillnad på att ramla i en mosatunna i stället för uti en kvinnofamn.

Det hjälpte inte, att pastorn talade visdom och förstånd till honom, det halp inte, att Kajsa lofvade att tvätta och skura honom ren till kropp och kläder samt att gifva honom gröt och fisk och svinahös. Gumme var arg och obeveklig. Moset hade tydligen helt och hållet släckt kärleken i honom.

— Nu går jag sådan jag är, för ja' ska' visa folket utefter hela vägen, hur en ärlig friare blir handterad på julafton utå' sin fästemö, när han vill gå te' henne mä' en sölkessjalett! dundrade Gumme och gaf sig så hisklig, som han såg ut, af mot hemhållet.

Än i dag går han också ogift där uppe i Bygget, och det får han väl göra till döadar, tänker jag.

Men hvar gång Kajsa ser källarlämmen i sitt kök, så gråter hon. Och ofta spottar hon i ilska på'n och förevitar honom sin ogifta belägenhet.

Ett fattigvårdsmål.

Kommunalnämnden i Hiarum var samlad och var arg, arg så att det blixtrade och dundrade i den mörka och nerrökta sockenstugan. Och kommunalnämndens vredesmod var kanske i viss mån förlåtligt.

Grannkommunen i Långstorp hade skojat Hiarumsboarne, ty i Långstorp hade de en vådligt knifvig ordförande, som kunde räkna ut saker och ting långt i förväg, och på grund af detta sitt snille hade han nu bragt Hiarum i knipa.

Saken hade det här sammanhanget.

Ordföranden i Långstorp hade på sin tid en torpare, som hette Jonas, en gammal fattig änkeman för resten. Men Jonas hade en dotter, som var rask och grann och lifvad och glad. Tösen hette Ingrid och ordförandens son var så pin trallande kär i flickan, att han ovillkorligen ville gifta sig med henne.

Ordföranden svor och dundrade och hotade. Men det halp inte. Ty fastän han var en öfverdängare i kommunalfrågor, så blef han dock bet när han tog i tu med denna kärlekssak.

Han kunde drifva igenom hvad han ville på stämman, men hemma i sitt hus gick det i denna affär rasande på sned för honom. Och han skulle bestämdt blifvit flintskallig på kuppen, om inte slumpen kommit honom till hjälp.

De tröskade på verk en dag hos den bålde ordföranden, hvilken stod där på logen såsom ett åskväder, färdigt att urladda sig, när han såg sonens miner med Ingrid.

Allt gick dock sin gilla gång ända tills ungefär midten af sista målbetet.

Om det var för att hon tänkte och tänkte för mycket på sin älskare, det vet jag inte, men Ingrid såg väl inte upp riktigt. Hon fick sin arm in i cylindern på tröskverket. Där blef ett skrik och ett hallo på logen utan like. Hela hennes arm vardt krossad, och Ingrid fördes under natten nära på halfdöd till lasarettet.

— Dä' ä' Guss finger! mumlade ordförar'n.

Ja, godt folk, sen gick det på vanligt vis. Inte kunde sonen vara belåten med en enarmad hustru. Med en sådan reder sig ingen jordbrukare i våra dagar. Han glömde henne därför innan hon blef utskrifven från sjukhuset samt gifte sig tre månader efteråt till ett hemman i Marbäcks socken.

Ingrid blef, förstås, förtviflad i början. Men fastän hon ägde blott en arm, hade hon ett fagert anlete och ett lätt sinne, och dåliga pojkar finnas öfverallt. Hon lät trösta sig af sådana, och så föddes där faderlösa barn, som svulto och skreko i stugan hos Jonas. I sinom tid började ock dennes arbetsförhet att tryta, så det liknade sig till att Långstorps kommun i rappet skulle få en duktig tunga från själfva ordförandens hemman.

Man kan tänka sig att detta skulle gräma denne.

— Jo, vi få oss allt ett påhäng från ditt torp. Eller hva' vill du, att vi ska' göra med Jonas och dottern och ynglet! lät folket till honom.

— Vi ska vräka hela kosidangsen på Hiarum, hviskade denne.

— Hur i hela lifvet ska dä gå till?

Jo, då förklarade ordföranden, att det fanns en liten stugubyggnad med plan till salu i Hiarum för hundra

Dä' ä' Guss finger! mumlade ordförar'n.

kronor. Köpte nu församlingen densamma och gåfve den åt Jonas samt ställde så till, att denne inte under ett år behöfde begära understöd af grannsocknen, så blefve Hiarum se'n fast för hela sällskapet.

— Hi, hi, hi — grinade Långstorparne — du är ingen vanlig dumbom. Kan du stöka te' mä' saka på dä' viset, så ska' du bli omvald. Djädran i dej, du borde rent af bli riksdagsman!

Ordförar'n dref saken igenom. Lägenheten köptes i Jonas' namn. Familjen drog till Hiarum; året var gånget och nu hade Jonas och Ingrid och hennes barn hemortsrätt i Hiarum.

Långstorparne flatskrattade, gnodde sina händer och prisade sin ordförande. För hundratjugo kronor hade de ju kommit undan hela denna affär, som såg så farlig ut. Hi, hi, hi!

Men i Hiarum var man alldeles förbanskad, och dess kommunalnämnd rasade, som sagdt, så att sockenstugan skalf vid'et.

Nämnden hade kommit in i tidningen, och det var detta, som utgjorde ämnet för betraktelsen under dagens sammanträde.

På bordet låg nämligen ett exemplar af självfvaste länstidningen, i hvilken under rubrik »En skön kommunalnämnd» omförmäldes granna ting, om huru Hiarum behandlade sina fattiga.

I en bofällig och till hälften nerramlad koja i socknens utkant bodde — hette det i bladet — en familj utan mat och nästan naken. Gubben låg ledbruten utan förmåga att reda sig själf, barnen, tre till antalet, voro blågula af hunger och till att sköta alla dessa fanns blott en enarmad af slit och hunger nästan halffånig kvinna. Och så gjorde tidningen vidare sina utläggningar, talade om hjärtlöshet och oduglighet hos kommunalnämnden och hotade med ingripande af länsman och annan kunglig befallningshafvande.

Jesses hvad nämnden var besatt. Ett sån't ursinne har väl aldrig någonsin försports hos en hel myndighet. Ledamöterna stampade i golfvet, dängde knytnäfvarne i bänkarne, hötte åt Långstorps-hållet samt hojtade allesammans på en gång. Till sist fick ordföranden i Hiarum dock så mycket sans, att han äskade ljud och sporde:

— Hva' ä' att göra, karlar?

— Mä' Jonasabyket, menar du? inföll Måns i Skog.

— Nej, hvem tänker på dem!

— Men vi få lof gendrifva tidningen, annars kan landshöfdingen tro, att vi ä' fähunna allihop.

— Jaha, dä' kan han. Men om länsman kommer och lägger sin näsa i blöt.

— Bah, dä' bäfvar ja' inte för. Vi ta väl ett litet grabbatag i kommunalkassan och muta honom, så skrifver han att dä' inte är så farligt med Jonas och barnen samt att vi gjort vår plikt.

— Jaha, dä' går nog. Men hur i attan ska' vi skrifva genmälet till bla'et. Skam borde ta hvarenda tidningsskrifvare.

— Var inte rädd, dä' gör han säkert!

— Vi skrifva, att Jonas äger stuga och plan och att han således är fastighetsägare!

— Brabo, det biter nok på landshöfdingen!

— Och att fattigvården inte behöfver befatta sej med egenrådandes folk.

— Dä' stämmer. Och att dom icke begärt understöd!

— Jo, Ingrid har varit framme sex gånger och tiggt om hjälp!

— Dä' gör ingenting! Hvem kan kontrallera det. Då invända vi i alla fall, att hon bara tiggt enskildt och ej af kommunen.

— Gillas! Ja, ser ni dä', vi få nog sjutsingen ihop ett genmäle, bara vi grunna efter och hålla tungan rätt i mun. Tag nu till pennan och forma till dä' här, du

Måns, så ska' landshöfdingen nog få se, att vi inte ä' hvarken så hårdhjärtade eller så dumma eller så känslolösa för de fattiga och lidande, som den förhärdade tidningsdrummelen utmålar.

De små barnen sprungo barfota i rimfrosten.

Om någon utanordning af hjälp åt de arma blef intet tal.

— Dä' hinna vi tids nog med längre fram, mente de.

Medan alltså kommunalnämnden arbetade och slet med att komponera sitt genmäle till tidningen, låg Jonas därute

på sitt plågoläger svältande och jämrande sig under värkens anfäktelser, och de små barnen sprungo barfota i rimfrosten på den kyliga marken och tittade och tittade, om ej den arma, lytta, bleka och skälfvande modern skulle skymta där nere på stigen, förande med sig en beta bröd, gifvet åt deras små blåa munnar af barmhärtiga människor.

Goda bussar.

Byamännen i Hamra och Skrikebo hade varit osams ända sen sjuttonhundratalet på grund af rågångsaffärer.

Under den gamla goda tiden hamrade de på och slogo hvarandra, så snart de stötte ihop, och på grund däraf förekommo många män med afslagna näsben och andra dylika skavanker i byarna Hamra och Skrikebo.

Men under nuvarande bildade tidsålder slåss de nästan aldrig, fastän deras sinnen väl äro lika hätska som förr, utan nu skälla de endast på och munhuggas med och ärekränka och chikanera hvarandra, när de råkas. Hamraborna kalla Skrikebomännen för »grisar» och de senare hafva pålagt de förra det förfärliga vedernamnet »getter».

Så fort alltså en Skrikeboman möter en Hamrabo, det må nu vara hvar som helst, börjar han tvärt ruffa och grymta: — uff — uffui — uff — uff. Och då stannar Skrikebokarlen på ögonblicket samt bräker tills han blir eldröd i synen och håller på att tappa andan:

— Bä-ä-äh, ditt lea kriatur!

I tider, då vredesvågorna gått tämligen högt, har det till och med händt, att de icke kunnat hålla sig ifrån bräkandet och ruffandet ens vid sin kyrkogång. Ty det har tidt och tätt inträffat, att Hamraskocken efter gudstjänstens slut ställt upp sig nere vid kyrkostallarne och höjt mot skyarne ett unisont »uff-uff-uffui!», när Skrikebomännen

nalkats. Och dessa ha heller inte varit sena att knäcka till med sitt »bä-ä-äh!» så att luften skakats därvid.

Lifvadt har det varit för oss andra att höra därpå, men inte har det där bölandet egentligen utgjort något passande slut på gudstjänsten.

Ja, på det viset ha dessa byamän hushållat med hvarandra i långliga tider alldeles som svensken och norrbaggen.

Men en maj blef det liksom ett slags vapenstillestånd dem emellan. Det hampade sig nämligen som så, att Karl Johan, som är den mäktigaste storgubben i Hamra, hade en son, hvilken blef alldeles vild efter Magnussons tös i Skrikebo. Ty kärleken är oregerlig och underlig och låter inte styra sig på något sätt eller vis.

Karl Johan sa' visserligen gång på gång till pojken, att han skulle hålla sig med sina kärleksaffärer inom sin egen by och inte sprattla efter töser inom fiendens läger. Men pojken blef allt besattare.

Och Magnusson förmanade sin flicka och vaktade henne det bästa han kunde, men hon blef endast mer och mer bångstyrig. Och till sist gick det så långt, att de unga plockade tillsammans hvar sina smågrejor, läto järnbanda koffertar samt togo ut attest till Amerika.

Då fingo gubbarne lof att gifva med sig, och Karl Johan och Magnusson gingo tillhopa, utan att bräka och ruffa åt hvarandra, för att styra och ställa åt barnen.

— En ska' få se att Greta i Skrikebo blir en ny slags Fridkulla! menade vi i hela socknen.

Sen gick allt sin gilla gång, och eftersom alla Hamraborna voro släkt med Karl Johans, och Magnusson besläktad med hela Skrikebo, så skulle det ju bli liksom släktskap mellan byalagen i sin helhet. Fördenskull blef det frid, och orden »gris» och »get» nämndes just inte vidare.

Så kommo Karl Johan och Magnusson en afton tillhopa nere hos landthandlarn, den räfven, för att få litet

skrifvet och ordnadt på grund af det förestående äktenskapet, och där spände de, gubevars, till att dricka vin och öl inne i bodkammaren så att det stod härliga till.

Handlarn langade in den ena flaskan efter den andra, och gubbarne vordo om en stund både rörda och andäktiga, särskildt Magnusson, som är mera blödig utaf sig. Han grät och gjorde ett ljufveligt tal om försoning och vänskap, och efter talet knäckte bägge gubbarne till att sjunga psalmverser, som voro lämpliga för stunden. Hela det ussla rucklet, hvari handlarn bodde, rent af darrade när de klämde i:

»Som hälsokraft af balsam går,
likså ett folk af endräkt får
sin rätta tröst och styrka.»

Men rätt hvad det var togo de till att tralla visor, och det gick så långt, att själfva Karl Johan föreslog Amerikatrallen:

»Jag öfver pölen dråsa skall
och räknas till den skara all,
som svaja skall
på böljans svall.
Hej dick, hej dack, filismack!»

Och de stampade och grinade, spottade och härjade samt voro ena vådliga bjässar.

Handlarn satt vid bordet och präntade och skref liksom för ro skull på ett aflångt och grannt papper.

— Han är en helsefyr te' kunna skrifva bra! utbrast Karl Johan.

— Åh, du ä' inte så dåligt pennavan, du heller! inföll Magnusson.

— Nä', gubevars! Ta' hit pennen, så ska' ja' visa, att ja' kan skrifva mitt namn på folkavis, jag med! lät Karl Johan och tog på sig en lärd min.

— Skrifv'et där, så få vi si! sa' handelsmannen och flydde Karl Johan pennan samt pekade nere på högra sidan af remsan.

Och gubben skref så att det gnisslade efter'et.

— Kan Magnusson skrifva maken till det? sporde handlarn.

— Nä' dä' vete hundan! Men ro hit mä' skrefdonen, så får ja' si.

— Skrif där tvärs öfver den där grannlåten! sa' handlarn och svängde om papperet.

— Djädran i den, han ä' vesst värre än ja', lät Karl Johan, som stod och tittade på hur Magnusson svängde till sitt namn.

— Ja, Gu' vet, men försök en gång till på den rena sidan! inföll handlarn och vände upp bakdelen af papperet. Och Karl Johan skref och lirkade med tungan i mungiporna.

— I ä' lika go'a bägge två! Men nu bry vi oss inte om det här vidare, utan nu ta' vi oss en halare till. Skål! sa' handlarn.

Och sen förlustade sig gubbarne ytterligare, så att när de framåt kvällen skulle ut genom den mörka boden, voro de så pass, att Magnusson kom på hufvudet i en silltunna,

åt hvilket elände Karl Johan kom i sådant grin, att han inte visste till sig förrän han satt i sirapsbaljan.

Men hur det var kommo de likväl helbrägda hem.

Cirka åtta da'r efteråt tog Karl Johan, efter det han fått en breflapp från sta'n, sitt stora spanska rör i näfven och gaf sig i väg till grannbyn. Hvad som gick åt honom visste ingen. Men de, som mötte honom, tyckte, att han såg blek ut, och inte hälsade han heller på folk.

Ett par bösshåll ifrån Skrikebo fick han se Magnusson komma sig till möte, likaledes med käpp i näfven.

När gubbarne fingo syn på hvarandra stannade de bägge två.

— Uff-uff-uffui! grymtade Karl Johan.

— Bä-ä äh! Ditt le'a lif! bräkade Magnusson. Och när de blifvit hesa och icke orkade ruffa och bräka längre, gingo de löst på hvarandra med käpparne.

— Ja' ska' ge dej för att förfalska namn i banken! röt Karl Johan.

— Och ja' ska' lära dej att stjäla åtta hundra kronor på växel! Din tjuf! Där setta många på Långholmen för mindre! skrek Magnusson.

Och gubbarne foro till en början på hvarandra med käpparne, men se'n togo de till näfvarne och luggades och klöstes, så att det var en sann glädje däråt. De skreko och väsnades, så att hela Skrikebo by genljöd af deras vrål. Men så arga voro de och så ilsket hade de huggit tag i hvarandra, att det var nära nog omöjligt att skilja dem åt.

— Han ä' en förfalskare! pustade den ene.

— Kör efter länsmannen, för han ä' en tjuf! stammade den andre. Och folket kunde inte begripa hvad som satte åt de båda gubbarne.

Så togo de fram hvar sitt notifikationsbref från banken.

— Här ska' ni få se hvad han går för! sa' Karl Johan.

— Titta här, go' vänner, ska' ni få se, hur han förfalskar, värre än en herreman! hånade Magnusson och höll fram sitt bref.

Hvarken folket eller de bägge agerande gubbarne kunde begripa schäsen, utan där hädades och svors och fördömdes en lång stund, ända tills Magnusson slog sig för pannan och bad Karl Johan att få tala vid honom i doldom.

— Jaså, du vell ändtligen bekänna nu!

— Hör du — hviskade Magnusson — du ska' få se, att det var på en växel vi skrefvo våra namn i fyllan nere hos handlarn här om sistens.

— Kors, ja visst attan, där ha vi ägget. Ah, den banditen har belånat den. Men tösst mä'et, för all del, annars blir här chikan! Anagga ett sådant elände!

Och till de närvarandes stora förvåning blefvo gubbarne efter sitt enskilda samtal bums sams igen, och äro

än i dag de bästa bussar i kristenheten, ty nu förenar dem äfven ett gemensamt hat till handlarn.

Den gemensamma växeln, som sättes om hvar fjärde månad, håller nu tillhopa Hamra och Skrikebo fastare än själfva äktenskapet. Så nu råder där stor försoning mellan byamännen.

Ett mjölkvällingsdrama.

Kommunalnämndsordföranden herr Sven Petter Karlsson i Rinkaby, hvilken i våra dagar ser så allvarsam och förfärlig ut, som om icke endast Rinkaby kommuns utan hela världsaltets väl och ve berodde på honom, har en gång varit ung och tisslat tosingaforor med töser, han som andra. Ty fastän det nu icke finns stort annat än kommunalförfattningar, fyrktalslängder och gamla stämmobeslut i skallen på'n, så har där likväl tumlat om kärleksgriller i det hufvudet, när det en gång inte var så viktigt och grådaskigt eller på hjässan så kalt som det nu är.

En gång under Sven Petter Karlssons ungdomstid hände det honom en kväll, när han med några supar innanför västen återvände från en auktion, att han råkade Ulla i Fårakull ute på vägen.

På den tiden var inte Ulla så värst illa funtad, hon heller, fast hon var klent klädd och endast en fattig torparflicka.

Ett bra kösseverk hade hon likaväl, men aldrig hade det hörts något stolligt eller dåligt om henne. Tvärtom hette det, att hon hade en »svag och klen natur» och att hon var så blyg och enfaldig, att hon skiftade hy och darrade i kroppen, så ofta en karl tittade åt henne.

Eftersom nu unge Sven Petter var ett grand lifvad, och vägen var enslig, när de träffades den där kvällen, tog

han sig i yrseln för att vänslas med flicksjåtan, klappa henne och prata och regera, så att Ulla i sin oskuld och ovana vid pojkafasoner fick alldeles fullt och bergfast för sig, att han ovillkorligen ville gifta sig med henne.

Och det vill, gunås, icke mycket till, innan en sådan tro går in i en flicka och åvägabringar förunderliga verkningar i henne. Om de lika kvickt kunde bringas att tro på skriften och rätta sig efter den, voro här inte så många ledsamheter till i världen.

Hvad nu emellertid Ulla beträffade, blef hon efter den där betan alldeles förvandlad. Blygheten rymde med ens ifrån henne och hon vardt som en sprittande lärka om våren, så att hennes bekanta aldrig nog kunde förundra sig öfver hennes snabba sinnesändring. Ty de begrepo inte, att det var kärleken, som kommit emellan och förlossat henne från den forna tungsintheten.

Men när hon sedan rätt snart kom underfund med, att Sven Petter bara drifvit skoj med henne, att han inte haft den aflägsnaste mening med allt hvad han sagt den där kvällen på vägen genom Storegårds hage i Rinkaby, undergick hon än en förvandling.

Hon blef, som man säger, toseter och fjantig samt till ingen nytta och till intet gagn. Så länge föräldrarne lefde, satt hon sedan dag ut och dag in och år ut och år in på en soffa vid fönstret i Fårakull och vaggade med kroppen och tittade och väntade Sven Petter.

— Nu ha vi honom snart här, för i da' bär det af till prästen efter lysesedel! voro nästan de enda ord man hörde henne säga.

När sedan föräldrarne gått till vår Herre, hyrde församlingen in henne hos en ensam kvinna, som hade en liten stuga på Rinkaby skog.

Där hade hon nu suttit och vaggat och tittat, tills hon omsider blifvit gamla människan.

Men under tiden hade däremot Sven Petter vuxit till i ålder och visdom samt omsider blifvit ett ljus och en ordförande i Rinkaby.

Ulla tog sig aldrig hvarken ondt eller godt före, så att man godt skulle kunna trott, att hon gått ur världen, om man ej nödgats påminna sig henne vid kvartalen, då fattigsäden och sofvelskillingarne utdelades.

Så mycket mer förvånad blef man därför en söndagsmorgon, då gumman, hos hvilken hon var inackorderad, kom fram till Sven Petter och förklarade, att Ulla med ens

blifvit aldeles vild, så att det nästan var vådligt hafva henne i huset, där ju ingen karl fanns.

— I få' lof köra henne till hospetalet bums! rådde gumman.

— Hm! Ja' ska' utreda saken och bereda ämnet och höra stämman om'et! resolverade Sven Petter samt uppsatte därefter följande kungörelse: »Ledamöterna i kommunalnämnden kallas att sammanträda efter gudstjänstens slut å vanligt ställe, för att fatta beslut om svagsinta Ulla Johansdoters mindre vetande, som är i starkt tilltagande.»

Jag ska' säga, att det blef en både lång och uttömmande öfverläggning inom nämnden den sabbaten, ty man ansåg sig böra göra allt hvad göras kunde för att slippa ifrån hospitalskostnaderna. Framåt aftonen hade man alltså lyckats få ihop den här paragrafen: »Nämden beslöt att säkerligen endast en hop ondt blod under årens lopp samlat sig i ofta berörda kvinnsperson, hvarigenom hennes mindre vetande förmerats, och på grund häraf anser nämden, att hon bör unnergå laga syn för utrönande dels af vettets våldsamhet dels om icke en verkställd åderlåtning kan återställa henne till förutvarande normala mindre vetande, och skall nämnden nästa måndag i gemen företaga synen å berörda kvinnsperson».

Nå, dagen därpå masade ledamöterna alltså i väg ner till skogstorpet, där Ulla bodde, och Sven Petter Karlsson skred fram i têten med viktig min.

När de trädde in i stugan, stod föremålet för synen vid spisen och rörde med en träslef i en gryta rykande mjölkvälling.

Aldrig ett ord sa' hon, men ögonen glödde och glänste i henne som på en arg katt, så hon såg allt litet anskrämlig ut.

— Guss'fre! lät kommunalnämden och började i enlighet med plikt och ämbetsmyndighet syna Ulla från hufvud till fotabjället.

— Ho' ä' rätt fet och hullig, så hon tål en bra tappning! utlät sig v. ordföranden.

— Ja, jag tror, att denna besektning måste ytterligare stadfästa oss i det fattade beslutet! yttrade slutligen Sven Petter.

Men när han talade blef det liksom lif i kvinnan.

— Jaså, ä' dä' du, Sven lelle! Ska' vi gå te prästen nu? ropade hon och tittade vidöppet på ordföranden.

— Nä'! vi ska' gå ner te' Johannes på Holmen och be honom åderlåta dej, så blir du snart bra igen, för du ä' sjuker nu.

Men han hade inte väl fått ordet ur mun, förrän hon blef alldeles blåblek i synen och knäckte till att röra i grytan, så att det fräste efter'et. Och innan Sven Petter visste ordet af, slängde hon en full slef af den skållheta vällingen midt i synen på'n, så att han tumlade bort emot väggen och vrålade som en tjur.

De andra karlarne hunno heller inte sansa sig, förrän hvar och en af dem också fick sin fulla slef välling öfver hufvud och ansikte, ty i sin galenskap slängde hon välling så kvickt som en blixt och mycket fortare än en vettig människa skulle kunna slänga välling i synen på folk. Och en vettig människa skulle heller inte kunnat råka så rätt som hon gjorde.

Smack, smack, smack, lät det i ansiktena på dem. Det immade och rök och osade vidbrändt erbarmligt, och kommunalnämndsledamöterna rusade ut på marken och skrålade, så att det hördes fram till kyrkobyn.

Ett sådant elände hade man då väl aldrig hört talas om förr i någon socken. Hela kommunalnämnden skållad på en gång! Och detta till på köpet utaf mjölkvälling, som ska' vara nästan det djädrigaste en människa kan skålla sig af. Därtill var vällingen tjock och behöll hettan länge i sig, så att när de stackars karlarne sökte torka sig

i synen, följde skinnet med och blef sittande i tjocka hvita flankar på deras tröjärmar.

Månntro, det var en fasans och en hjärtslitande syn byamännen i Rinkaby fingo skåda, när ledamöterna i nämnden

Smack, smack, smack lät det — —

vid middagstiden vände åter från sin syneförrättning, röda som nykokta kräftor och flådda i ansiktena.

Man kan tro, att det gjorde ondt och att de måste illgrömma sig, och ju mer de illgrömmade sig, ju värre gjorde det, förstås. Det var hjärtskärande att se dem.

— Hva' i himlens namn ha' I råkat ut för slags djäfvulstyg? skriade folket.

— Mjölkavälling, stönade kommunalnämnden och vred sig, ty det gjorde förstås smärta, när de skulle tala och sätta käkarne i gång.

En Guds lycka var, att barnmorskan kom dit i detsamma, ty hon begrep, hvad de ledo utaf.

— Vi få lof vira in deras hufvuden i rårifna potater och det i rappet! ordinerade hon.

Ock där kommo fram rifjärn och där refs potater i Rinkaby, så att det yrde efter'et och inom kort hade hvarje kommunalnämndsledamot ett 6 tum tjockt lager af rått potatismos och två handdukar eller ett stort lintyg om sitt visa hufvud. Sådana fingo de länge gå. Oförståndigt folk grinade och tyckte, att de sågo löjliga ut. Men vi, som hade bättre vett, ansågo det inte så särdeles nöjsamt att skåda våra förtroendemän gå omkring på det viset såsom spöken i socknen.

Men vi fingo väl det där för våra synders skull och för att vi alltid varit så öfversedliga och hädat stadbofolk för deras utsväfningar och svafvelsyredramer.

Våra egna snedsprång och mjölkavällingsdramer äro, min själ, inte stort bättre.

Nemesis.

Mellan Stigamo och Hook växte öfver hela den s. k. »Getamon» en majestätisk skog, en af de ståtligaste och tätaste i hela landskapet. Nu är han ödelagd och raserad, och där förr väldiga furor hejdade stormarne, hviner nu vinden skarp, ohejdad och bitter fram öfver gråa, fula, skrofliga klippor, små buskafällor och tröstlös vrakmark.

Yxa och såg hafva fullbordat sitt förstörelseverk, »Getamon» är till spillo gifven och ligger såsom en öken. Där finnes ännu icke ens virke till en telegraf- eller telefonstolpe, som kan egga en baggbölares håg till pitpropsfällning.

Men fordom stod där, som sagdt, en tät skog, som bildade allé utmed vägen fjärdingsväg efter fjärdingsväg och mil efter mil.

Genom den högtidliga tystnaden i Getamon ströfvade en mörk novemberkväll Kalle i Granhult och Gustaf i Stackebo.

De hade forslat tackjärn in till staden och voro nu på hemväg.

I Stigamo hade de betat, och just som de i mörkret skulle köra därifrån, kom en medelålders man fram till Kalle, hvilken körde efterst, emedan han hade den trögaste hästen, och frågade om han kunde få åka med honom fram till Svenarum.

Det gick för sig. Den främmande karlen satte sig upp på åkbrädan öfver spjälahäcken, och så bar det åstad i sakta lunk in på Getamon.

Det var klart, att Kalle och hans reskamrat snart kommo i språk med hvarandra, och under samtalet inhämtade Kalle, att hans sidokamrat hade sitt hem neråt Sunnerbohållet och att han dref handel med kreatur, dem han köpte därnere och dref uppåt Östergötland.

Han hade just nu varit uppe med en drift, den han hopköpt på höstmarknader söderut.

— Det blir pengar för så'nt!

— Åhja, visst får en röra sej mä' lite grand, men förtjänsten kan ibland bli rätt klen, och den här gången gick det inte så bra. Det ä' därför som jag nu krasslar mej hem på det här billiga viset, meddelade främlingen. Under sådana och dylika samspråk blefvo de omsider allt bättre och bättre bussar, så att kreatursh andlarn till sist anförtrodde Kalle, att han hade inte just så lite pengar på sig.

— Men dä' är inte mina på långt när alla, för dä' är mest andras och lånta medel jag vånglar med! slöt han.

Gu' vet hvad Kalle härvid kom att tänka på, men han började köra allt sämre och sämre och de blefvo betydligt efter Gustaf, hvars vagnsrassel hördes mer och mer i fjärran.

— Kamraten kör ifrån oss! påpekade främlingen.

— Åh, vi finna honom nog framåt Hook; hans häst ger snart tappt!

Så gick det ett par fjärdingsväg under ömsesidig tystnad, men när de kommo till en af de skarpa brinkarne, som finnes midt i mons ödsligaste del, föreslog Kalle att de skulle gå uppför densamma.

Hvad som där utspelades i novemberkvällen, det blir en gåta.

Gustaf yttrade väl mången gång att han, som satt och lurade och sof i häcken, medan märren hans gick sin jämna lunk, väcktes upp af ett skrik, som han tyckte komma från

väster, från det håll i skogen, där ån rinner fram bakom en hop skrofberg, där ufven och spöken och räfvar sades ha' sina tillhåll. Men han hade då inte lagt vidare märke till det, och han hade inte heller hört mera än ett enda rop.

En stund efteråt fick han emellertid höra hur Kalle kom körande efter, så att det sang i vägen. Och så kommo de åter i sällskap bortåt Snoarp till.

— Dä' va' hundan hvad du blef långt efter där borta! Hörde du inte hur jag hojade på dig! sa' Gustaf, när Kalles häst kom fram med sin nos i hans häck.

— Nä', ja' satt och somnade och då gick hästen som han ville, den drummeln!

— Har du inte hört ett ledt skrålande i skogen, Kalle? Jag blef ännа liksom rädder!

— Nä', inte har ja' hört nå't!

— Jaja, kanske ja' drömde't! Men hvar tog karlen vägen, som steg på hos dej borta i Sti'amo.

— Jo, han la' af neråt Byarum, han va' vesst ifrå' Stöstorp, efter hvad ja' kunde töcka! svarade Kalle.

Och sen talade de inte ett ord mera förrän de kommo till Hookadal, där de ånyo skulle beta och titta in till »Ödmanskans», som brukligt var på den tiden. Ty Ödmanskan sålde brännvin.

När de stodo därute och betslade af sina hästar, tyckte Gustaf, att det var någonting konstigt med Kalle.

— Dä va' grymt hvad du ånnas (andas) kvickt, sa' han.

— Åh, ja' vet inte dä'! genmälde den andre.

Men när de kommo in i spisskenet hos »Ödmanskan», blef Gustaf nästan rädd.

— Jess' så bleker och schvetter du ä', och bloig på tröjärmen, Kalle!

— Ja, om ja' ska' säja som sanninga ä', så dråsade ja' af vagnen, när ja' satt och sof därborta på mon! stammade den andra och tillade, att han trodde sig i samma vefva ha blifvit gastakramad.

Men det påstod Gustaf många gånger se'n, att något konstigt var det med honom. Han fick aldrig ur sitt hufvud, att icke Kalle råkat ut för något trolleri den kvällen, och han ställde det i sammanhang med det skrål han tyckt sig höra ur skogen. Ty ifrån den stunden var Kalle sig inte lik ett enda ögonblick.

När de bröto upp från »Ödmanskans», ville han ovillkorligen köra förut och han, som annars alltid var aktsam om hästen, ryckte nu och slog samt for fram som en vilde.

Hemma i Granhult vankade han se'n som en hamn, och ingen skulle någonsin se, att han efter den där stadsresan drog på mun.

Annars gick allt sin gilla gång. Men nedåt Ryssbyhållet hade de ett fasligt prat om en kreatursuppköpare, som rymt med pengarne för en hel stutadrift och som aldrig lät höra af sig.

— Det var en riktig filur att kunna göra det knepigt. Han dunstade af, så att det inte ens spordes en rök efter honom! Men en barbarisk karl var det i alla fall, som aldrig lät hustru och barn få veta ens ett nysande af sig, sa' man.

Men äfven det pratet, som i början gick vidt och bredt och fördes omkring af färdakarlar, tystnade snart af, och något letande efter den bortblåste kronobergaren anställdes aldrig.

Inte kunde det heller falla någon in, att den »sjuke och förgjorde» Kalle i Granhult hade en hand med i spelet. Utan tiden gick. År efter år blef Kalle allt mer och mer besynnerlig. Ingenting ville sig för honom. Nästan allt hvad han tog sig till gick rasande. Tidt och tätt råkade han i olycka med kreatur. Två barn, som kommo till hos honom, blefvo idioter. Hustru hans föll en vintermorgon ner från höskullen och bröt af sig bägge benen, hvaraf hon blef fördärfvad för all sin tid.

Det var som om oturen slagit sig ner för beständigt i Granhult.

Så hände det presis tio år efter den där resan, att folket i Granhultatrakten en morgon väcktes af den underrättelsen:

Bry dej inte om'et, ja' slutar nu!

— Kalle har skurit halsen af sej, men han är inte död ännu!

Det var klart, att man sprang dit, och en ömklig syn mötte då grannarne.

Kalle hade skurit sig i luftstrupen. Det pustade och rosslade i halsen på'n, men lefde gjorde han likaväl. Och de förståndigare påstodo, att därest ett riktigt tätt och bra förband lades kring hals och strupe på'n och han genast kördes in till lasarettet, så skulle han nog bli botad.

Nå, där blef lagdt förband, så duktigt man kunde önska sig. Kalle lades på rygg i en bäddad spjälhäck och Gustaf i Starkebo fick sig uppdraget att forsla in sin gamle färdakamrat till länslasarettet.

Allt gick lyckligt och efter uträkning ända tills man kom i Sonarpa lid. Där blef Gustafs följa skrämd af en stut, som sprang upp ur diket midt för dem, och så bar det af i sken neråt Getamon. Gustaf var inte människa att få bukt med kreaturet, utan det gick allt värre och värre, och just som de svängde ned för den brink, uppför hvilken Kalle och kronobergaren skulle gå den där kvällen, föll Gustaf ned från sin plats å framskalmen, och häck och Kalle slängdes i vägen samt rullade ett långt stycke.

— Aldrig trodde jag, att jag skulle råka ut för ett sån't elände! plägade Gustaf säga, då han bäfvande omtalade denna hemska händelse. — Märren fick lof att löpa, för jag måste se om Kalle. När jag kom fram till'en, hade halsbandet lossnat och jag såg grannt, att dä' var på opphällningen med'en. Han var precis svartblå i synen. Och när ja' ändtligen sansat mej så pass, att ja' skulle försöka knyta om halsen på'n igen, vinkade han med näfven och fräste: — Bry dej inte om'et, ja' slutar nu! Precis här ödde (dödade) ja' kreatursshandlarn för tie år se'n, när du körde i förväg! Och när han sagt det så tröt han.

— Jo jo, det syns allt, att här finns en Gu' till! För länsman och världslig domare gick han fri, men för Herrens hand kunde han inte freda sej! slöt Gustaf alltid sin berättelse om Kalles missgärning och fruktansvärda straff.

Vacker början, dåligt slut.

Lifvet har blifvit symboliseradt på mångtusende olika sätt samt förliknadt vid så många olika ting, att de icke en gång kunna uppräknas.

En har till exempel sagt, att det är en dröm, en annan en våg, en tredje en strid.

En styf karl har förklarat att det liknar en sjukdom, mot hvilken sömnen är ett palliativ och döden en radikalkur.

För min del tycker jag att ett människolif bra nära liknar sådana här bondskizzer. Ibland börja de så vackert och förhoppningsfullt, och så tror man, att det skall gå bra alltigenom samt afslutas på ett skönt sätt. Men rätt i rappet stöter där något fult till, något, som icke borde förekommit, och så kan det bli förfuskadt alltsammans och ledt ända till och med slutet.

Hvarifrån kommer stöten? Gu' vet!

En annan gång kan början synas vara långt ifrån god och då gör man sig säker på att det hela ska' varda bara synd och elände. Men rätt i rappet kan det bättra sig och bli reelt samt lyktas väl.

Hvadan kom bättringen? Gu' vet.

Stundom och för det mesta kanske är det hams och lättsinne och strunt och skräp ifrån början intill slutet.

Sådana äro bondkrönikor och sådana ock människolifven.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

För många, många år sen, då jag var en ung pojk, som rann upp till lifvets sorger, kamp och vedermödor, spankulerade jag en kväll, när det var vår, uti Forshaga slåtteräng.

»Häggen blommade, hjärtat slog och trasten han sjöng i lummig lund så skönt i aftonens stund.»

Hvarför skulle jag just nu efter så många år påminna mig särskildt den majkvällen? Gu' vet.

Ungdomen brukade gå dit ner och leka och fröjdas åt våren och vagga sig in i hoppet. Men jag skulle inte kommit ihåg denna kväll, bland de många, därest jag inte just då fått höra Sven i Svanholmen fria till Mari i Lindhult.

Jag skymtade dem sitta under den hvita häggen med armarna om halsen på hvarandra. De hvarken hörde eller sågo, och jag tänkte icke på hur skamligt det är att lyssna på folk. Utan jag kastade mig ner på marken ett stycke bakom och fick höra hvarteviga ord de sade.

Ni kan aldrig tro så vackert de talade till hvarandra och de menade nog också då allt hvad de yttrade. Det fanns säkerligen intet svek i någonderas hjärta. Hvad han skulle älska henne ända in i döden och skydda henne! Men utan henne skulle lifvet blifva svart för honom såsom sotet i pipan. Så talade Sven och sannerligen jag kan få mig att tänka annat, än att han hade mening med det. Ty Sven var en bra pojk, en riktig dunderpojk. Och han blef en bra karl också. Till en tid.

Men Mari hon lutade sig intill honom och grät i glädje.

— När vill du då, Sven lille, att vi ska' gifta oss? log hon emellan glädjetårarne.

— Te' hösten, antingen potater eller kröser slå bra till eller ej.

Och så blef det också. De hade sitt lilla bröllop och voro så lyckliga. Och vi, deras känningar och läskamrater, voro med. Allesammans tyckte vi, att vi aldrig sett ett så

De hvarken hörde eller sågo.

strålande brudpar med armarne om hvarandras lif ge sig ut på vandringen.

År kom och år gick. Lycka och tro, kärlek och ro rådde och regerade i Svanholmen.

Här har vi alltså ett exempel på ett par människolif, som började riktigt vackert och bra.

Men plötsligen, precis som en blixt, kom stöten, som kastade dem ur spåret.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

En söndagsmorgon, när jag skulle åka bort till kyrkan, hann jag Mari i Svanholmen på vägen och jag undrade så mycket på, att hon gick och inte åkte till templet. Jag tyckte också att hon tunnat af så betydligt, när jag såg henne på ryggen. Hon såg affallen och mager ut.

När jag kom midt för henne, stannade jag naturligtvis och bad henne åka med.

Mari satte sig opp och suckade.

— Hva' går-åt dej! Du ser så gråtosad och blek och mager ut! Ä' du sjuk? lät jag.

— Ja!

— Är det nå'n svår och invärtes sjukdom?

— Ja! Och så suckade hon så att det skar i mej.

— Har du inte sökt doktor, så att du kan få bot.

— Mej kan ingen doktor i världen hjälpa. Bara döen och Gu'!

— Men hvad i Herrans namn är det då, som pinar dej! fortfor jag och var nästan förskrämd.

Då vände hon sitt bleka ansikte emot mej och sa' med en röst som jag aldrig kan glömma:

— Åh, dä ä' förskräckligt, när äktenskapsdjäfvulen kommer in i ett hus!

Jag kunde ingenting säga till den saken och hade ingenting att svara eller trösta henne med. Men jag kom just då att tänka på den där kvällen i maj och den blommande häggen i Forshaga äng.

— — bad henne åka med.

Jag drog mig också till minnes, att Sven för ett år sen legat svårt sjuk, så svårt, att det blifvit nödvändigt att anskaffa en särskildt lärd sköterska åt honom.

Det talades allmänt om, hvilken dråplig mänska denna sköterska var. Hon vårdade Sven så väl, att han gick igenom, och när han blef frisk, stannade hon kvar för att hjälpa till i huset. Det var dock ingen som just undrat däröfver, och något prat hade inte gått i socknen om den saken.

Men när jag nu satt och summerade ihop de sakerna, begrep jag till sist hvad Mari menat med sitt tal om äktenskapsdjäfvulen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

En morgon spreds det i socknen, att Mari i Svaneholmen dött. Men det var just ingen, som fäste sig därvid.

Ho' har länge sett skral ut och vi ska' ju för resten alla den vägen gå! hette det.

Men en tre eller fyra dar efteråt blef det en förfärlig uppståndelse i gårdarna.

— Mari i Svaneholm var förgiftad. Doktorn har var't där och skurit opp henne och hittat skröpligt möcke makurja! ropades det människorna emellan. Och gummorna ilade såsom skottspolar mellan stugorna med den fruktansvärda nyheten.

Så blef det gifvetvis ett stort undrande hvem som gifvit henne giftet eller om hon tagit det själf. Många voro vi, som trodde det senare.

— Den saken blir nog aldrig klar, sade man och skakade hufvudena. Och det såg äfven så ut, ty det hördes på länge ingenting af. Man hade dock från vissa håll inte släppt saken, utan forskat i doldom samt slutligen fått ljus i det fördolda.

Ty strax efteråt sutto bå' Sven och det där fruntimret inom lås och bom.

Och det underligaste var, att när vi tänkte efter, så var länsman och tog dem just på dagen tio år från den dag, på hvilken Svens och Marias glada bröllop stod en gång.

INNEHÅLL.

	Sid.
En förskräcklig situation	3
Kall vår	11
En sillfrukost	18
Ett oriktigt exempel	25
När Jonas i Jonsbo kom bort	32
Ett anarkistdåd i Snufvebo backe	38
Vårflod	45
Lärdomens frukter	53
Tryckerier på landsbygden	60
Långnästa församlingsbor	68
Olika kärleksförklaringar	76
Blidkad	83
Jordbäfning i Spinkamålen	91
En ödesdiger potatislår	98
Feststämning	106
Bocken till trädgårdsmästare	113
Efraims stora offer	120
Nya gränser	128
Förföljd af olyckan	134
Kärleksverk	142
Näpst och hjälpt	149
Ett storartadt friande	157
Gummes fall	164
Ett fattigvårdsmål	171
Goda bussar	178
Ett mjölkvällingsdrama	185
Nemesis	192
Vacker början, dåligt slut	199

Förut utkommet af samme författare:

På Kyrkobacke och i Gillestuga

Skisser från bygden.
Med 19 illustrationer af W. Gernandt.
Pris 2 kronor.

Folkaforer och Stollastöcken

Bygdeprat.
Med 45 illustrationer af W. Gernandt.
Pris 2 kr. 25 öre.

Småfolksprat och Storgubbatal

Sockenhistorier.
Med 49 illustrationer af A. Olausson.
Pris 2 kr. 50 öre.

Bland Sockenkungar och Backstugusittare

Historier från bygden.
Illustr. af Th. Heurlin och G. Stoopendahl.
Pris 2 kr. 50 öre.

Pojkastreck och Gubbafasoner

Bilder ur folklifvet.
Illustrerade af Th. Heurlin.
Pris 2 kr. 50 öre.

Stockholm, Iduns Kungl. Hofboktr. Filial, 1901